

Udruga

ČASOPIS ZA PREDSEDNIKE UDRUGA I OSTALE ODGOVORNE OSOBE U UDRUGAMA

.hr

dr. sc.
Igor Vidačak
ravnatelj Ureda
Vlade RH za udruge

**ŠTO DONOSI
NOVI ZAKON O
UDRUGAMA**

**TKO MOŽE BITI
VOLONTER**

Kazne za udruge

**KADA UDRUGA
MORA POKRENUTI
STEČAJ**

**KAKO DOBITI
KREDIT**

**TKO MOŽE
POSTATI ČLAN UDRUGE**

**KAKO UPRAVLJATI
UDRUGOM**

**Organizacija izleta
od strane udruge**

**DOKUMENTACIJA
KOD SPONZORSTVA**

PRETPLATITE SE NA ČASOPIS

Udruga.hr

8 brojeva godišnje!

Pretplata 295,00 kn (PDV uključen)!

Za predsjednike
udruga i odgovorne
osobe!

✓ PRAKTIČNO

✓ RAZUMLJIVO

✓ STRUČNO

✓ INFORMACIJE

Tel. za pretplatu:
01/ 49 21 742 i 01/ 49 21 737

Specijalizirani časopis
za udruge!

✓ SAVJETI ✓ PROPISI ✓ KAZNE

Napomena: Idući broj časopisa **Udruga.hr** izlazi **30. siječnja 2014.**

Intervju

Igor Vidačak, ravnatelj Ureda Vlade RH
za udruge 6

Kolumna

U interesu je udruga da postignu
maksimalnu javnost
i transparentnost rada 10

Udruge kao činitelji održive
društvene promjene 11

Financiranje udruga

Udruge iz programa EU iskoristile
70 milijuna eura 12

Što donosi novi Zakon o udrugama 14

Tribina

Tribina o novom Zakonu o udrugama 19

Vođenje

Upravljanje udrugom u 10 koraka 20

Svatko je vođa i može biti sretan
i zdrav 22

Organizacija

Sastančenje u udruzi 23

Komunikacija

Upravljanje vremenom članova udruge 24

Komunikacija

Dobar letak zlata vrijedi 26

EU udruge

Je li *Big Society* evolucija civilnog društva
ili pokušaj njegove kontrole 27

Udruga u fokusu

Građani nisu dovoljno poznati s vlastitim
potrošačkim pravima 28

U duhu građanskih običaja
Zakon o sprječavanju nabijanja cijena 30

Volonteri
Tko može biti volonter u udruzi 31

Članstvo u udrugama
Tko može postati član udruge 33

Naknade
Obračun honorara kod udruge 34

Radno pravo
Udruga štiti prava članova ako ne krši
osobna prava svojih zaposlenika 37

Financiranje
Dokumentacija potrebna kod sponzorstva 39

Financije
Što donosi novi propis o
računovodstvu udruge 42

Financiranje udruga
Kako udruga može dobiti kredit 44

Porezi
Darovanje građana za njihove zdravstvene
potrebe 46

Pravo
Uvjeti pod kojima udruge mogu obavljati
prodaju proizvoda 47

Porezi-PDV
Koje su udruge obveznici PDV-a 50
Kada se udruge moraju registrirati za
potrebe PDV-a zbog poslovanja s EU 51

Udruge u sustavu sporta
Oporezivanje transfera sportaša s PDV-om 53

Pravo
Kada udruga mora pokrenuti stečaj 55

Poslovanje s inozemstvom
Za koje se poslove vodi nadzorna knjiga 57

Odgovori na pitanja
Upravljanje odnosa s javnošću u udruzi
Kako privući više članova u lošoj
ekonomskoj situaciji
Kako potaknuti veće sudjelovanje volontera
za ispomoc zaposlenicima 58
Kako upravljati udrugom 60
Organizacija izleta od strane udruge 61
Primjena Zakona o javnoj nabavi na
poslovanje udruge 62
Rashodi za volontiranje 63
Isplata roškova službenog putovanja
vanjskim suradnicima, PDV kod
prefakturiranja režijskih troškova 64

Kazne za udruge 66

IMPRESUM

Udruga.hr

ČASOPIS ZA PREDSEDNIKE UDRUGA I OSTALE ODGOVORNE OSOBE U UDRUGAMA

NAKLADNIK: Centar za management i savjetovanje d.o.o.

1. Gajnički vidikovac 5, 10 000 Zagreb, OIB: 60842328628
Zagrebačka banka d.d. IBAN br. HR1123600001101696787
Privredna banka Zagreb d.d. IBAN br. HR5423400091110312376

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
Igor MILINOVIĆ, igor@ripup.hr

PREDSEDNICA UPRAVE:
Sandra MIHELČIĆ, smihelc@ripup.hr

IZVRŠNA UREDNICA:
Mirjana FIJOLIĆ, urednistvo@ripup.hr

STALNI SURADNICI:
Gojko BEŽOVAN, Nadina Cvetko BOROTA, Anđelko BREZOVNJAČKI, Marija BUTKOVIĆ, Milivoj FRIGANOVIĆ, John LODDER, Olga Štajdohar PAĐEN, Saša PETAR, Zorislav Antun PETROVIĆ, Božo PRELEVIĆ, Nataša RUPČIĆ, Daniel SEVER, Hedda Martina ŠOLA, Ivana UROIĆ, Mia ŽILAVEC

VODITELJI MARKETINGA:
Biserka ČONKAŠ, Svjetlana PEČINAR, Zlata RADOVIĆ, Sanja ŠKENDER, tel. 01 - 36 90 834

TAJNIŠTVO I PRETPLATA:
Lidija PRSKALO, urednistvo@ripup.hr, tel. 01 - 49 21 742, faks: 01 - 49 21 743

GRAFIČKA PRIPREMA I DIZAJN:
Gordana ŽAGAR, studio@ripup.hr, mob. 091 - 15 39 002

NASLOVNICA:
Pixsell

DISTRIBUCIJA: Hrvatska pošta

NAKLADA: 48.000 primjeraka

FOTOGRAFIJE:
SHUTTERSTOCK, Inc. New York, www.shutterstock.com, Pixsell i vlastita arhiva

Časopis izlazi 8 puta godišnje. Za članke, crteže i oblikovanja objavljena u ovom časopisu sva su prava pridržana. Nedopuštena je objava, preslika, reproduciranje, umnožavanje, imitiranje i drugi način prenošenja u bilo kojem obliku uključivo Internet, bez pismene suglasnosti nakladnika. Godišnja pretplata na časopis **Udruga.hr** iznosi 295,00 kn (PDV uračunat). Ako se pretplata na časopis ne otkáže pismeno najkasnije 10 dana prije isteka roka pretplate smatra se da je pretplata produžena. Ovaj broj časopisa Udruga.hr je promotivni besplatni broj – nije za prodaju.

© Udruga.hr član je **BUSINESS MEDIA GROUP**

INTERNET: www.udruga.hr

RAČUNOVODSTVO
& POREZI
poslovni
savjetnik
.com

naj
tajnica.hr
BROR: NABORUJE TAJNICE HRVATSKE
PROPISI.HR
INTERNET PORTAL I ČASOPIS

SUPERPRODAVAČ
poslovni
savjetnik
AKADEMIJA

DANI
POSLOVNE
EDUKACIJE

Riječ urednika

Poštovani čitatelji,
pred Vama je promotivni broj časopisa **Udruga.hr**. Nakon nekoliko naših časopisa koji izlaze duži niz godina (Poslovni savjetnik, Računovodstvo i porezi u praksi, Propis.hr i dr.), odlučili smo se na pokretanje novog. Na navedeno smo se odlučili jer već dugo vremena uviđamo potrebu izlazenja časopisa koji će se baviti isključivo problematikom rada udruga.

Udruge, tj. odgovorne osobe u njima, često imaju potrebu za raznim stručnim informacijama. To su primjerice savjeti vezani uz rukovođenje radom udruge, informacije iz područja porezne i pravne tematike, zakonske obveze i odgovornosti predsjednika udruga i drugih odgovornih osoba. Naime, nepoznavanje propisa koji se odnose na rad udruga ne oslobađaju udrugu i odgovorne osobe u njima od mogućih novčanih kazni.

Na temelju toga koncipirali smo časopis **Udruga.hr** koji je edukativan, savjetodavan i upotrebljiv u radu udruge. Značajni dio časopisa posvetili smo temama s područja propisa koji se odnose na udruge, ali na način da su te teme obrađene jednostavno i razumljivo svakom predsjedniku udruge ili odgovornoj osobi.

Cijena godišnje pretplate iznosi 295,00 kuna (PDV uključen). Časopis će izlaziti 8 puta godišnje, tj. u prosjeku svakih mjesec i pol dana. Napominjemo da će **Udruga.hr** za Vas organizirati konferencije i seminare o čemu ćete biti detaljnije informirani kroz iduće brojeve našeg časopisa.

Nadam se da će te u časopisu **Udruga.hr** pronaći puno korisnih članaka i da će uvidjeti njegovu korisnost za Vas kao odgovorne osobe u udruzi.

S poštovanjem,

Igor Milinović
Glavni i odgovorni urednik

Napomena: Idući broj časopisa Udruga.hr izlazi 30. siječnja 2014.

NARUDŽBENICA kojom se pretplaćujem na časopis Udruga.hr za 2014. godinu (8 brojeva) po cijeni od **295,00 kn** (PDV uključen u cijenu)

Naziv tvrtke: _____

OIB: _____

Ime i prezime: _____

Adresa, grad: _____

Tel.: _____

E-mail: _____

Fax: _____

Broj primjerka: _____

Potpis odgovorne osobe: _____

POZIV NA AUTORSKU SURADNJU!

Ako smatrate da bi pisanjem za naš časopis pridonijeli njegovoj kvaliteti, molimo da nam se javite radi dogovora o autorskoj suradnji, na e-mail: urednistvo@ripup.hr

Molimo ispunjenu narudžbenu pošaljite na fax: 01/49 21 743

ili e-mail: urednistvo@ripup.hr

www.udruga.hr

dr. sc. Igor Vidačak, ravnatelj Ureda Vlade RH za udruge

Vidačak: Udruge su važne za gospodarstvo. Godišnje uprihoduju oko 4,5 milijardi kuna

Prigodno za prvi broj časopisa *Udruga.hr* saznali smo odgovore na važna pitanja o trenutnom stanju u nevladinom sektoru od ravnatelja Vladinog ureda za udruge, dr. sc. Igora Vidačka. Koje promjene donosi novi Zakon o udrugama i hoće li prijedlog Zakona o udrugama preciznije definirati financiranje programa, projekata i aktivnosti od interesa za opće dobro koje provode udruge, kao i obveze udruga koje dobivaju sredstva iz javnih izvora...puno je pitanja za sektor koji broji preko 50.000 udruga i poprima sve važniju gospodarsku ulogu.

PRIJEDLOG ZAKONA DETALJNIJE DEFINIRA IMOVINU UDRUGE

[Udruga.hr] : Što novoga donosi novi Zakon u udrugama? Hoće li se Zakon mijenjati u dijelu koji se odnosi na nadzor, likvidaciju, stečaj i brisanje udruga iz Registra udruga ... Hoće li se novim Zakonom postrožiti uvjeti za osnivanje udruga, financiranje, plaćanje PDV-a za neke?

Vidačak: Prijedlog novog Zakona o udrugama pripremljen je uzimajući u obzir rezultate opsežnog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću te niza rasprava provedenih s predstavnicima

Nema govora o postrožavanju uvjeta za osnivanje udruga. Nasuprot, po prvi put se daje mogućnost punoljetnim osobama lišenima poslovne sposobnosti u poduzimanju radnji koje se odnose na osobna i imovinska prava te maloljetnicima iznad 14 godina da, uz suglasnost zakonskog zastupnika odnosno skrbnika, budu osnivači udruge.

gućnost punoljetnim osobama lišenima poslovne sposobnosti u poduzimanju radnji koje se odnose na osobna i imovinska prava te maloljetnicima iznad 14 godina da, uz suglasnost zakonskog zastupnika odnosno skrbnika, budu osnivači udruge. Imajući u vidu da je statut osnovni instrument reguliranja unutarnjeg ustrojstva udruge, a iz razloga pravne sigurnosti i potrebe zaštite prava članova udruge, proširen je obvezni sadržaj statuta, jasnije su propisane odredbe u vezi s upravljanjem udrugom i tijelima udruge, a propisane su i obveze osobe ovlaštene za zastupanje.

Važna je novost da će svi podaci upisani u Registar udruga te statut udruge biti javno dostupni, a predstojećim izmjenama propisa koji uređuju financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija očekujemo da u Registru udruga putem poveznice na Registar neprofitnih organizacija budu dostupna i izvješća o financijskom poslovanju udruge. Vjerujemo da će to pridonijeti smanjenju zahtjeva za dodatnom dokumentacijom koju udruge moraju prilagati na natječajima za financiranje projekata iz javnih izvora, a svakako će pomoći i boljem upoznavanju javnosti s radom udruge.

Nacrt prijedloga Zakona detaljnije definira imovinu udruge te uvjete pod kojima udruge može

obavljati gospodarsku djelatnost. Definirane su obveze i odgovornosti udruga financiranih iz javnih izvora, a važna odredba odnosi se na zabranu sudjelovanja u promidžbi političke stranke, koalicije ili kandidata udruge koja provodi programe i projekte od interesa za opće dobro financirane iz javnih izvora. Kriteriji, mjerila i postupci financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge bit će uređeni Uredbom Vlade Republike Hrvatske, a donošenjem navedene Uredbe prestat će važiti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruge.

Novo poglavlje Zakona o udrugama koje se odnosi na statusne promjene uvodi mogućnost pripajanja, spajanja i podjele udruge. Nadalje, dodatno su precizirane nadležnosti za obavljanje nadzora nad radom udruge, a odredbama o prestanku postojanja udruge nastoji se riješiti postupanje nadležnih ureda u slučajevima kad nastupi neki od razloga za prestanak postojanja udruge. Posebna pažnja posvećena je odredbama o prestanku postojanja udruge, ustanovljen je institut likvidatora udruge, a predviđen je i skraćeni postupak za prestanak postojanja udruge.

Supsidijarna primjena zakona ipak nije predviđena na posebne oblike udruživanja, jer je procijenjeno da je, kao i dosad, pravni položaj sindikata, političkih stranaka, vjerskih zajednica i udruga poslodavaca bolje u cijelosti regulirati posebnim zakonima zbog niza specifičnosti djelovanja svakog od posebnih oblika udruživanja na koje se kroz niz primjera skrenula pozornost u javnoj raspravi.

Ukratko, prijedlog novog Zakona o udrugama donosi niz novosti i promjena, ali vjerujem da smo uspjeli pogoditi pravu mje-

ru i da ćemo i dalje zadržati visoke standarde u ostvarivanju slobode udruživanja u Hrvatskoj.

[Udruga.hr] : Koliki je udio zaposlenih u neprofitnom sektoru u odnosu na ukupan broj zaposlenih u Hrvatskoj?

Vidačak: Udio zaposlenih u neprofitnom sektoru u odnosu na ukupni broj zaposlenih u Hrvatskoj rastao je proteklih godina i kreće se oko 1,3 posto. U prosjeku je to od 18 do 20.000 zaposlenih godišnje, od čega otprilike polovica otpada na zaposlene u udrugama. S obzirom na sve važniju ulogu koju civilno društvo ima u povlačenju sredstava iz fondova EU, za očekivati je da će taj broj rasti u predstojećim godinama te da će sve veći broj mladih početi promatrati udruge i ostale organizacije civilnog društva kao poželjnu karijernu opciju.

JASNJI UVJETI ZA OBAVLJANJE GOSPODARSKE DJELATNOSTI

[Udruga.hr] : Pod udrugama su registrirani razni oblici udruživanja koji se pred zakonom jednako tretiraju bez obzira je li provode aktivnosti za opće dobro ili samo u korist svojih članova. Ovdje mislim na u medijima često spominjane sportske organizacije klubove kao npr. Dinamo. Kako će se novim zakonom definirati djelovanje udruga koje provode projekte, programe i aktivnosti od interesa za opće dobro?

Vidačak: Iako je postojala ideja za donošenjem zakona koji bi definirao status organizacija koje djeluju za opće dobro, među organizacijama civilnog društva i nadležnim tijelima državne uprave nije se mogao postići konsenzus oko otvorenih pitanja. Osim toga, procijenjeno je da su dodatni proračunski i transakcijski

nadležnih državnih tijela i međunarodnim stručnjacima za neprofitno pravo. Predloženim zakonom jasnije se uređuje osnivanje, pravni položaj, djelovanje, registracija, financiranje, imovina, odgovornost, statusne promjene, nadzor, prestanak postojanja udruge sa svojstvom pravne osobe, te djelovanje predstavništava stranih udruga u Republici Hrvatskoj. Osim toga, po prvi puta se jasno utvrđuju načela djelovanja udruge - načelo neovisnosti, javnosti, demokratskog ustroja, neprofitnosti i načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu.

Nema govora o postrožavanju uvjeta za osnivanje udruge. Nasuprot, po prvi put se daje mo-

troškovi povezani s administriranjem zahtjeva za odobravanjem statusa organizacija za opće dobro i praćenja ispunjavanja uvjeta za zadržavanje tog statusa znatno veći od procijenjenih koristi tog pristupa. Slijedom provedene rasprave, a uzimajući iskustva drugih zemalja u okruženju, držimo važnijim usmjeriti se na to kako kvalitetnije, strateški podupirati programe i projekte od interesa za opće dobro koje provode udruge, a ne toliko na formalni status ove ili one organizacije. Nacrt prijedloga Zakona o udrugama preciznije definira programe i projekte odnosno aktivnosti od interesa za opće dobro, kao i obveze udruga koje dobivaju sredstva iz javnih izvora. Uredbom koju će Vlada donijeti po usvajanju Zakona detaljnije će se urediti i obveze i odgovornosti državnih tijela na svim razinama koja financiraju programe udruga, ali i kriteriji i mjerila za dodjelu tih bespovratnih sredstava iz javnih izvora. Važeći Zakon o udrugama vrlo jasno kaže kako udruga ne smije obavljati djelatnost radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe te ako u obavljanju djelatnosti udruga ostvari dobit, ona se mora sukladno statutu udruge koristiti isključivo za obavljanje i unapređenje djelatnosti udruge, kojima se ostvaruju njeni ciljevi utvrđeni statutom. Nacrtom prijedloga novog Zakona o udrugama detaljnije su obrazloženi uvjeti pod kojima udruga može obavljati gospodarsku djelatnost, a novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je u izradi predviđet će obvezu osnivanja trgovačkog društva za organizacije koje obavljanjem gospodarske djelatnosti stječu prihod iznad određene granice. Javna dostupnost temeljnih akata kao i financijskih izvještaja udruga trebala bi biti snažan mehanizam za sprječavanje nepra-

Udio zaposlenih u neprofitnom sektoru u odnosu na ukupni broj zaposlenih u Hrvatskoj rastao je proteklih godina i kreće se oko 1,3%. U prosjeku je to od 18 do 20.000 zaposlenih godišnje, od čega otprilike polovica otpada na zaposlene u udrugama.

vilnosti u poslovanju svih udruga. Također, i Zakon o sportu ima niz odredbi kojima se uređuje djelovanje sportskih klubova, pa tako i onih profesionalnih, stoga zakonodavni okvir za djelovanje i takvih udruga, ako nisu stekle uvjete da se preoblikuju u sportska dionička društva, treba promatrati u širem kontekstu.

[Udruga.hr] : Zašto su sportski klubovi i vjerske zajednice oslobođeni PDV-a?

Vidačak: Nisu sportske udruge i vjerske zajednice u nekom povlaštenom položaju u odnosu na druge udruge. Važno je imati u vidu da udruge, kao i ostale neprofitne organizacije koje nisu obveznici PDV-a, snose taj porez kao krajnji potrošači. One ne zaračunavaju PDV korisnicima njihovih usluga ili kupcima njihovih roba, pa su za krajnjeg korisnika njihove isporuke u pravilu jeftinije. No, te organizacije nemaju ni pravo odbiti pretporez s ulaznih računa za kupljene nabavke, već snose zaračunati PDV kao sastavni dio cijene kupljenih artikala ili usluga. U smislu poreznih propisa, udruge načelno nisu obveznice plaćanja PDV-a, no mogu ući u sustav PDV-a kroz svoju poduzetničku djelatnost. Uvjet za ulaz u sustav PDV-a jest da je ukupna godišnja vrijednost isporučениh dobara i usluga, koje bi bile oporezive, prešla vrijednost od 230.000 kuna. Međutim, zbog čestih promjena propisa u ovom području najbolje je uvijek konzultirati internetske stranice Porezne uprave.

[Udruga.hr] : Što je pokazao obilazak na terenu

gospodarskih inspektora Državnog inspektorata?

Vidačak: Nemamo detaljni uvid u nalaze Državnog inspektorata pa je ovo pitanje najbolje postaviti izravno njima. Dakako, imamo saznanja o slučajevima gdje se status udruge koristi za obavljanje gospodarskih djelatnosti koje su u suprotnosti s posebnim propisima koje uređuju tu djelatnost pa su nužne reakcije nadležnih državnih tijela, kako bi se onemogućilo stjecanje neopravdanih povlastica na tržištu. Ipak, neosporno je da trebamo raditi i na puno snažnijoj promociji koncepta društvenog poduzetništva čiji su glavni nositelji upravo udruge koje su spremne uložiti vlastito znanje i kreativnost u razvoj inovativnih poduzetničkih aktivnosti koje su primarno u službi zajednice, a ne osobne koristi i bogaćenja. Vjerujemo da će se i novim Zakonom o udrugama, ali i Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Strategijom razvoja društvenog poduzetništva stvoriti preduvjeti za izlazak iz „sive zone“ u kojoj još uvijek mnogi subjekti registrirani kao udruge obavljaju gospodarske djelatnosti.

[Udruga.hr] : Država više izdašno ne podupire rad udruge one se sve više moraju okretati tržištu. Znaju li udruge zarađivati?

Vidačak: Udruge se financiraju iz različitih izvora koji uključuju državni proračun, proračune jedinica lokalne i područne samouprave, fondove Europske unije i druge javne izvore, ali također značajne prihode dobivaju pro-

dajom roba i pružanjem usluga, iz članarina te upravljanja imovinom.

Godišnje udruge u prosjeku uprihoduju oko 4,5 milijardi kuna. Prihodi od donacija se kreću oko 2 milijarde, prihodi od prodaje roba i usluga blizu 1 milijarde, a prihodi od članarina oko pola milijarde kuna godišnje, a ostatak čine prihodi po posebnim propisima, prihodi od imovine te ostali prihodi. Vladin Ured za udruge priprema svake godine izvješće o financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva iz javnih izvora iz kojeg je vidljiv određeni trend smanjenja sredstava iz državnog proračuna, ali i značajan iznos sredstava koja se dodjeljuju iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave koji je dvostruko veći od izdvajanja iz državnog proračuna. Još uvijek je razmjerno mali udio prihoda od donacija građana te trgovačkih društava što pokazuje da moramo više raditi na razvoju individualne i korporativne filantropije kao ključnih preduvjeta za održivost programa i projekata od interesa za opće dobro koje udruge provode.

Vjerujem da se uz kvalitetnije planiranje i raspodjelu sredstava kao i učinkovitijim povlačenjem sredstava iz EU fondova mogu smanjiti posljedice eventualnog daljnjeg smanjenja sredstava iz državnog proračuna. U 2012. godini smo ostvarili određeni napredak u zajedničkom, središnjem planiranju Vladinih prioriteta za financiranje projekata i programa udruga iz državnog proračuna ponajprije radom Vladinog Međuresornog povjerenstva za koordinaciju politike financiranja

projekata udruga. Međutim, rezultati tih napora u financijskom smislu moći će se sagledati tek sljedećih godina.

Valja istaknuti da je sve veći broj udruuga vrlo aktivno u iznalaženju mogućnosti samofinanciranja čime ostvaruju dodatna sredstva potrebna za financiranje glavnih djelatnosti udruge i jačaju svoju održivost. Osnivaju socijalne zadruge i društvena poduzeća, te osim osiguranja sredstava za rad, ostvaruju i druge važne ciljeve kao što su očuvanje prirodnih resursa, otvaranje novih radnih mjesta te dopuna postojećih socijalnih odnosno javnih usluga koje nedostaju u zajednici.

UDRUGE KAO GENERATORI ZAPOSŁJAVANJA

[Udruga.hr] : Koliko je globalna kriza utjecala na domaću i međunarodnu nevladinu scenu?

Vidačak: Globalna ekonomska kriza je ujedno i prigoda da preispitamo postojeća rješenja i pristupe na svim područjima pa tako i vezano uz okruženje za rad udruuga i ostalih organizacija civilnog društva. Vjerujem da i uz znatno manje sredstava možemo postići iste ili čak veće učinke uz kvalitetniju koordinaciju i suradnju te programiranje prioriteta koje će se temeljiti na dobroj analizi potreba u svim sektorima. Širom svijeta pa tako i u

Hrvatskoj svakodnevno nastaju nove udruge, ali mnoge iz niza razloga prestaju s radom. Nama u fokusu mora biti održivost programa koje udruge provode uz puno bolju međusektorsku suradnju te proaktivniju komunikaciju s građanima i poslovnim sektorom. U ovom turbulentnom vremenu u kojem neprestano svjedočimo posljedicama financijske krize, ali i kad gajimo velika očekivanja od predstojećih ulaganja iz strukturnih fondova, očekujem da će udruge kao i dosad pokazati da mogu biti važni pokretači razvojnih procesa na lokalnoj razini i generatori novog zapošljavanja i rasta temeljenog na vlastitom znanju i inovacijama.

[Udruga.hr] : Koliko je financijskih sredstava povučeno iz pretpripravnih fondova EU? Jesu li udruge uspješne tome?

Vidačak: Ured za udruge je u svibnju ove godine prikupio podatke o financiranju udruuga iz fondova Europske unije. Iz prikupljenih podataka utvrđeno je da su udruge iz programa CARDS, PHARE, IPA te iz niza programa i inicijativa Unije zadnjih godina iskoristile skoro 70 milijuna eura za provedbu preko 550 projekata. Općenito, možemo biti jako zadovoljni sposobnošću udruuga za pripremu i provedbu projekata. Pokazalo se da udruge povlače gotovo sto posto sredstava na svim natječajima koje je Ured za udruge isplanirao za financiranje iz EU fondova namijenjenih razvoju civilnog društva u Hrvatskoj. Siguran sam da će tako biti i ubuduće.

[Udruga.hr] : Postoji li nacionalno istraživanje o stanju civilnog sektora u Hrvatskoj?

Vidačak: U različitim istraživanjima koja su provedena po-

sljednjih godina dostupni su određeni podaci iz kojih je moguće izvoditi zaključke o stanju civilnog sektora u Hrvatskoj. Primjerice, takva su istraživanja CIVIL-CUS-ov indeks civilnog društva u Hrvatskoj te USAID-ov Indeks održivosti civilnog društva u Hrvatskoj. Ipak, sveobuhvatno istraživanje svake dvije godine provodi Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva pod nazivom Procjena stanja razvoja organizacija civilnog društva u Hrvatskoj. Treba reći da se metodologija spomenutih istraživanja razlikuje te da ne postoji jedinstven pristup mjerenju napretka u stvaranju poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva.

Ipak većina istraživanja pokazuje da je financijska održivost uvijek u prvom planu kad je riječ o izazovima u radu udruuga, pogotovo imajući u vidu još uvijek dominantno oslanjanje na javne izvore financiranja. Prema ostalim pokazateljima koji su obuhvaćeni istraživanjem kao što su uvjeti rada udruuga, struktura zaposlenika, područja djelovanja udruuga, suradnja s drugim udruugama, državom i poslovnim sektorom, odnos javnosti te suradnja s medijima, situacija je stabilna i kontinuirana i nije se znatno promijenila u odnosu na prethodna istraživanja.

Također, istraživanja najčešće ukazuju na potrebu prilagodbi poreznih propisa i iznalaženje novih oblika financiranja organizacija civilnog društva uz pretpostavku razvoja filantropije, socijalnog ugovaranja, društveno odgovornog poslovanja profitnog sektora i kvalitetnog programiranja i korištenja fondova EU uz ujednačenje regionalnog razvoja. No, činjenica je da ne postoji dovoljno istraživanja o ulozi organizacija civilnog društva u društvenom razvoju i to je prepoznato kao problem i prilikom izra-

de Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2012. – 2016. U Nacionalnoj strategiji jedna od mjera odnosi se na osiguravanje analitičke podloge za praćenje napretka u razvoju civilnog društva u Republici Hrvatskoj te se očekuje da će u narednim godinama biti ostvareni pozitivni pomaci i u tom smislu.

[Udruga.hr] : Među udruugama postoji problem velikog rizika ulaska u izradu skupe dokumentacije i projekata za EU fondove.

Vidačak: Dokumentacija za prijavu projekata za dodjelu sredstava iz fondova EU nije sama po sebi skupa, no njena priprema može predstavljati trošak za udruugu ukoliko ona plaća uslugu pisanja projekta vanjskim stručnjacima ili konzultantima. No, tijekom zadnjih deset godina u Hrvatskoj se kontinuirano provodi veliki broj edukacija za predstavnike udruuga o tome kako napisati, odnosno pripremiti projekt za prijavu na natječaj za dodjelu sredstava iz fondova EU te su udruuge u većem dijelu razvile vlastite sposobnosti za pisanje projekata. Ujedno, prilikom svakog javnog poziva za prijavu projekata za financiranje kroz neki od EU fondova, organiziraju se informativne radionice na kojima se potencijalnim korisnicima pobliže predstavljaju natječajna dokumentacija, ciljevi i prioriteta natječaja, kriteriji prihvatljivosti itd. Također, iako manje i posebice tek osnovane udruuge mogu imati nedostatne sposobnosti za prijavu projekata za dodjelu bespovratnih sredstava iz fondova EU, one mogu biti partneri većim udruugama u provedbi njihovih projekata te na taj način u praksi stjecati potrebna iskustva, što mnoge od njih i čine.

Mirjana Fijolić

Godišnje udruge u prosjeku uprihoduju oko 4,5 milijardi kuna. Prihodi od donacija se kreću oko 2 milijarde, prihodi od prodaje roba i usluga blizu 1 milijarde, a prihodi od članarina oko pola milijarde kuna godišnje, a ostatak čine prihodi po posebnim propisima, prihodi od imovine te ostali prihodi.

U interesu je udruga da postignu maksimalnu javnost i transparentnost rada

Zorislav Antun Petrović

Hrvatska bi u idućih nekoliko mjeseci trebala dobiti novi Zakon o udrugama koji bi trebao unaprijediti pravni okvir za udruživanje i organiziranje građana, što je doista dobra vijest. Naravno, ako zakon bude doista korak naprijed i ako bude snage za njegovo dosljedno provođenje.

Od davnina ljudi pokušavaju zajedničkim snagama postići nešto što sami ne bi mogli: još otkad je prvi pračovjek došao na ideju da angažira svog bližnjeg u lovu na divljač ili podizanju teških tereta oblici udruživanja se kontinuirano mijenjaju i razvijaju. Odavno se ljudi više ne udružuju samo kako bi osigurali opstanak već i zato da bi ostvarili neki nematerijalni cilj – pjevali, bavili se sportom ili promovirali neku ideju.

U svijetu djeluje oko 40.000 međunarodnih udruga

Što je društvo razvijenije to su razvijenije i raznovrsnije aktivnosti kojima se građani organizirano bave, od sporta preko umjetnosti do zagovaranja nekih pomaka u društvu. A da bi to sve mogli osnivaju udruge. Trenutno u svijetu djeluje oko 40.000 međunarodnih udruga

aktivnih u većem broju država, a na nacionalnoj razini ih je najviše u Indiji, gdje im se broj procjenjuje na oko tri milijuna, odnosno otprilike po jedna na svakih 360 stanovnika.

Hrvatska tu malo zaostaje – kod nas je trenutno registrirano preko pedeset tisuća udruga, odnosno po jedna na svakih 86 stanovnika. Broj udruga kontinuirano raste: početkom prošle godine bilo ih je oko 45.000, što bi značilo da se od tada svaki dan osnivalo u prosjeku 13 udruga. Sportskih je nešto manje od 17 tisuća, kulturnih oko osam tisuća, a ostale su iz Domovinskog rata, nacionalne, znanstvene, gospodarske, za zaštitu najrazličitijih prava... Pitanje je koliko ih je doista aktivno jer sadašnji Zakon o udrugama nema posebno precizne odredbe o nadzoru a i postupak brisanja iz Registra udruga nije baš jednostavan. Konačno, i samo Ministarstvo uprave, nadležno za udruge, svjesno je da postojeće brojke ne odgovaraju stvarnom stanju upravo zbog velikog broja neaktivnih udruga.

U poslovanje hrvatskih udruga uvesti malo reda

Dovoljno je ilustrativna činjenica da je trenutno u Registar neprofitnih organizacija pri Ministarstvu financija, u koji su se dužne upisati sve registrirane udruge, trenutno upisano njih samo 21.500 udruga, a oko 12.500 udruga su obveznice predaje financijskog izvješća.

Očito je da se treba i u poslovanje udruga uvesti malo reda, u čemu bi ponajviše trebao pomoći novi Zakon o udrugama, koji je

u listopadu ušao u saborsku proceduru. Zakonodavac je prilično optimističan kad je riječ o učincima koje će novi zakon imati na sustav. Po ocjeni Ministarstva uprave njegovim usvajanjem osigurat će se veća transparentnost i javnost djelovanja udruga. Ovo je vrlo bitno jer bi se na taj način stvorio veći prostor za jačanje povjerenja građana u rad udruga kao najbrojnijih aktera organiziranog civilnog društva, koji imaju sve veći utjecaj na društveni i gospodarski život u Hrvatskoj. U interesu je udruga da postignu maksimalnu javnost i transparentnost rada jer je to najbolji način za stjecanje povjerenja.

Potrebno razraditi uvjete dodjele financijskih podrški

Dotatna prednost će biti i preciznija klasifikacija udruga ovisno o ciljevima njihova osnivanja i djelovanja i ujednačavanje postupanja nadležnih ureda u vođenju Registra udruga. Također, trebalo bi se preciznije definirati odredbe vezane uz imovinu i financiranje udruga kako bi se spriječilo moguće zlorabiranje, odnosno onemogućiti oni koji za svoje poslovne potrebe zlorabljivaju pravni status udruge. Na žalost, takvih primjera ima i previ-

še. I, konačno, zahvaljujući novom Zakonu o udrugama trebala bi se stvoriti podloga za djelotvornije financiranje programa i projekata za opće dobro i osigurati jasan okvir za obavljanje gospodarskih djelatnosti odnosno socijalnog poduzetništva. Da bi se ovo postiglo potrebno je razraditi uvjete dodjele financijskih podrški udrugama iz javnih izvora jer trenutno postoje različiti standardi u postupanju i to ne samo na lokalnoj razini već i na državnoj razini: dok na jednoj strani sportski klubovi koje moćnici smatraju svojim igračkama plivaju u novcu s druge strane za sport koji bi omogućio zdraviji život najmlađima prečesto nema resursa.

Naravno da Zakon o udrugama ne može riješiti sve probleme koji se pojavljuju u svakodnevnom funkcioniranju udruga ako ni zbog čega drugog onda zato jer su ljudske reakcije često nepredvidive – dojučerašnji istomišljenici nerijetko postaju ogorčeni neprijatelji. No, svakako je nužan kao temelj za njihovo bolje funkcioniranje.

Broj udruga kontinuirano raste: početkom prošle godine bilo ih je oko 45.000, što bi značilo da se od tada svaki dan osnivalo u prosjeku 13 udruga. Sportskih je nešto manje od 17 tisuća, kulturnih oko osam tisuća, a ostale su iz Domovinskog rata, nacionalne, znanstvene, gospodarske, za zaštitu najrazličitijih prava...

Broj udruga u Republici Hrvatskoj po županijama u odnosu na broj stanovnika i donacije iz proračuna županija, gradova i općina

Županija	Broj udruga prema popisu	Broj stanovnika (El. volika 2011.)	% udruge prema stanovniku (društvo)	Broj udruga u županiji	Broj stanovnika u županiji
Gradi Zagreb	792.478	11.424	23%	439	262
Apričevsko-srijemski	405.242	4.438	9%	103	127
Baranjska	319.642	2.893	6%	79	61
Bjelovarsko-bilogorska	304.899	3.766	8%	88	69
Brodsko-posavska	298.323	3.895	10%	78	71
Brodsko-sjevernodunavska	292.442	2.671	4%	97	24
Brodsko-tuhlinska	380.107	1.732	4%	87	34
Čakovina	176.046	1.475	3%	102	62
Dalmatinska	172.977	1.468	3%	108	25
Dubrovačko-neretvanska	173.398	1.475	3%	96	7
Istarska	158.558	1.315	2%	110	20
Karlovačka	133.064	1.348	2%	67	2
Koprivničko-bilogorska	129.348	1.358	4%	96	9
Krapinsko-zagorska	122.783	1.620	3%	98	9
Ličko-srednjo-banjska	189.743	1.368	2%	97	9
Ličko-severozapadna	195.342	1.194	2%	96	9
Ličko-sjeverna	116.414	1.198	2%	93	9
Međimurska	109.322	1.229	2%	94	9
Moslavinska	84.386	881	2%	84	9
Novosadska	78.033	831	2%	87	9
Osječko-baranjska	31.022	384	1%	88	10
Osječko-baranjska	4.280.812	45.004	100%		

Gojko Bežovan

Udruge kao činitelji održive društvene promjene

Civilno je društvo prostor između obitelji, države i tržišta gdje se građani udružuju radi promicanja zajedničkih interesa. To je društvo građana, njihovih inicijativa, skupina i organizacija koje imaju svoj ustroj, vlastitu upravu, neprofitni status, u svoje aktivnosti uključuju volontere.

Rat je u Hrvatskoj razvoj civilnog društva stavio u drugačiji kontekst nego u drugim tranzicijskim zemljama. Tada se osniva veći broj humanitarnih organizacija koje su dale značajan doprinos u zbrinjavanju prognanika i izbjeglica. Organizacije za ljudska prava upozoravaju na kršenje ljudskih prava pripadnika manjinskih skupina. U tom okviru nastaju sukobi s nedemokratskim vlastima tijekom 1990-ih.

Već početkom 1990-ih u Hrvatskoj na dnevni red rasprava dolazi pitanje odgovarajuće zakonskog i poreznog okvira za osnivanje i djelovanje institucija civilnog društva. Ministri u Saboru govore da imamo Crveni križ i Caritas te da nam druge udruge nisu potrebne. K tome, udruge se sumnjiči za pranje novca pa im građani i tvrtke ne mogu dati donacije koje su im porezno priznat rashod. Govorilo se, država će prikupiti sve poreze pa onda dati onim koji trebaju, jer vlada to najbolje zna.

Razvoj civilnog društva početkom 1990-ih

U tom su vremenu udruge uglavnom dobivale inozemnu pomoć, a one koje su koristile do-

Sloboda udruživanja, kao temeljno ljudsko pravo, tekovina je demokratskih promjena iz početka 1990-ih i ona je probudila velika očekivanja kojom građani uzimaju stvar u svoje ruke u tranzicijskim zemljama. Očekivalo se da će slobodno udruženi građani biti manje ovisiti o državi. Time slobodno udruženi građani osnivaju udruge, kao pravne osobe, koje su uz zaklade ključne institucije civilnog društva.

nacije Instituta **Otvoreno društvo** bile su nazivane špijunima. Bilo je to vrijeme kada se u Hrvatskoj uglavnom razvijalo civilno društvo bez šireg sudjelovanja građana u članstvu organizacija civilnog društva. Potom, prilikom donošenja Zakona o udrugama nije se vodilo računa o europskim standardima slobode udruživanja pa je na prijedlog Centra za razvoj neprofitnih organizacija - CERANEO i Hrvatskog pravnog centra - HPC, Ustavni sud 2000. godine ukinuo 16 odredbi zakona koje su ograničavale slobodu udruživanja. Tijekom 1990-ih Hrvatskoj se spočitavalo na međunarodnom planu i priješlo članstvo u Vijeću Europe zbog neprijateljstva prema organizacijama civilnog društva. Dolaskom koalicijske vlade 2000. godine prevladavaju se problemi osnivanja i registracije udruga donošenjem suvremenog zakona, a građanima i tvrtkama daje se mogućnost da mogu darovati neprofitne organizacije do dva posto svojih prihoda, a što im se računa kao porezno priznat

rashod. U vremenu poslije 2000. godine donose se i drugi propisi kojima se snaži djelovanje organizacija civilnog društva u području ekologije, socijalne skrbi, humanitarne pomoći, zapošljavanja itd. Naslovljavaju se i teme davanja u općekorisne svrhe, volontiranja i općenito doprinosa organizacija civilnog društva općem dobru.

Valja istaknuti da su i ugledni intelektualci u okviru djelovanja Katoličke crkve, posebno njihovog poslanja u okviru socijalnog nauka, organizacijom niza istraživanja, rasprava i objavom publikacija doprinijeli razvoju civilnog društva.

Udruge trasirale put Hrvatske u EU

Komparativna istraživanja civilnog društva pokazala su da se civilno društvo postupno razvija te da je partnerom sve širem krugu dionika te da građani imaju u njega više povjerenje nego u političke vlasti. Ovdje je bitno istaknuti da su građani, kako bi zaštitili i promicali svoje interese, nauči-

li osnovati udruge i slati odgovarajuće poruke javnosti. S druge strane, podaci govore da su mlađe generacije sugrađana, koje su bolje obrazovane i koje bolje zarađuju više članovi organizacija civilnog društva te ima češće daju materijalne potpore. Primjetan doprinos razvoju civilnog društva dalo je društveno odgovorno gospodarstvo svojim donacijama ili pak osnivanjem zaklada. Udruge su postale suvladari bez kojih se ne mogu donositi novi programi i zakoni. Imajući u vidu ove činjenice u Hrvatskoj se razvija srednjoeuropski tip civilnog društva koje se ukorijenjuje u lokalnim zajednicama i koje surađuje s lokalnim vlastima, državom i gospodarskim sektorom. U institucionalnom okviru davanja potpora održivom razvoju civilnog društva prepoznatljiva je uloga Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Udruge su trasirale put Hrvatske u Europsku uniju, proizvođačima su socijalnog kapitala, kao pretpostavke za razvoj učinkovitih i djelotvornih socijalnih inovacija, i time održive društvene promjene. U novoj knjizi „Civilno društvo i pozitivna promjena“, koja je u pripremi, posebno se bavim ovom temom.

Podaci govore da su mlađe generacije sugrađana, koje su bolje obrazovane i koje bolje zarađuju više članovi organizacija civilnog društva te im češće daju materijalne potpore.

Udruge iz programa EU iskoristile 70 milijuna eura

Mirjana Fijolić

Negativne strane kriju se u vrlo strogom i administrativno složenom sustavu koji se temelji se na mnogo "papirologije" i potreban je velik oprez prilikom izrade projektnih nacrti i upravljanja projektima, kažu stručnjaci.

Po svemu sudeći to može predstavljati poteškoće udrugama koje zbog svojih ograničenih sredstava nemaju kapaciteta za takav posao. I ne samo to, financijska pravila EU vrlo često postavljaju uvjet podnositeljima prijava da potraže sufinanciranje od zaklada ili drugih organizacija i jamstva od financijskih institucija bez čega se prijave automatski odbacuju. Takav pristup može obeshabriti male udruge. Neki predstavnici udruga smatraju da će ulaskom Hrvatske u Europsku uniju udrugama biti teško financirati svoj rad prijavom projekata, pogotovo malima, jer je potrebno predfinancirati projekte. Unatoč tome EU fondovi i dalje mogu biti koristan i pristupačan izvor financiranja, a što dokazuju i mnogi primjeri uspješnih priča iz nevladinog sektora.

Nova pravila za udruge u EU

Osnovni dokument koristan za informacije prilikom privlačenja sredstva iz EU fondova je Pratičan vodič kroz postupke ugovaranja s trećim zemljama, takozvani PRAG 2013. Suradnja s konzultantskim tvrtkama kao i praćenje rada Vladinog ureda za udruge, osnovni su koraci.

Konzultanti i stručnjaci nerijetko savjetuju udruge da svoja znanja steknu edukacijom u pro-

Iskustva nevladinih udruga u privlačenju sredstava iz EU fondova, koja obično počinju edukacijom, konzultantskom suradnjom, pa slijedi pisanje projektne dokumentacije sve do realizacije projekta, različita su i teško je odrediti što je najveći problem.

SLABA ISKORIŠTENOST BESPOVRATNIH SREDSTVA

„Korisnici EU projekata potrošili su samo 72,43 posto dostupnih sredstava iz shema za dodjelu bespovratnih sredstava završenih programa i dostupnih podataka“ kaže Fresl.

KOJI SU RAZLOZI TOME?

- Preambiciozni očekivani rezultati u nedovoljnom vremenskom periodu trajanja projekta

- Neshvaćanje odredbi ugovora
- Nepoznavanje principa i procedura javne nabave
- Manjak vještina upravljanja ljudima i partnerskim odnosima
- Neadekvatno upravljanje troškovima, proračunom i izvještajima
- Slabo ili nikakvo upravljanje rizicima i promjenama projekta

vjerenim edukacijskim i konzultantskim tvrtkama. Kako ih je na tržištu puno potrebno se dobro raspitati tko ima stručnu i praktičnu pozadinu i iskustvo rada na EU projektima.

„Nova pravila Praktičnog vodiča kroz postupke ugovaranja s trećim zemljama, takozvani PRAG 2013., koji i dalje čini pravnu osnovu za ovogodišnje natječaje i buduće ugovore o dodjeli EU sredstava u programu IPA donio je jednu zanimljivu prednost udrugama i drugim manjim organizacijama, relativno govoreći manjima uzimajući kao pretpostavku kapaciteta koji imaju u odnosu na različite privatne i javne organizacije koje su im često konkurenti u natječaju.

Zanimljivost je u tomu što se financijski, upravljački i tehnički kapaciteti više ne ocjenjuju bodovima, već samo procjenom da/ne. Ovo stavlja udruge u bolji položaj nego što su bile prije, jer sada manje organizacije, ako zadovolje minimum kapaciteta, imaju više šanse proći na natječaju.

Naime, sada se sto posto bodova dodjeljuje samo kriterijima za odabir nosi samo kvaliteta projekta, a ne više i kapacitet prijavitelja.“ objasnila je **Ana Fresl**, direktorica **Projekta jednako razvoj d.o.o.**

Prilikom provedbe zahtjevnih projekata koji se primarno financiraju iz fondova EU, organizacije civilnoga društva sve se više suočavaju s problemom iznalaženja sredstava za pokrivanje obaveznog sufinanciranja na projektima. Pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji, procedure i pravila provedbe EU projekata postaju zahtjevnija, podrazumijevaju sve veću razinu financijske neovisnosti provoditelja, što je osobito zahtjevno za udruge čiji su izvori financiranja nestabilniji i manje predvidljivi od izvora poslovnih subjekata.

Ured za udruge je u svibnju ove godine prikupio podatke o fi-

Milica Milosavljević, Udruga Oppidum

Neka istraživanja iz drugih EU zemalja su pokazala kako je nakon pridruživanja čak 50 posto udruga prestajalo s radom. Rješenje je ili partnerstvo s velikima koji mogu predfinancirati projekte ili mikrofinanciranje malih projekata na lokalnoj razini.

Igor Vidačak, Vladin ured za udruge

Pokazalo se da udruge povlače gotovo 100 posto sredstava na svim natječajima koje je Ured za udruge isplanirao za financiranje iz EU fondova namijenjenih razvoju civilnoga društva u Hrvatskoj.

Ana Fresl, direktorica Projekta jednako razvoj

Zanimljivost je u tomu što se financijski, upravljački i tehnički kapaciteti više ne ocjenjuju bodovima, već samo procjenom da/ne.

nanciranju udruga iz fondova Europske unije. Iz prikupljenih podataka utvrđeno je da su udruge iz programa CARDS, PHARE, IPA te iz niza programa i inicijativa EU zadnjih godina iskoristile skoro 70 milijuna eura za provedbu preko 550 projekata.

„Općenito, možemo biti jako zadovoljni sposobnošću udruga za pripremu i provedbu projekata. Pokazalo se da udruge povlače gotovo 100 posto sredstava na svim natječajima koje je Ured za udruge isplanirao za financiranje iz EU fondova namijenjenih razvoju civilnoga društva u Hrvatskoj. Siguran sam da će tako biti i ubuduće.“ izjavio je za časopis Udruga.hr ravnatelj **Ureda Vlade RH za udruge Igor Vidačak**.

Ured za udruge Vlada Republike Hrvatske svake godine objavljuje javni poziv za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa Europske unije. Nedavno je odobreno 17 prijava za sufinanciranje EU projekata organizacija civilnoga društva.

Sve informacije o javnom pozivu mogu se potražiti na web stranici na www.uzuvrh.hr, ili

dobiti na brojevima telefona 01/4599-810 te 4599-815.

EU iskustva: nakon pridruživanja čak 50% udruga prestajalo s radom

Iako će nova pravila EU olakšati konkuriranje na natječajima, predstavnici nekih udruga ističu da je financiranje projekata iz EU fondova i dalje glavni problem, pogotovo malima. Smatraju da rješenje leži u mikrofinanciranju koje uključuje jamstva, protujamstva, mikrokredite, kapital i, predfinanciranju, koje korisniku stavlja na raspolaganje sredstva potrebna za početak provedbe aktivnosti, a izvršava se na temelju odluke o dodjeli bespovratnih sredstava ili temeljem sporazuma.

„Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju udrugama će biti posebno teško financirati svoj rad kroz prijavu projekata, pogotovo malima, jer je potrebno predfinancirati projekte. Neka istraživanja iz drugih EU zemalja su pokazala kako je nakon pridruživanja čak 50 posto udruga prestajalo s radom. Rješenje je ili partnerstvo s velikima koji mogu predfinancirati projekte ili mikrofinanciranje malih projekata

na lokalnoj razini. Mi od samog početka funkcioniramo projektno i godine koje slijede bit će nam poseban izazov.

Udruga je osnovana kao rezultat EU projekta, bila je partner na EU projektima, pa su znanja i iskustva prijave i provedbe projekata neupitna, a k tome provodimo i program potpore razvoju civilnoga društva „Šalter“ za Požeško-slavonsku županiju koji financira Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva.“ kaže **Milica Milosavljević iz Udruge Oppidum, Pleternica**.

Sredstva teže potrošiti na pravilan način, nego proći natječaj

Konzultantsko iskustvo rada s poduzetnicima i udrugama najbolje pokazuje što su „slabe točke“ prilikom pripreme i provedbe projekta i povlačenja sredstava iz fondova EU. Dok su financije uvijek problem broj jedan, izrada projektnog prijedloga i trošenje sredstava na pravilan način, nameću se sve više kao problem broj dva.

„Kada su u pitanju priprema i provedba EU projekata, iz višegodišnjeg iskustva smatram da mi je dužnost naglasiti da, iako ljudi obično misle da je teško sredstva dobiti na natječaju, moje je mišljenje da je sredstva teže potrošiti na pravilan način negoli proći na natječaju.

Pravi test zrelosti je faza provedbe jer tada kreće i pravna obveza provesti sve ideje koje su se najčešće u brzini pisale. Također je praksa pokazala jednu zanimljivost, a to je da onaj koji vrlo dobro ne pozna pravila u provedbi projekata, uvjete ugovora i najbolje prakse, obično napravi niz pogrešaka u izradi projektnog prijedloga. Stoga usporedno s upoznavanjem tehnologije izrade projektnog prijedloga, potrebno je educirati se i o provedbi.“ dodaje **Fresl**.

ŠTO DONOSI NOVI ZAKON O UDRUGAMA

Trenutno se u saborskoj proceduri nalazi novi Zakon o udrugama. Prikaz određenih odredbi predloženog novog Zakona o udrugama dajemo u nastavku.

Članstvo u udruzi i popis članova

Svaka fizička i pravna osoba može postati članom udruge, sukladno zakonu i statutu. Više neće biti propisano da samo poslovno sposobna fizička može biti članom udruge.

Za osobu mlađu od 14 godina, pisanu izjavu o učlanjivanju u udruhu daje zakonski zastupnik ili skrbnik, a za maloljetnu osobu s navršenih 14 godina, zakonski zastupnik ili skrbnik daje pisanu suglasnost.

Udruha je dužna voditi ažuran popis svojih članova.

Popis članova vodi se elektronički ili na drugi prikladan način i obvezno sadrži:

- podatke o osobnom imenu (nazivu),
- osobnom identifikacijskom broju (OIB-u),
- datumu rođenja,
- datumu pristupanja udruzi,
- kategoriji članstva, ako su utvrđene statutom udruge, te
- datumu prestanka članstva u udruzi.

Popis članova udruge može sadržavati i druge podatke.

Popis članova uvijek mora biti dostupan na uvid svim članovima i nadležnim tijelima, na zahtjev.

Statut – što sadržava

U tablici dajemo usporedni prikaz odredbi koje mora sadržavati statut prema do sada važećem zakonu i predloženom novom Zakonu o udrugama.

Odredbe koje statut mora sadržavati prema SADA VAŽEĆEM Zakonu o udrugama:	Mora li statut sadržavati odredbu prema PRIJEDLOGU NOVOG Zakona o udrugama?
Naziv i sjedište udruga	DA
Odredbe o zastupanju	DA
Izgled pečata udruge	NE
Jednom ili više područja djelovanja sukladno ciljevima	DA
Obavljanje gospodarskih djelatnosti sukladno zakonu (ako ih obavlja)	DA
Djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi	DA
Način osiguranja javnosti djelovanja udruge	NE
Tijelima udruge, njihovom sastavu i načinu sazivanja sjednica, izboru, opozivu, ovlastima, načinu odlučivanja i trajanju mandata te načinu sazivanja skupštine u slučaju isteka mandata,	DA, treba sadržavati samo sljedeće odredbe o: tijelima udruge, njihovom sastavu, izboru, opozivu, ovlastima, načinu odlučivanja i trajanju mandata. Ostale odredbe NE treba sadržavati.
Izbor i opoziv likvidatora udruge	DA
Prestanak postojanja udruge	DA
Imovina, način stjecanja i raspolaganje imovinom,	NE
Postupak s imovinom u slučaju prestanka udruge	NE
Rješavanju sporova i sukoba interesa unutar udruge	NE

Predloženim novim Zakonom o udrugama propisano je da udruga može (dakle, nije obvezna) imati u svome statutu i sljedeće odredbe o:

- području na kojem udruga djeluje,
- imovini, načinu stjecanja imovine i korištenju ostvarene dobiti,
- rješavanju sporova i sukoba interesa unutar udruge,
- stegovnoj odgovornosti članova,
- postupku s imovinom u slučaju prestanka udruge,
- znaku udruge i njegovom izgledu,
- drugim pitanjima od značaja za udrugu.

Naziv udruge

Naziv je ime pod kojim udruga djeluje i pod kojim sudjeluje u pravnom prometu.

Naziv udruge mora se razlikovati od naziva druge udruge upisane

u Registar udruga.

Ako se nadležnom tijelu državne uprave koje vodi Registar udruga podnesu dva ili više zahtjeva za upis u Registar udruga s istim nazivom, odobrit će se upis one udruge čiji je zahtjev prvi zaprimljen.

Naziv udruge mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a može sadržavati pojedine riječi na stranom jeziku ili na mrtvom jeziku.

Uz naziv na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, udruga može imati i naziv na jeziku i pismu nacionalne manjine, na stranom ili mrtvom jeziku, ako je to predviđeno statutom.

Uz svoj puni naziv udruga može rabiti i skraćeni naziv. Skraćeni naziv upisuje se u Registar udruga. Naziv i skraćeni naziv udruge je dužna rabiti u obliku i sadržaju u kojem su upisani u Registar udruga.

Imena država, međunarodnih organizacija i osobna imena u nazivu udruge

Riječ »Hrvatska« na bilo kojem jeziku i njene izvedenice, te dijelovi grba i zastave Republike Hrvatske, kao i nazivi i znamenja drugih država te nazivi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, dijelovi njihova grba i zastave te nazivi i znakovi međunarodnih organizacija i imena fizičkih osoba, mogu biti sadržani u nazivu i znaku udruge na način kojim se ne vrijeđa njihov ugled i dostojanstvo.

U naziv udruge može se unijeti ime ili dio imena neke fizičke osobe uz njen pristanak, a ako je ta osoba umrla, uz pristanak njezinih nasljednika.

U naziv udruge se može unijeti ime ili dio imena neke povijesne ili druge znamenite osobe uz njen pristanak, a ako je ta osoba umrla, samo ako ga se koristi na prikladan način odnosno uz pristanak nasljednika, ako ih ima.

U naziv udruge se može unijeti naziv i znak međunarodne organizacije uz njezinu suglasnost.

Vrijeđa li udruga svojim djelovanjem ili na koji drugi način čast i ugled osobe čije je ime uneseno u njezin naziv, ta osoba, a ako je osoba umrla njeni nasljednici, mogu podnijeti tužbu općinskom sudu nadležnom prema sjedištu udruge.

Upravljanje udrugom i tijela udruge

Članovi upravljaju udrugom neposredno ili putem svojih izabranih predstavnika u tijelima udruge, na način propisan statutom.

Predstavnik pravne osobe članice udruge imenuje osoba ovlaštena za zastupanje pravne osobe, ako unutarnjim aktom pravne osobe nije propisan drukčiji način imenovanja.

Skupština je najviše tijelo udruge. Statutom se može utvrditi drukčiji naziv skupštine kao najvišeg tijela udruge.

Statutom udruge se, pored skupštine, mogu utvrditi i druga tijela udruge.

Udruga imenuje jednu ili više fizičkih osoba za zastupanje udruge.

Sastav skupštine udruge

Skupštinu udruge čine svi članovi udruge ili njihovi predstavnici izabrani na način propisan statutom udruge. Ako su statutom udruge određene kategorije članstva, statutom se može odrediti da samo pojedine kategorije članova čine skupštinu udruge odnosno da imaju pravo odlučivanja na skupštini.

Punoljetne osobe lišene poslovne sposobnosti u poduzimanju radnji koje se odnose na osobna i imovinska prava sudjeluju u radu skup-

štine i mogu odlučivati na skupštini, na način propisan statutom.

Maloljetne osobe članovi udruge sudjeluju u radu skupštine udruge na način propisan statutom.

Maloljetne osobe s navršenih 14 godina života mogu odlučivati na skupštini, ako je to određeno statutom.

Mandat izabranih predstavnika članova u skupštini propisuje se statutom udruge.

O čemu odlučuje skupština udruge

Skupština udruge:

- usvaja statut udruge i njegove izmjene i dopune,
- bira i razrješava osobe ovlaštene za zastupanje, osim ako statutom nije propisano da osobe ovlaštene za zastupanje bira i razrješava drugo tijelo udruge koje bira skupština,
- bira i razrješava druga tijela udruge, ako statutom nije drukčije propisano,
- odlučuje o udruživanju u saveze, zajednice, mreže i druge oblike povezivanja udruge,
- usvaja plan rada i financijski plan za sljedeću i izvješće o radu za prethodnu kalendarsku godinu,
- usvaja godišnje financijsko izvješće,
- odlučuje o promjeni ciljeva i djelatnosti, gospodarskih djelatnosti, prestanku rada i raspodjeli preostale imovine udruge te odlučuje i o drugim pitanjima za koja statutom nije utvrđena nadležnost drugih tijela udruge,
- donosi odluku o statusnim promjenama.

Sjednice skupštine

Redovne sjednice skupštine održavaju se najmanje jednom godišnje, ako statutom nije utvrđen kraći rok, a izvanredne prema potrebi.

Sjednicu skupštine udruge saziva osoba ovlaštena za zastupanje udruge, drugi član udruge ili tijelo udruge propisano statutom, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev statutom određenog broja članova udruge ili drugog tijela udruge u roku propisanom statutom. Ako ovlašteni sazivaatelj skupštine ne postupi po primljenom zahtjevu za sazivanje skupštine odnosno ne sazove sjednicu skupštine u propisanom roku, istekom tog roka, sjednicu skupštine mogu sazvati sami podnositelji zahtjeva.

Ako je ovlaštenim sazivaateljima skupštine istekao mandat, skupštinu u tom slučaju saziva osoba ovlaštena za zastupanje upisana u Registru udruge, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev likvidatora ili najmanje tri člana udruge, koja mogu dokazati svoje članstvo u udruzi, ako statutom nije drukčije propisano. Ako ovlašteni sazivaatelj skupštine, ne sazove skupštinu u roku od 30 dana, ako statutom nije propisan kraći rok, ili ne održi sjednicu skupštine u daljnjem roku od 30 dana ili u kraćem roku propisanom statutom, istekom tih rokova, sjednicu skupštine mogu sazvati sami podnositelji zahtjeva.

Osoba ovlaštene za zastupanje

Osoba ovlaštena za zastupanje je poslovno sposobna fizička osoba te ona odgovara za zakonitost rada udruge.

Osoba ovlaštena za zastupanje obavlja sljedeće poslove:

- vodi poslove udruge sukladno odlukama skupštine, ako statutom nije drukčije propisano,
- podnosi skupštini prijedlog godišnjeg financijskog izvješća,
- dostavlja zapisnik s redovne sjednice skupštine nadležnom uredu,

– sklapa ugovore i poduzima druge pravne radnje u ime i za račun udruge,

– obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, statutom i aktima udruge.

Imovina udruge

Imovinu udruge čine novčana sredstva koja je udruga stekla uplatom članarina, dobrovoljnim priložima i darovima, novčana sredstva koja udruga stekne obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi, obavljanjem djelatnosti, financiranjem programa i projekata iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te fondova, kao i druga novčana sredstva stečena u skladu sa zakonom, njene nepokretne i pokretne stvari, kao i druga imovinska prava.

Udruga može raspolagati svojom imovinom samo za ostvarivanje ciljeva određenih statutom udruge.

Podjela imovine udruge

Udruga NEMA pravo imovinu udruge dijeliti svojim osnivačima, članovima udruge, osobama ovlaštenima za zastupanje, zaposlenima ili s njima povezanim osobama.

Pod povezanim osobama smatraju se osobe koje su bračni ili izvanbračni drug, istospolni partner/ica, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre, skrbnik te posvojitelj, odnosno posvojenik, te ostale fizičke i pravne osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s osnivačima, članovima udruge, osobama ovlaštenima za zastupanje i zaposlenima.

Pod raspodjelom imovine ne smatra se isplata plaća i primjerenih nagrada zaposlenima i druge isplate koje udruga vrši u skladu sa zakonom.

Gospodarske djelatnosti

Udruga obavlja gospodarske djelatnosti ako je to propisano statutom, a sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti.

Gospodarske djelatnosti udruga može obavljati pored djelatnosti kojima se ostvaruju njeni ciljevi utvrđeni statutom, ali ih ne smije obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe. Ako u obavljanju gospodarske djelatnosti udruga ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu udruge koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom.

Udruga može osnovati trgovačko društvo radi obavljanja gospodarskih djelatnosti, u svrhu ostvarivanja ciljeva utvrđenih statutom, a uzajamne odnose uređuju ugovorom. Ako trgovačko društvo ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom udruge.

Financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro iz javnih izvora

Programi i projekti od interesa za opće dobro u Republici Hrvatskoj koje provode udruge mogu se financirati iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, fondova Europske unije i drugih javnih izvora.

Posebnim propisima mogu se utvrditi porezne olakšice i druge povlastice za udruge koje provode programe ili projekte od interesa za opće dobro, kao i za pravne i fizičke osobe koje financijskim sredstvi-

ma podupiru djelovanje od interesa za opće dobro.

Programima i projektima od interesa za opće dobro, u smislu ovog Zakona, smatraju se zaokruženi i tematski jasno određeni skupovi/skup aktivnosti koje su u skladu s vrednotama propisanim Ustavom Republike Hrvatske, te čije provođenje kroz dugoročni ili vremenski ograničeni rok djelovanja daje vidljivu dodanu društvenu vrijednost kojom se podiže kvaliteta života pojedinca i unaprjeđuje razvoj šire društvene zajednice.

Aktivnostima od interesa za opće dobro smatraju se osobito aktivnosti udruga koje doprinose zaštiti i promicanju ljudskih prava, zaštiti i promicanju prava nacionalnih manjina, zaštiti i promicanju prava osoba s invaliditetom i djece s poteškoćama u razvoju, starijih i nemoćnih, jednakosti i ravnopravnosti te mirotvorstvu i borbi protiv nasilja i diskriminacije, zaštiti, brizi i izobrazbi djece i mladih te njihovom aktivnom sudjelovanju u društvu, prevenciji i borbi protiv svih oblika ovisnosti, razvoju demokratske političke kulture, zaštiti i promicanju prava manjinskih društvenih skupina, promicanju i razvoju volonterstva, socijalnim uslugama i humanitarnoj djelatnosti, poticanju i razvoju socijalnog poduzetništva, zaštiti okoliša i prirode, održivom razvoju, razvoju lokalne zajednice, međunarodnoj razvojnoj suradnji, zaštiti zdravlja, razvoju i promicanju znanosti, obrazovanja, cjeloživotnog učenja, kulture i umjetnosti, tehničke i informatičke kulture, sporta, dobrovoljnog vatrogastva, traganja i spašavanja te drugim aktivnostima koje se po svojoj prirodi odnosno posebnim propisima o financiranju javnih potreba u određenom području mogu smatrati djelovanjem od interesa za opće dobro.

Nadležna državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge javne institucije financiraju i ugovaraju provedbu programa i projekata od interesa za opće dobro na temelju provedenog javnog poziva odnosno natječaja ili na temelju posebnog propisa o financiranju javnih potreba.

Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ureda za udruge, Uredbom uređuje kriterije, mjerila i postupke financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge.

Obveze i odgovornosti udruga financiranih iz javnih izvora

Udruge koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro financirane iz javnih izvora, najmanje jedanput godišnje o svome radu i o opsegu i načinu stjecanja i korištenja sredstava izvještava davatelja sredstava, a putem internetske stranice ili na drugi odgovarajući način obavještava i širu javnost. Udruge su obvezne sredstva koristiti isključivo za provedbu odobrenih programa ili projekata.

Udruge koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro financirane iz javnih izvora ne može sudjelovati u izbornoj ili drugoj promidžbi političke stranke, koalicije ili kandidata, ne može davati izravnu potporu političkoj stranci, koaliciji ili kandidatu niti prikupljati financijska sredstva za financiranje političkih stranaka, koalicija ili kandidata.

Navedeno se odnosi i na udruge koje su u prethodnoj godini koristile porezne olakšice i druge povlastice.

Odgovornost za obveze udruge

Za svoje obveze udruge odgovara svojom cjelokupnom imovinom.

Članovi udruge i članovi njezinih tijela ne odgovaraju za obveze udruge. Iznimno za obveze udruge odgovara i član udruge te član njezinih tijela koji zloupotrebljava okolnost da ne odgovara za njezine obveze, a naročito ako:

- koristi udruge za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen,
 - koristi udruge da bi oštetio vjerovnike,
 - protivno zakonu upravlja imovinom udruge kao da je njegova vlastita imovina,
 - u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanjuje imovinu udruge, iako je znao ili morao znati da ona neće moći podmiriti svoje obveze.
- Nad udrugom se može provesti stečaj, sukladno zakonu.

Nadzor udruge od strane njezinih članova

Članovi udruge sami nadziru rad udruge. Ako član udruge ili druga zainteresirana fizička ili pravna osoba smatra da je udruge povrijedila zakon, statut ili drugi opći akt udruge, ovlašten je na to upozoriti statutom određeno tijelo udruge, odnosno skupštinu ako statutom nije određeno nadležno tijelo, te zahtijevati da se nepravilnosti otklone.

Ako se upozorenje ne razmotri u roku od 30 dana od dana dostavljenog pisanog zahtjeva i po zahtjevu ne postupi odnosno ako se u tom roku ne sazove nadležno tijelo ili skupština i nepravilnosti ne otklone u daljnjem roku od 30 dana, član ili druga zainteresirana fizička ili pravna osoba može podnijeti tužbu općinskom sudu nadležnom prema sjedištu udruge.

Inspekcijski nadzor nad radom udruge

Inspekcijski nadzor nad radom udruge obavlja nadležni ured.

Inspekcijskim nadzorom nad radom udruge smatra se nadzor koji se odnosi na to prijavljuju li udruge, promjene statuta, naziva, adresu sjedišta, izbor osoba ovlaštenih za zastupanje i prestanak rada ili rabe li u pravnom prometu podatke o promjenama, odnosno postupaju li po promjenama prije nego što su upisane u Registar udruge, rabe li naziv i skraćeni naziv u obliku i sadržaju u kojem su upisani u Registar udruge, održavaju li sjednice skupštine i dostavljaju li zapisnike s redovnih sjednica skupštine udruge, vode li popis članova udruge na način propisan ovim Zakonom te jesu li prestale djelovati.

Inspekcijski nadzor nad radom udruge provodi ovlaštene državne službenike na vlastitu

inicijativu ili na inicijativu podnositelja predstave. Ako državni službenik ovlašten za provedbu inspekcijskog nadzora nad radom udruge utvrdi da je povrijeđen Zakon o udrugama ovlašten je poduzeti sljedeće mjere:

1. narediti otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti u određenom roku,
2. izdati obavezni prekršajni nalog.

O navedenim mjerama državni službenik nadležnog ureda, dužan je odmah obavijestiti središnje tijelo državne uprave u čiji djelokrug spadaju ciljevi osnivanja i središnje tijelo državne uprave u čiji djelokrug spadaju gospodarske djelatnosti, sukladno zakonu.

Likvidacija udruge

Nadležni ured donosi rješenje o prestanku djelovanja i pokretanju likvidacijskog postupka, koje sadrži razloge za pokretanje postupka te o promjeni naziva udruge, tako da se uz naziv udruge dodaje oznaka "u likvidaciji", a što mora biti upisano u Registru udruge. Pokretanjem postupka likvidacije prestaju ovlaštenja tijela i osoba ovlaštenih za zastupanje udruge.

Likvidator je dužan provesti likvidacijski postupak u roku od 60

dana od dana primitka rješenja nadležnog ureda o otvaranju likvidacijskog postupka.

U postupku likvidacije, likvidator je dužan utvrditi stanje na poslovnom računu udruge, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja, utvrditi ostalu imovinu udruge te pribaviti iz službene evidencije nadležne porezne uprave potvrdu o javnim davanjima. U slučaju da utvrdi da udruga ima dugovanja, likvidator je dužan objaviti poziv vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema udruzi u roku od 30 dana od dana objave poziva, a za eventualna potraživanja dužan je pozvati dužnike na plaćanje dugova u roku 30 dana. Preostalu imovinu likvidator će raspodijeliti u skladu s odredbom članka 54. Zakona o udrugama. Nakon raspodjele preostale imovine likvidator je dužan u roku od osam dana od dana okončanja likvidacijskog postupka podnijeti nadležnom uredu završni račun i izvješće o provedenom likvidacijskom postupku.

U slučaju da likvidator utvrdi da imovina udruge nije dovoljna za namirenje obveza, dužan je u zakonskom roku o tome obavijestiti nadležni sud prema sjedištu udruge radi pokretanja stečajnog postupka.

Temeljem zaprimljenog izvješća o provedenom likvidacijskom postupku, nadležni ured donosi rješenje o brisanju udruge iz Registra udruga, osim ako su utvrđeni dugovi udruge.

Likvidator je fizička ili pravna osoba koju je imenovalo nadležno tijelo udruge i koja je kao likvidator upisana u Registar udruga. Likvidator ne mora biti član udruge. Likvidator zastupa udrugu u postupku likvidacije te se otvaranjem likvidacijskog postupka upisuje u Registar udruga kao osoba ovlaštena za zastupanje udruge do okončanja postupka likvidacije i brisanja udruge iz Registra udruga.

Skraćeni postupak za prestanak postojanja udruge

Iznimno se postupak likvidacije neće se provoditi ako većina svih članova upravnog (izvršnog) tijela udruge da izjavu pred javnim bilježnikom da udruga ne djeluje, da su ispunjene sve obveze udruge i da je preostala imovina udruge raspodijeljena u skladu s odredbama članka 54. Zakona o udrugama. Članovi udruge koji su dali izjavu solidarno odgovaraju za obveze udruge pet godina od dana brisanja udruge iz Registra udruga.

Zahtjev za upis prestanka postojanja udruge po skraćenom postupku nadležnom uredu podnosi osoba ovlaštena za zastupanje udruge odnosno jedan od članova upravnog tijela udruge.

Za udrugu koja prestaje postojati po skraćenom postupku nadležni ured donosi rješenje o brisanju udruge iz Registra udruga. Udruga se briše iz Registra udruga, uz upis u Registar udruga osobnih imena i prebivališta, OIB-a članova upravnog tijela, s naznakom njihove solidarne odgovornosti za obveze udruge.

Raspolaganje s imovinom udruge u slučaju prestanka postojanja udruge

U slučaju prestanka postojanja udruge imovina se, nakon namirenja vjerovnika i troškova likvidacijskog, sudskog i drugih postupaka, predaje udruzi, ustanovi, zakladi ili fundaciji koje ima iste ili slične statutarne ciljeve, a na osnovu odluke skupštine sukladno statutu. Udruga koja je primila financijska sredstva iz javnih izvora, u slučaju prestanka postojanja, ostatak sredstava vratit će u proračun iz kojega su financijska sredstva dodijeljena.

Ako se u slučaju prestanka postojanja udruge iz bilo kojih razloga ne može provesti postupak s imovinom udruge koji je udruga odredi-

la svojim statutom, preostalu imovinu stječe jedinica lokalne samouprave na čijem je području sjedište udruge.

Ako je djelovanje udruge zabranjeno sud može, ako za to postoje opravdani razlozi s obzirom na okolnosti slučaja, odrediti da se imovina udruge preda određenoj ustanovi, zakladi, fundaciji ili udruzi koja ima iste ili slične ciljeve kao i udruga čiji je rad zabranjen.

Obveza i rok usklađivanja statuta

Udruge su dužne uskladiti svoje statute s ovim Zakonom u roku od godinu dana od stupanja na snagu novog Zakona o udrugama.

Za udruge koje ne usklade svoje statute sukladno odredbama ovog Zakona, nadležni ured će po službenoj dužnosti brisati udrugu iz Registra udruga, uz prethodnu javnu objavu poziva eventualnim vjerovnicima da prijave svoje tražbine prema udruzi, u roku od 30 dana od dana objave javnog poziva.

Ako udruga koja ne uskladi svoj statut sukladno odredbama novog Zakona o udrugama, nema vjerovnika ili se vjerovnici ne jave u propisanom roku, udruga se briše iz Registra udruga bez provođenja likvidacijskog postupka.

Ako udruga koja ne uskladi svoj statut sukladno odredbama Zakona o udrugama, ima vjerovnika koji je u propisanom roku prijavio tražbinu, provest će se likvidacijski postupak.

Tri ključna problema: PREVELIKA BIROKRATIZIRANOST, FINANCIRANJE UDRUGA I NADZOR DRŽAVE

Što će novoga donijeti Zakon o udrugama raspravljalo se na tribini u organizaciji Hrvatskog pravnog centra. Sudionici tribine uputili su kritike na račun Zakona ponajviše na preveliku birokratiziranost, upitnost prava građana na samoudruživanje, ali i nadziranja države koja ni samu sebe nije u stanju svesti na pravu mjeru u pogledu poštivanja procesa.

„Nastojali smo osnažiti okvir i implementirati međunarodne standarde i praksu, pa je tako, pored ostalog, jasnije utvrđeno što čini imovinu udruge i obavljanje gospodarske djelatnosti te proširen obvezan sadržaj statuta i skraćeni likvidacijski postupak“, izjavila je **Jagoda Botički** iz **Ministarstva uprave**. **Botički** je istaknula važ-

nost nadzora te objavu financijskih izvješća što će biti važno i za lakše dobivanje sredstava iz javnih izvora.

„Nastojalo se uravnotežiti zaštitu i prava članova s pravom države na kontrolu što nikada i nigdje nije jednostavan zadatak. Ovaj Zakon pridonijet će boljem javnom dojmu o udrugama. Riječ o vrlo dinamičnom sektoru. Svaki se dan registrira desetak novih udruga, a to zahtijeva dodatnu pozornost, pri čemu se vodilo računa o tome da postoji veliki raskorak između onih koji redovito izvješćuju o svojem radu i financijama te onih koji to ne čine, a ima dosta prigovora da koriste razne povlastice na taj račun“, naglasio je **Igor Vidačak**, ravnatelj **Vladinog Ureda za udruge**.

„Po prvi put se daje mogućnost punoljetnim osobama lišenima poslovne sposobnosti u poduzimanju radnji koje se odnose na osobna i imovinska prava te maloljetnicima iznad 14 godina da, uz suglasnost zakonskog zastupnika odnosno skrbnika, budu osnivači udruge. Imajući u vidu da je statut osnovni instrument reguliranja unutarnjeg ustrojstva udruge, a iz razloga pravne sigurnosti i potrebe zaštite prava

članova udruge, proširen je obvezni sadržaj statuta, jasnije su propisane odredbe u vezi s upravljanjem udrugom i tijelima udruge, a propisane su i obveze osobe ovlaštene za zastupanje“ dodao je **Vidačak**.

„Pažnju pri razlikovanju treba obratiti na one koji zastupaju konkretne ciljeve i one koji zastupaju uvjerenja, a sada nije ni jasno definirano što je udruge“, kazala je **Inge Perko Šeparović** iz **Hrvatskog pravnog centra (HPC)**.

Ključni problem - financiranje udruge

Dragan Medvedović iz **HPC-a** upozorio je na preveliku birokratiziranost. „Tko će pregledati je li s novim Zakonom usklađeno svih 50-ak tisuća statuta, a koliko ima udruge u Hrvatskoj. Očito takav postupak zahtijeva i dodatna financijska sredstva za provedbu ovoga Zakona“ zaključio je **Medvedović**.

Mihajlo Dika, iz **HPC-a** naveo je da je ključni problem pitanje financiranja udruge, neriješeno pitanje slobode građana što je pretpostavka za slobodu udruživanja da oni slobodno odlučuju kome će usmjeriti dio svojega poreza.

Neovisni savjetnik i publi-

cist **Srdan Dvornik** smatra da je važno zaštititi slobode i prava. „Trebalo biti oprezniji pri kontroli i imati na umu da kao što udruge nemaju monopol na neprofitno djelovanje, ni državna tijela nemaju monopol na određivanje toga što je to javna korist“ dodao je **Dvornik**.

„Inicijalno nam je bilo važno napraviti ravnotežu između prava djelovanja i obaveza oko financiranja, a trebalo je o riješiti pitanje gospodarskog djelovanja udruge na tržištu u cilju samofinanciranja, koji je drugačiji od onoga gospodarskih subjekata“, naglasila je **Sandra Benčić** iz **Centra za mirovne studije**.

Gojko Bežovan iz **Centra za razvoj neprofitnih organizacija (CERANEO)** prisjetio se kako se sve kroz godine karakteriziralo udruge „vešmašine za pranje novca crvenih, crnih, zelenih i žutih vragova koji bi do kruha došli bez motike“ te upozorio da nadzor ugrožava slobodu samoudruživanja te da treba jačati povjerenje u rad civilnoga društva.

„Zakon ovakav kakav je, ne bi smio biti usvojen i da svakako ga treba doraditi“ zaključila je na kraju tribine **Agata Račan** iz **HPC-a**.

Mirjana Fijolić

Udruga se uvijek formira na osnovu zadatka i cilja koji mora ostvariti. Za neke zadatke i ciljeve potrebna je udruga u kojoj svi rade isti ili sličan posao, dok je za uspjeh svake udruge potrebna grupa ljudi koji rade poslove za koje su specijalizirani.

Saša
Petar

Prvi korak – odabir članova udruge za pojedine zadatke koje moraju izvršiti da bi kao cjelina postigli zadani cilj – uspješno ste prošli. Oformili ste ili pre-

uzeli udrugu. Super ... i što sad? Sada je na redu sljedeći korak – tom istom udrugom morate dobro upravljati.

Prihvatite činjenicu da su najvredniji dio vaše udruge-njezini članovi. Oni su obrazovanjem i radom stekli određena znanja i iskustva pa mogu biti dragocjen izvor informacija kojima možete poboljšati poslovanje. Nema ju samo ruke, imaju i mozak, i mi vam savjetujemo da ga iskoristite. Puno dobrih ideja došlo je od članova, budući da su oni najbolje upoznati s problemima posla koji rade.

Problem nastaje ako ne postoji povratna informacija ili ako se predsjednik udruge ne obazire na njihove prijedloge. Nekvalitetna razmjena informacija od vrha

do dna udruge i obrnuto izrazito negativno utječe na uspjeh udruge.

Stilovi upravljanja

Ne postoje dva predsjednika udruge koji imaju isti stil upravljanja, kao što ne postoje dvije osobe s istim otiskom prsta. Svatko ima svoj način i svoje metode. No, kako je upravljanje posao koji ljudi rade s ljudima, uspješno upravljanje pitanje je nalaženja stila, metoda i načina koji će vam pomoći da ustanovite ravnotežu između dvaju glavnih područja aktivnosti: ispuniti očekivanja udruge i ispuniti očekivanja članova udruge.

Prirodno, svaki pojedinac ima svoj stil ponašanja (pa tako i upravljanja udrugom), no naj-

češća su i najprepoznatljivija četiri osnovna stila prodaje: gurač, pregovarač, primatelj narudžbi i prodavač.

1. Gurač je uspješan u ostvarivanju ciljeva, ali je loš u izgradnji odnosa. Ovaj stil uspješan je samo u ograničenim uvjetima, obilježava ga naglašena agresivnost i tvrdoglavost, što je dobro kada su u pitanju ciljevi, ali kada su ljudi u pitanju nužna je dobra doza fleksibilnosti. Energiju takvih ljudi često ne mogu slijediti ostali članovi i tu se stvara povoljno tlo za sukobe unutar grupe.

2. Pregovarač je uspješan u izgrađivanju odnosa, dok su mu materijalni ciljevi od sekundarne važnosti. Ovaj stil može biti uspješan u ranim fazama stvaranja strategije i rasporeda zadataka unutar

Upravljanje udrugom u 10 koraka

udruge, te kasnije, kada se rješavaju konfliktna situacija. Slabost se može pojaviti ako se prilikom rješavanja konfliktna situacija pokaže spremnost na previše kompromisa.

3. Primatelj narudžbi naziv je za pasivnog predsjednika udruge, neuspješnog u obje aktivnosti. Predsjednik udruge ovog stila naloge će prenijeti članovima udruge i čekati da članovi sami riješe zadatak.

4. Prodavač je prirodno uspješan u obje aktivnosti, uspješno dolazi do cilja i ima dobre odnose s članovima udruge. Ovo je stil koji ima najviše uspjeha, no svaki dobar predsjednik udruge mora biti dovoljno fleksibilan da u nekim slučajevima primijeni i druge stilove. Rijetkost su dva identična

cilja ili dva identična razgovora s članovima udruge pa prodavači moraju biti spremni primijeniti neki od drugih stilova kada je to potrebno da bi postigli cilj.

Upravljanje udrugom

Evo koraka kojima možete koračati sigurno k putu uspješnog upravljanja članovima udruge.

1. Planirajte ciljeve koje želite postići kako biste znali kakvi su vam ljudi potrebni da biste ciljeve i ostvarili. Saznajte što više o članovima svoje udruge, a onda im ponudite ulogu koja odgovara njihovim mogućnostima, sposobnostima, ali i osobnim ciljevima i potrebama. Ne pripremite li se dobro za ovaj korak, pripremite se za neuspjeh svakog vašeg pokušaja na-

metanja svojih ciljeva članovima udruge.

2. Privucite pozornost. Postoji samo jedna prilika da ostavite dobar prvi dojam pa zato razvijte jak osjećaj samopouzdanja i uvijek osjećajte da zaslužujete pozornost i suradnju člana udruge. Stvorite kredibilitet, umnožite svoj utjecaj prijenosom dobrog mišljenja o vama od jednog do drugog člana udruge (tako će se proširiti dobar glas o vama) pa ćete izgubiti manje njihova i svog vremena na predavljanje svojih ideja i sposobnosti.

3. Prenesite poruku da se radi o zdravom, «poštenom» poslu kako bi vam vjerovali. Stanite ponosno iza svojih sposobnosti. Nemojte na sitnicama gubiti teško stečen kredibilitet. Izgradite sa svojim suradnicima dugoročni partnerski odnos u kojem obje strane imaju koristi.

4. Uključite i suradnike u razgovor o mogućim ostvarenjima cilja. Nemojte igrati pasijans - stvorite cjelovitu sliku od informacija kojima će vas opskrbiti suradnici. Pokažite empatiju kada članovi udruge govore o sebi, nastojeći gledati stvari iz njihove perspektive. Zadržite pritom pregled ukupnih odnosa među članovima udruge i ne dopustite da simpatije uzrokuju odluke koje će izazvati nezadovoljstvo drugih članova.

5. Slušajte što vam govore članovi udruge. Nije lako postati dobar slušač. Nastojte pažljivo slušati ono što vam govore suradnici. Prikupit ćete više informacija o njihovim potrebama i planovima, a to će vam omogućiti bolje prepoznavanje njihovih potreba i, shodno tome, lakšu komunikaciju i uspješniju realizaciju zajedničkih i pojedinačnih ciljeva.

6. Nemojte podcijeniti vaše članove. Radite s njima kako biste identificirali problem i zajedno našli efikasna rješenja.

Nemojte se prema njima ponašati kao puki prijenosnik informacija. Usredotočite se na rješenje primjedbi, a smetnjama, koje zaustavljaju ili otežavaju napredak razgovora, pristupite s pozitivne strane. Izbjegavajte negativne navike kao što su prigovaranje ili ogovaranje.

7. Prodajte korist. Previše predsjednika udruge govori o općim koristima dostignutog cilja. To nije ono što zanima članove vaše udruge. Oni žele znati kakvu korist mogu imati od izvršenog posla ili dostignutog cilja.

8. Preuzmite vodstvo. Nemojte se bojati usmjeriti razgovor u smjeru kojim vi želite. Preuzmite odgovornost za pokretanje kogačica stalno naprijed. Kada ste u nedoumici, preuzmite inicijativu na miran, profesionalan način. Nemojte izgubiti kontrolu zbunjujućim ili negativnim primjedbama. Zapravo, nemojte prodavati (nametati) svoje ideje suradnicima. Navedite ih da ih prihvate kao svoje i onda će ih oni sami "kupiti" od vas.

9. Znajete kako vaše znanje i sposobnosti mogu poboljšati ukupan rezultat i odnose unutar grupe. Primjedbe suradnika mogu biti i dobar znak - ako ništa drugo, slušaju vas i zainteresirani su dovoljno da komentiraju vaše ideje ili odluke. Ukoliko na primjedbe odgovorite tako da su članovi grupe zadovoljni, možete pripremiti sljedeći korak. Pretvorite kisele limone u slatku limunadu, pretvarajući primjedbe suradnika u zadovoljavajuće odgovore.

10. Zaključite dogovor. Vaš je cilj izvršiti postavljeni zadatak ili zadatke. Stoga nemojte zaboraviti da je uspješan posao cilj vašega kontakta. Kada suradnici kažu: "U redu, napraviti ćemo tako.", zašutite. Prekinite s pričanjem i upišite sebi plus za uspješno vođenje posla za koji ste odgovorni.

Svatko je vođa i može biti sretan i zdrav

Pojam 'vođa' može se definirati kao 'netko tko vodi grupu ljudi', pa tako i udrugu, ali se također može definirati kao "netko tko vodi sebe"!

John
Lodder

Biti u stanju svrhovite namjere može biti izazov kada vam vaša okolina konstantno daje signale da se vratite u automatsku radnu rutinu.

Pripazite na disanje. Opušteno, duboko disanje tijekom kojeg se dijafragma širi prilikom udisanja i steže prilikom izdisanja daje izvrsne rezultate i zdravstvene prednosti povezane s promišljenosti.

Usmjeravanje na svojih pet osjetila i uzimanje predaha od svojih unutarnjih razgovora resetira vaš um. Mi težimo postati previše usmjereni na jezik i slike koji ponekad uzrokuju lošije rezultate. Brinuti o nekom slučaju iz prošlosti ili budućnosti veoma se razlikuje od planiranja i rješavanja problema. Ako je ishod vašeg mentalnog procesa uznemirenost ili stres, vjerojatno ste zabrinuti. Ako je ishod popis aktivnosti i rješenja, vjerojatno planirate ili rješavate probleme.

Uočite što se događa bez osuđivanja

Neosuđivanje ili prihvaćanje znači pristajanje na postojeće stanje, kao dio stalnog tijeka iskustava koja se mijenjaju. Napuštanje svake osude jača um i dovodi u pitanje uvjerenje da je pretjerano razmišljanje nešto što ga pomaže kontrolirati. Vođe su plaćene rješavati probleme i prepreke, ali postoji velika razlika između bezumnog osuđivanja i obzirnog razmišljanja. Kada bez razmišljanja osuđujemo, dopuštamo osjećajima da upravljaju našim mentalnim i emotivnim stanjem, a da često toga nismo svjesni i uvijek bez namjere.

Pokušajte vježbati prihvaćanje svega što doživljavate u nekom trenutku, bez procjene i osude. To će vam omogućiti da djelujete s namjerom.

Analizirajte promišljeno svoje okruženje

Biti promišljen znači pridavati dodatnu pozornost situacijskim kontekstima, biti nepromišljen znači razmišljati na crno-bijeli način o nečemu, dakle smanjujući njegovu složenost i griješeći.

Promišljen pristup analizi okruženja zahtijeva traženje novih izvora informacija i stavljanje vrijednosti na sumnju.

Mnoge kulture nagrađuju izraze sigurnosti. To potiče ljude da se ponašaju sigurnije nego što možda jesu kako bi postigli ciljeve. Čuvajte se rutina koje dominiraju vama i vašom organizacijom i pronađite nove načine razmišljanja i djelovanja u tim vremenima.

Promišljenost možete svugdje prakticirati

Jednostavno usmjerite svoj um tako što ćete pronaći svoj jedinstveni način da se namjerno usidrite u trenutku. Prakticiranje promišljenosti vezano je s vođenjem vašeg uma, tako da možete svrhovito voditi sebe i druge. Radi se o namjernom uvođenju najboljeg što možete u svoj posao.

Razine vodstva

Ako želite biti ili postati uspješan predsjednik udruge, morate biti u stanju funkcionirati na četiri različite razine u isto vrijeme, i biti flek-

sibilni da se prebacite s jedne razine na drugu. Ove četiri razine su:

1. Svoje Ja
2. Drugi
3. Organizacija i
4. Društvo

1 Svoje Ja

Kao predsjednik udruge morate početi priznavati da svako vodstvo počinje iznutra. Vodstvo se može naučiti, morate svladati tehnike i modele i pronaći svoje snage i autentičnost.

Promišljenost je prvi važan korak da postanete svjesni svoga Ja, svoje snage i svojih sposobnosti. Istinska samosvijest bitan je, vjerojatno najvažniji element za učinkovito vođenje. Vođenje tima vodi ili samih sebe. Morate biti svjesni i vjerni svojim temeljnim vrijednostima. Vođe koji razumiju važnost vođenja sebe, također prepoznaju potrebu pokazivanja samokontrole. Njihova strast je ublažena strpljivošću, etikom i dobrom prosudbom.

2 Drugi

Vođenje se ne treba shvatiti kao usmjeravanje i naređivanje drugima i njihovom specifičnom ponašanju. Učinkovit vođa ima sposobnost zapaliti vatru unutar drugih, inspirirati ih da čine više, da daju više i, da postanu najbolji što mogu biti. To zahtijeva sposobnost izgradnje pravih, autentičnih veza s drugima, pokazuje da razumijete njihove potrebe i brige i, da vam je stalo o drugih.

Ljude nije briga koliko znate, sve dok ne saznaju koliko vam je stalo!

3 Organizacija

Predsjednici udruge koji su odgovorni za neki odjel ili organizaciju susreću se s novim izazovom. Na ovoj razini kontakti s ljudima oko vas su sve udaljeniji s obzirom na drukčiju grupnu dinamiku. Učinkovito voditi na ovoj razini zahtijeva uključivanje, mobiliziranje i energiziranje druge prema zajedničkoj viziji. To zahtijeva razumijevanje i upravljanje organizacijom u većem, vanjskom kontekstu. Ovi vođe moraju priznati da njihova organizacija nije izolirani subjekt, već sustav unutar (većeg) sustava.

4 Društvo

Predsjednici udruge imaju važnu ulogu i odgovornost za društvo. Pravi, izvanredni vođe čine razliku na većoj pozornici, oni imaju povoljan utjecaj na svojoj zajednicu, svoju regiju, državu a neki čak i na svijet.

Vođenje na višestrukim razinama

'Jedini stalni faktor je stalna promjena', i te dinamike utječu na naše svakodnevne živote. Kao što na raspoloženje u obitelji utječe odnos roditelja sa svojim roditeljima, tako na raspoloženje u organizaciji utječu odnosi timova i njihovih vođa. Vođenje promjene traži pridavanje pažnje (ponovno, s namjerom) svim četirima razinama istovremeno.

U ovom razdoblju je to jedini način da budete uspješni kao održivi vođa sebe, kao vođa odjela, kao vođa jedne udruge.

Mia Žilavec

SASTANČENJE U UDRUZI

Kolikom broju sastanaka prisustvujete svaki tjedan? Idete li na te sastanke u stanju očajja, jer očekujete da će trajati satima, tokom kojih ćete izgubiti dragocjeno vrijeme, a ništa se korisno neće postići?

Sastanak iz mojih noćnih mora (puno puta zaista realizirana) izgleda ovako: Agenda pokriva vrijeme od 8 ujutro do 5 popodne. Tema ima cca 20-ak, za koje je u startu teško povjerovati da se mogu pokriti u vrijeme koje je za njih predviđeno. Najveće se diskusije razvijaju oko teme za koju to najmanje očekujete i uopće ne razumijete zašto. Odluke se ne donose, jer dio članova nije održao 'domaću zadaću' pa nedostaju informacije, a drugi dio smatra da ukoliko ne osiguraju mini-monolog na baš svaku temu, nisu opravdali svoje postojanje. Prolazim kroz faze snuđenost-iritacija-očaj-bijes-rezginacija-teži očaj-homicidni porivi-suicidalni porivi. Sastanak završava u 8 navečer, a odlučili smo – ništa. Ne mogu se ni sama, kao organizator, pohvaliti prevelikom brojem dobrih, konciznih i konstruktivnih sastanaka, ali hej, čovjek uči dok je živ! Pa sam u svrhu spomenutog učenja, što iz svojih vlastitih iskustava, a što iz savjeta ljudi iskusnijih od mene, prikupila upute za poboljšanje kvalitete sastanaka.

Kako će predsjednik udruge voditi sastanak je, naravno, super bitno. Ali svi sudionici sastanka utječu na njegovu kvalitetu, pa umjesto da svi gundamo kako sastanak ne valja, idemo dati do-

prinos pridržavajući se bar osnovnih pravila:

- Dolaziti na sastanak na vrijeme
- Kvalitetno se pripremiti i aktivno sudjelovati
- Pročitati zapisnik prethodnog sastanka (ako

postoji), da bi bili upoznati s već donesenim odlukama i sa zadacima koje smo sami odgovorni odraditi

- Ponašati se prema drugima s respektom. To, između ostalog, znači saslušati (ali stvarno slušati) i ne prekidati jedni

druge

- Ostati fokusiran na temu, bez nepotrebnih digresija, i izražavati se koncizno, poštujući vrijeme drugih sudionika
- Participirati na konstruktivan način

Pa nije to tako teško, zar ne??

1. **Odgovoriti na pitanje koji je cilj sastanka.**

To u prvom redu pomaže da shvatimo da li je sastanak zaista potreban, ili se isti cilj može jednako dobro (bolje?) postići slanjem dobro koncipiranog emaila na prave adrese. Sastanci bi se trebali sazivati zbog donošenja odluka ili dogovaranja o stvarima koje se trebaju odraditi. Nikada se ne bi trebali koristiti da bi se prolazilo kroz set brojki i informacija

2. Agenda je obavezna! Sastaviti ju, podijeliti na vrijeme (da se članovi udruge stignu pripremiti), i držati je se za vrijeme samog sastanka

3. Biti realan u planiranju potrebnog vremena i držati ga se tokom sastanka. Dobro je imati osobu koja je zadužena da prati utrošak vremena po temama i kaže: Vrijeme isteklo! 'Kazniti' članove udruge koji ne dolaze na vrijeme (Jedan savjet koji sam pročitala je: Onaj tko stigne zadnji, piše zapisnik. Nije loša ideja, gotovo nitko ne voli pisati zapisnike)

4. Planirajte pauze, ako sastanak traje dugo. Ljudi nisu roboti, trebaju povremeno prošetati do toaleta, udahnuti zraka, zapaliti cigaretu, pojesti ručak. Ako vi ne planirate vrijeme za to unutar agende, oni će ili svejedno izaći ili će se posve isključiti iz diskusije, možda čak i kolabirati zbog niskog šećera u krvi.

5. Završiti sastanak s 'action points', kako bi svi znali tko, što i do kada treba napraviti

6. Zapisnik sastanka napisati i distribuirati unutar 24h. Tada su sastanak i diskusija koja se vodila još uvijek svima 'svježi'!

7. Osigurati da su sve relevantne osobe obaviještene o donesenim odlukama. Sastanak ne smije ostati izoliran od ostatka organizacije, posebno od ljudi koji bi trebali sudjelovati u implementaciji donesenih odluka

8. Postaviti pravila sudjelovanja na sastanku – od toga što je cilj, što se od sudionika očekuje, na koji se način na sastanku treba ponašati. Distribuirati pravila unaprijed, a nije loše ni postaviti ih na vidno mjesto u sobi za sastanke, kao konstantni podsjetnik.

9. Izbjegavati 'loše' vrijeme za održavanje sastanaka; izbjegavati sastanke ponedjeljkom ili petkom. Izbjegavati početak prerano ujutro i kasno-popodne.

10. Organizirati trening ili coaching za voditelje sastanaka. Dobro voditi sastanak nije lako niti to dolazi samo po sebi. Ovakve treninge gotovo nitko ne radi, a mogli bi značajno povećati kvalitetu sastanaka a time i pozitivno utjecati na poslovanje (manje vremena provedenog u sobi za sastanke a više na stvarnom radnom mjestu, brže i kvalitetnije donošenje odluka...)

Upravljanje vremenom članova udruge

Kada počinjete komunikaciju s članom ili članovima svoje udruge, posvetite pojedincu ili nekolicini njih potpunu pozornost sve dok niste sigurni da ste svoju poruku prenijeli tako da su je razumjeli, shvatili i prihvatili. Takav odnos ne samo da će vam pomoći maksimizirati efekt vremena provedenog s pojedincima iz udruge, smanjiti mogućnost pogreške u komunikaciji, nego će i članovima udruge poslati poruku da vam je stalo do njih, do njihova mišljenja, do njihovih prijedloga, da pažljivo slušate i razumijete što vam govore te da ste im time pomogli da uspješno izvrše postavljene ciljeve.

Ako razgovarate s ljudima iz svoje udruge, nemojte dopustiti da zvonjenje, bipanje ili neko drugo digitalizirano orkestriranje vašeg mobitela prekine osobnu komunikaciju ili vam odvuče koncentraciju s osobe s kojom upravo razgovarate. Kad smo već kod toga, nemojte dopustiti da dolazak elektronske pošte ometa razgovor telefonom.

Prekidanje upravljanja vremenom

Danas je jedino mjesto na kojem možete pobjeći od mobilnih telefona ono visoko u zraku – u zrakoplovu, kada tijekom leta nitko ne smije koristiti mobilne te-

lephone. Možda još negdje postoji mjesto do kojeg ne dopiru valovi mobilne telefonije, ali ako saznate za takva mjesta, odajte tajnu samo najbližim prijateljima.

Kada ste u zrakoplovu, možete se posvetiti svojim mislima barem dok traje let. Možete "počešljati" misli, koncentrirati se na jednu temu ili se sjetiti rješenja koje tražite već danima. Stručnjaci za osobnu produktivnost izračunali su da prosječnog menadžera dnevno nešto prekine (osoba, telefon, SMS poruka, e-mail ili koji drugi zvuk) barem 80 puta (točnije, između 60 i 170 puta). Koliko obično traje kada vas netko upita: "Imate minutu?"

Vjerujemo da i sami znate da ta minuta u prosjeku nije jedna, nego ih je od pet do petnaest i više. Sada uzmite olovku u ruke i pomnožite 80 prekida s pet radnih dana u tjednu pa ćete dobiti isto što i mi – prosječno će vas 400 puta tjedno netko ili nešto prekinuti dok radite. Više stotina puta netko ili nešto prekinut će vaš tijek misli, vaše ideje i vašu koncentraciju na sugovornika.

Sada podijelite 400 s 40 radnih sati u tjednu pa ćete dobiti da su vas prošli tjedan prekinuli u zamahu ideje ili razgovora 10 puta u jednom satu. To je jedan prekid na svakih šest minuta (ili manje od svake dvije minute ako ste u onoj gornjoj grupi koju prekida ju 170 puta dnevno). To znači da imate manje od šest minuta da se koncentirate na informaciju koju primete ili šaljete da biste, recimo, riješili neki problem.

Mislimo da ćete se prije osjećati kao loptica za stolni tenis koju

Da biste uspješno iskoristili vrijeme, primijenite neke od ovih aktivnosti:

- a) Sve (ili barem većinu) isplanirajte.
- b) Odredite prioritete i prvo napravite ono što je najvažnije.
- c) Zapamtite da je 15 minuta 1% dana pa onda pazite kako ćete raspodijeliti te postotke.
- d) Dobro završen posao bolji je od savršenog, ali nedovršenog posla.
- e) Da biste imali stalnu kontrolu nad vremenom, postavite si sljedeća pitanja:
 - Koristim li sada svoje vrijeme i vrijeme članova svoje grupe na najbolji moguć način?
 - Trebam li raditi na nečemu važnijem?
 - Osjećam li da imam kontrolu nad svojim vremenom i životom?
 - Provodim li više vremena žaleći zbog stvari koje sam uradio (uradila) ili nisam uradio (uradila)?
 - Jesam li odredio (odredila) i zapisao (zapisala) svoje životne ciljeve?
 - Kako izgledaju moja prošlost, sadašnjost i budućnost i jesam li sretan (sretna) zbog toga?
 - Mogu li brzo nabrojati deset stvari koje me najviše brinu ili su mi najvažnije?
 - Ako sada saznam da ću umrijeti za tri mjeseca, koliko onda na prethodnoj listi ostaje stvari koje su važne?
 - Mogu li reći ne a da ne osjećam krivnju?
 - Koristim li vrijeme za čekanje kao vrijeme koje mi je poklonjeno?
 - Konačno, mogu li razumijeti poslovicu "Nitko nema dovoljno vremena, a opet svatko ima sve vrijeme ovoga svijeta"?

prebrzo prebacuju amo-tamo. Vrtoglavica je zajamčena. Tlak povišen. Orijentacija u vremenu i prostoru manjkava. Stres na putu. Para iz ušiju najavljuje napad bijesa. Zadovoljstvo životom i poslom – čista nula. Sad je jasnije zašto vam za takvo što jednostavno (pet minuta mira i tišine) treba zrakoplov ili atomsko sklonište duboko u planini.

Što tada radi dio predsjednika udruge? Ne uspijevajući pronaći mir, nužan za koncentraciju na trenutačnu komunikaciju ili pripremu za buduću komunikaciju, dolaze rano na posao ili otvaraju vrata ureda subotama i nedjelja-

ma. Ranojutarnji dolazak u ured ili na neko drugo radno mjesto sigurno može pridonijeti vašoj efikasnosti i produktivnosti, ali u kratkom roku i s efektom koji splasnjava kako vi gubite snagu. Je li to uistinu jedini način da se potvrdite kao uspješan predsjednik udruge?

Kako upravljati vremenom članova udruge

Dobrom organizacijom vremena uspjeh ćete ostvariti većinu ciljeva koje ste planirali. Ako neke niste uspjeli završiti danas, završit ćete ih sutra. Ako nećete ni sutra, onda nisu toliko važni. Uspješ-

no upravljanje vremenom odlika je dobrog predsjednika udruge, jer je vrijeme ljudima najvrednija stavka u životu. Počnete li razmišljati ovako, vratit ćete se među ljude. Članovi vaše udruge sigurno će vas podržati u nastojanju da ostvarite cilj za koji ste zaduženi, ako osjete i vide da dobro raspoložete svojim i njihovim vremenom. Pokažite im da cijenate njihovo vrijeme.

Predsjednik udruge pred kolapsom

Upravljanje vremenom, svojim i članova grupe, važnije je nego što to većina ljudi misli. Osnova od koje polazimo jest veličina i složenost grupe s kojom komunicirate. Očito, predsjednik udruge koji upravlja manjom ili po sastavu članova vrlo uravnoteženom udrugom imat će drukčije zahtjeve organizacije svojega vremena od predsjednika udruge čija je udruga razbacana u prostoru ili je njezina struktura vrlo raznolika. Posla je uvijek bilo i uvijek će ga biti. Možete raditi i 24 sata dnevno, opet ćete sutra naći neki novi papir na stolu ili novi problem koji morate riješiti. Dugi sati u uredu neminovno će dovesti do smanjenja kvalitete vašega posla, a još neminovnije do pada kvalitete vašega života. Kada je već i jedan Bill Gates odlučio ne raditi nedjeljama, a subotama samo osam sati (za takvog genijalca jedan je život očito premalo), onda možete i vi.

Vrijeme je apsolutna veličina, jedna od rijetkih potpuno ravnopravno raspodijeljenih među ljudima. Razmislite o činjenici da dogoditi kada ne uspijete organizirati svoje vrijeme i vrijeme ljudi koji rade u grupi kojom upravljate? Ni sam Bog nije stvorio svijet u jednom danu pa nećete ni vi.

Management je posao komunikacije među ljudima i s ljudima!

Sve što je manje od vaše pune pozornosti šalje poruku arogancije i bahatosti – poruku koju vaši ljudi, a ni vi sami ne volite primiti od sugovornika. Komunikacija je okvir odnosa među ljudima. Posvetite pozornost jednoj osobi u jednom trenutku i prodat ćete svoju ideju, prijedlog ili nalog, uz iznimku situacije kada govorite cijeloj udruzi i kada se ista poruka odnosi na sve njih.

KAKO SASTAVITI PRIVLAČAN POZIV ZA DOGAĐANJE?

Dobar letak *zlata* vrijedi

Pitanje je što zapravo želimo postići tim komadom papira ili elektroničkim letkom poziva na neko događanje? Naravno, pobuditi interes i želju čitatelja da nam se pridruži, a informaciju o našem događanju prenese dalje – onima koji bi po njegovom mišljenju također mogli biti zainteresirani. Dobar letak poziva, u papirnatom ili elektroničkom obliku, mora biti jasan, informativan, lako čitljiv i oku privlačan.

Zamislite trenutak čitanja vašeg poziva iz pozicije onoga koji ga drži u rukama ili je otvorio vaš e-mail kao jedan od stotinu mailova što ih svakodnevno prima – bez sumnje želi što brže saznati o čemu se radi, može li to mirne savjesti poslati u koš ili mora nešto poduzeti.

U koncipiranju letaka poziva vodite se uobičajenim novinarskim pitanjima – tko, što, gdje, kada, kako, i po mogućnosti, jasan odgovor na pitanje zašto bi netko svakako morao doći na to događanje.

Izaberite zanimljiv naziv

Ovo nije moguće kod događanja koja se već tradicionalno održavaju pod nekim imenom, imaju svoje redovite polaznike i predstavljaju brend sama po sebi. No ako se radi o nečem novom, vodite i o tome računa. Kratak, lako pamtljiv, možda neka igra riječi ili asocijacija na nešto dobro poznato.

Navedite imena

Navedite tko je organizator, tko su predavači, pokrovitelji, posebni gosti. Ljudi dolaze radi ljudi. Ljudi vjeruju, ili ne vjeruju, ljudima. I naposljetku, ljudi kupuju od ljudi.

Sad kad ste uspjeli zainteresirati potencijalnog sudioni-

ka zanimljivim naslovom i prepoznatljivim imenima, slijede za njega dva važna podatka – kada će se to održati i gdje. Koliko god zanimljiva tema bila, hoće li doći ponajviše ovisi o tome uklapa li mu se u raspored i odgovara li mu lokacija.

Sljedeće što želi znati je koji je rok za prijavu, kolika je kotizacija, što sve obuhvaća, ima li kakvih popusta, kako i do kada treba uplatiti. Za višednevna događanja predvidite jednodnevne kotizacije, za konferencije svakako posebne kotizacije i program za osobe u pratnji.

Što trebate izbjegavati?

Prilikom sastavljanja poziva svakako obratite pažnju na sljedeće elemente: dizajn, duljinu letka, sadržaj elektroničkog pisma, boju letka...

Dizajn poziva koji odaje amatera

Prejake boje, previše boja, neujednačena veličina i oblici slova, neujednačeni razmaci između odjeljaka, grafike za koje svi znaju da su uzete besplatno s interneta, grafike koje se prečesto koriste. Sve to odaje početnika i amatera.

Vrijedi truda i novaca izbjeći takav dojam.

Letak poziva dulji od dvije stranice

Ne možete li sve važne informacije smjestiti na najviše dvije stranice, nešto krivo radite. Prođite ponovno kroz tekst, skratite ga, izbacite ponavljanja, pojednostavnite. Ili napravite osnovni, kratki poziv, a dodatne informacije u zasebnom dokumentu.

Poziv u elektroničkom obliku je prevelika datoteka

Letak u elektroničkom obliku koji ima previše megabajta ne može se poslati e-mailom. Serveri će ga blokirati i vratiti vam ga kao neisporučene. Stavite li ga takvog na svoju web stranicu, učitavanje može predugo trajati i dio potencijalnih polaznika će odustati. Letak ne bi trebao imati više od 1 MB, prilagodite veličinu slika i svega što stavljate da ne premašite taj limit.

Poziv u elektroničkom obliku je word datoteka, a ne pdf

Poziv ste možda sami napravili u wordu,

Dobar letak poziva zaista zlata vrijedi, a uloženo će vam se vratiti kroz bolji imidž kao organizatora, a onda i kroz veći broj sudionika.

Olga Štajdohar-Pađen

uredili naslove, polijepili slike i na vašem ekranu sasvim pristojno izgleda. Prije slanja pretvorite ga u pdf. To je najurednije i najprikladnije svima. U protivnom, čitatelj će kad ga otvori vidjeti sve one znakove razmaka, praznog reda, prijeloma stranice ili stupca koji se ne vide kad ga ispisujete na papir. Dodatno, kod printanja na različite printere mogu se poremetiti razmaci i prijelom teksta i opet ćete ostaviti dojam aljkavog amatera.

Ne provjeriti kako izgleda kad se otisne, ne u boji, već crno bijelo

Dobar dio polaznika će elektronički letak morati otisnuti na papri i predati nadređenom uz molbu da im se odobre troškovi. Ono što vama na ekranu kompjutera izgleda odlično, isprintano bez boje može biti blijedo i nečitljivo. Crvena je naročito neprikladna, ali i svjetlo plava, svjetlo zelena, a o žutoj da se i ne govori. Provjerite još niste li stavili neku podlogu koja na ekranu izgleda dobro, ali kad se isprinta čini letak teško čitljivim.

Zaštićeni pdf iz kojeg se ne može kopirati vaš logo ili dio teksta

Kad šaljete letak poziva e-mailom u pdf formatu, nema nikakvog razloga da taj pdf bude ključan pa da se iz njega ne mogu kopirati pojedini dijelovi. Naime, dio primatelja će željeti prenijeti tu vijest u nekom obliku na svojoj web stranici, što je za vas dobra stvar. Zar zaista očekujete da slovo po slovo prepisuju tekst umjesto da jednostavno izaberu ključne dijelove i s dva klika mišem postave ih gdje žele?

Andelko
Brezovnjak

CIVILNO DRUŠTVO U UJEDINJENOM KRALJEVSTVU

Je li *Big Society* evolucija civilnog društva ili pokušaj njegove kontrole?

Zemlje Ujedinjenog Kraljevstva posjeduju jednu od najduljih tradicija organiziranja građana u organizacije civilnog društva, koje se, posebno od 19. stoljeća ogleda, u sudjelovanju u različitim dobrotvornim aktivnostima *eng. charity*. Upravo je *charity koncept*, odnosno koncept dobrovoljnog sudjelovanja za ostvarenje nekog cilja, od početnog prikupljanja hrane i novca u okviru Crkve prerastao o suvremene pokrete za propagiranje različitih ideja.

Jedno od najpoznatijih bilo je djelovanje čuvene Nacionalne udruge unija za žensko pravo glasa (NUWSS) koji se početkom 20. stoljeća borio za ostvarenje ženskog prava glasa. Upravo je uspjeh njenih članica, sufražetkinja, nakon Prvog, odnosno Drugog svjetskog rata utjecao na daljnji razvoj nevladinih udruga u Ujedinjenom Kraljevstvu. Tako su se 1950-ih godina u zemljama Kraljevstva zapažene aktivnosti provodile u okviru Kampanje za nuklearno razoružanje (CND), koji je u ime protesta protiv postavljanja američkih nuklearnih projektila na Otočju, okupio različite slojeve društva. S druge strane, val liberalizacije društvenih normi i emancipacije žena tijekom 1960-ih i 1970-ih godina donio je do eksplozije NGO organizacija i pokreta, koje se bore za ideje u rasponu od mira u svijetu do prava životinja. Tijekom 1980-ih i 1990-ih dogodila se djelomična institucionalizacija tih organizacija, što je dovelo do toga da danas uz tradicionalne udruge humanitarnog karaktera djeluje i najšireniji niz organizacija i inicijativa.

Tradicija uključivanja građana u dobrovoljne i dobrotvorne aktivnosti tako je dovela do toga da je danas u Ujedinjenom Kraljevstvu prema službenim procjenama, više od 700.000 ljudi stalno zaposleno u okviru neke *charity* organizacije, dok je u provedbu *charity* aktivnosti uključeno oko 2,2 milijuna ljudi, odnosno nešto manje od tri posto ukupnog stanovništva Kraljevstva.

Big Society Cameronova modificirana ideja samoupravljanja

Tradicija uključenosti u *charity* aktivnosti u tako značajnom broju nije mogla proći nezapaženo ni u svijetu politike. Iako su sve britanske Vlade od kraja Drugog svjetskog rata posvećivale sve značajniju pažnju djelovanju organizacija civilnog društva, vrhunac se dogodio 2010. godine pobjedom Konzervativne stranke na parlamentarnim izborima. Vla-

da Davida Camerona predstavila je još tijekom izborne kampanje svoj koncept tzv. Velikog društva *eng. Big Society*, koji je bio glavna misao vodilja njihovog izbornog programa, a danas je i službeno dio programa vladajuće koalicije. Cameronova modificirana ideja samoupravljanja, se u osnovi dotiče teze kako je u Velikoj Britaniji, odnosno Engleskoj gdje se program provodi, potrebno stvoriti klimu koja će potaknuti ljude i lokalne zajednice (gradove i općine) da se kroz NGO sektor snažnije aktiviraju u izgradnji „velikog (civilnog) društva“, kako bi se na taj način izvršila redistribucija moći između političara i naroda. Iako je cijeli koncept lansiran službeno kako bi se potaknuo poduzetnički duh građana i povećala efikasnost rada jedinica lokalne samouprave, prva četiri pilot-grada u kojima se projekt započeo provoditi bili su Liverpool, Eden, Sutton i Windsor and Maidenhead, cijela ideja još i danas izaziva velike kontraverze.

Veće ovlasti jedinicama lokalne samouprave

Neki od postulata cijele ideje, davanje većih ovlasti jedinicama lokalne samouprave, transfer djelela moći od središnje vlasti prema jedinicama lokalne samouprave, promicanje ideje „otvorene Vlade“, odnosno povećanje transparentnosti rada Vlade, u skladu su s nastojanjima u većini ostalih zemalja Europe. Druge ideje poput

poticanja građana na sudjelovanje u različitim *charity* aktivnostima, promicanje, djelovanje različitih institucionalnih kooperacija ili ideja o osnivanju tzv. *Big Society* banke, kojoj su 2011. od strane komercijalnih banaka odobrena sredstva za osnivanje, naišle su na kritike.

Naravno, očekivano najviše od strane opozicije, ali i od nekad bliskih Cameronovih suradnika. U cijeloj ideji zapravo je najmanje sporno što se novac iz prenaprnutog državnog budžeta u kojem su skresani brojni socijalni izdaci troši na stvari koje bi se trebale raditi besplatno ili koje gradovi i općine već provode u nekom drugom obliku, Liverpool se već 2011. povukao iz pilot programa. Iako su laburisti javno optužili Vladu da je ideja *Big Societyja* pokušaj anuliranja negativnog stava javnosti prema rezovima u javnoj potrošnji, Cameronov koncept se i dalje provodi, a broj pobornika je u najmanju ruku jednak kao i broj kritičara. Ono što se već sada može zaključiti da je *Big Society* na pravom putu da redefinira tradicionalni pojam i značenje britanskog *charity* djelovanja. Stvar je jednostavna - ako se *charity* na neki način potiče, subvencionira, od strane države, onda on gubi svoj izvorni značaj dobrovoljnog trošenja vlastitog vremena na rad bez naknade u korist potrebitih stvari, dok se ukupno djelovanje može se nazvati nekim drugim imenom.

Iako je cijeli koncept lansiran službeno kako bi se potaknuo poduzetnički duh građana i povećala efikasnost rada jedinica lokalne samouprave, prva četiri pilot-grada u kojima se projekt započeo provoditi bili su Liverpool, Eden, Sutton i Windsor and Maidenhead, cijela ideja još i danas izaziva velike kontraverze.

Građani nisu dovoljno upoznati s vlastitim potrošačkim pravima

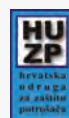

Slučaj „Franak“, naplaćivanje opomena od strane banaka, netransparentan izračun potrošnje plina, sve veći broj ovrha ovo je hrvatska potrošačka svakodnevica. Hrvatski potrošači najviše problema imaju u području telekomunikacijskih usluga, financijskom sektoru i ovrhama.

„Hrvatska je zemlja s relativno niskom kulturom zaštite potrošača“, izjavio je prilikom prvog službenog posjeta Hrvatskoj u Zagrebu europski povjerenik za zaštitu potrošača Neven Mimica, a udruge za zaštitu potrošača poručuju „građani nisu dovoljno upoznati s vlastitim potrošačkim pravima te su, često, oštećeni zbog svoje neinformiranosti. Potrebna je edukacija i informiranje o Zakonu o zaštiti potrošača“. U ovom broju časopis Udruga.hr predstavljamo dvije udruge za zaštitu potrošača.

Hrvatska udruga za zaštitu potrošača (HUZP)

Hrvatska udruga za zaštitu potrošača osnovana je 1997. godine na inicijativu 11 građana različitih struka koji su bili i osnivači. Motiv za osnivanje prve udruge potrošača bila je spoznaja o neravnoteži snaga u odnosima između građana pojedinca i ponuđača proizvoda i usluga na području Republike Hrvatske i nepostojanje neovisne, nepolitičke nevladine udruge tog profila. Cilj udruge je bio i ostao promicanje

Kome se možete obratiti?

Hrvatska udruga za zaštitu potrošača HUZP
Prof. dr. Vesna Brčić-Stipčević,
predsjednica
Tomislav Lončar, tajnik
Zagreb, Ozaljska ul. 93/II
Tel/faks: 01 4633366
www.huzp.hr
e-mail: huzp@zg.t-com.hr

prava potrošača na općoj razini zaštite, dakle uključivanje organiziranih potrošača u predlaganje zakona, praćenje provedbe i poticanje na objavljivanje rezultata kontrole. Drugi značajan cilj je svakako edukacija potrošača o njihovim pravima s posebnim naglaskom na samozaštitu i najvažnijim preventivnim mjerama kada odlučuju što će i gdje kupiti.

Neizostavni dio je edukacija potrošača i davanje savjeta što napraviti i koje dokumente neizostavno moraju imati u slučaju reklamacije raznih vrsta. Treći važan segment djelovanja potrošačke udruge je i pomoć potrošačima u raznim individualnim problemima ostvarivanja njihovih prava. Veoma važno područje rada članova HUZP-a je i stalna prisutnost u pisanim medijima, radiju, televiziji i na internetu i to komentarima o događanjima na tržištu, obavijesti o promjenama zakona, tematskim razgovorima, specijaliziranim emisijama kao što su Potrošački kod, Svi smo mi potrošači i sl.

HUZP je od 2000. te godine pridruženi član krovnog, svjetskog potrošačkog udruženja *Consumers International*, sudjelovalo se u mnogim njihovim projektima, a svake godine povodom Svjetskog dana potrošača 15. ožujka promovira se tema godine koja proizlazi iz globalno prisutnog problema za potrošače (primjerice zdrava prehrana za djecu, borba protiv pretilosti, problemi u području financijskih usluga i sl.).

Aktivno u udruzi radi manji broj članova, oko 20-tak, i ukupan rad je na volonterskoj osnovi, jer su financijska sredstva premala da bi se nekoga uzelo u stalni radni odnos. Financiranje rada temelji se na članarini naših članova, a članarina je od osnivanja udruge 30 kuna godišnje i sredstava koja se dodjeljuju za rad na projektima financiranim od strane lokalne samouprave i Ministarstva gospo-

darstva (naravno kada se odobri financiranje projekta).

Osim telefonske i osobne komunikacije s potrošačima važna je web stranica www.huzp.hr koja je u 2012. posjećena prosječno 6.500 puta mjesečno. Tajnik udruge je svaki utorak i četvrtak u udruzi od 10.00 do 14.00 sati te daje savjete potrošačima, telefonom, odgovara na pisma, e-poštu, a od kuće redovito mu pomaže još jedna volonterka. HUZP je u 2012. godini sudjelovao u projektima Grada Zagreba koji je prepoznao potrebu financiranja udruge potrošača - Edukacija potrošača, Informiranje potrošača i Savjetovanje potrošača. U okviru projekta je tiskana i brošura „Javne usluge“, te je održano sedam predavanja, a s Centrom za edukaciju i informiranje potrošača iz Bilja proveden je projekt Zaštita potrošača korisnika financijskih usluga. Često su prisutni u medijima ili kao sudionici emisija o zaštiti potrošača ili mediji koriste informacije HUZP-a.

„Na općem planu zaštite potrošača predlagali smo promjene zakona koji se tiču potrošača Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o elektroničkim komunikacijama, Zakon o održivom gospodarenju otpadom, a pokrenuta je i peticijska prilikom promjene i nadopune Ovršnog zakona. Osnovni problem nesmetanog rada udruge je nepostojanje stalnih prihoda i neshvaćanje značenja rada ovakvih udruga na razini Vlade RH i pojedinih Ministarstava“ kaže **Vesna Brčić-Stipčević**, predsjednica HUZP-a.

Društvo „POTROŠAČ“

„Potrošač“ - Društvo za zaštitu potrošača Hrvatske je nepolitička, nestranačka i nevladina udruga građana udruženih sa ciljem pružanja pomoći građanima RH u zaštiti njihovih prava kao potrošača, te poticanja prilagodbe hrvatskoga zakonodavstva najvi-

šim standardima zaštite potrošača u razvijenim demokracijama. Djeluje na hrvatskoj javnoj sceni od travnja 2000. godine, te smo 2004. godine postali dio i javne scene Europske unije i jugoistočne Europe. Temeljni cilj djelovanja Društva je kroz zaštitu prava potrošača-fizičkih osoba i njihovih obitelji od pasivnoga potrošača stvoriti aktivnoga potrošača svjesna svojih prava na zakonom zajamčenu visoku razinu kvalitete roba i usluga, na kulturni i čovjek dostojan odnos proizvođača i davatelja usluga, te na zakonu utemeljenu zaštitu od mita, korupcije, birokratske i monopolističke samovolje, što u konačnici treba rezultirati uspostavom fer tržišnog gospodarstva.

„Globalna recesija je pogubna za udruge potrošača zbog smanjenja izdvajanja proračunskih sredstava, a za obavljanja svojih zakonskih zadaća i ovlasti. Uz to, osjećamo guranje civilnog društva, dakle i udruge potrošača, na margine. Posebice nam otežava slaba i sve tiša komunikacija sa državnim institucijama koje ima negativne refleksije na proved-

Ilija Rkman i Jadranka Kolarević društvo „POTROŠAČ“

Kome se možete obratiti?

Društvo „Potrošač“

Jadranka Kolarević, dipl. politolog, predsjednica
Mr.sc. **Ilija Rkman** Predsjednik Saveza „Potrošač“
<http://www.potrosac.hr/>
Ljudevita Posavskog 48, 10 000 Zagreb
potrosac@potrosac.hr
Telefon: 01/48 35 888

Jadranka Kolarević

Zaštita potrošača je zaštita ljudskih prava,

ljudskog dostojanstva i gospodarskih interesa potrošača.

bu zadaća i načela nacionalne i EU Politike potrošača. Ljuti na što smo svjedoci kako se često krši Ustav RH, zakone, etiku poslovanje, norme i standarde i demokratske i civilizacijske vrijednosti EU-a. Sa druge strane, dobivamo poticaj kroz sve jaču i sadržajnu komunikacijama sa dio institucijama EU.

U konačnici, zaštita potrošača je „zaštita ljudskih prava, ljudskog dostojanstva i gospodarskih interesa potrošača“ kaže **Jadranka Kolarević**, predsjednica Društva Potrošač.

Od kraja 2000. godine do danas provode organiziranu pomoć potrošačima u Savjetovalište za zaštitu potrošača te provode informiranja, educiranja i savjetovanja. Web portal www.potrosac.hr, kao on-line potrošački udžbenik, samo tijekom 2012. posjetilo je 218.643 potrošača – internet korisnika. Potrošači su koristili 7.735.716 različitih tema (informacija, savjeta). Medijski su vrlo aktivni ili kao sudionici ili mediji koriste informacije iz Društva.

Društvo je aktivno na međunarodnoj sceni te je od 2007. godine postalo Kolektivni član svjetske krovne udruge potrošača, *Consumers International*. Također je ostvarena i korisna suradnja sa znanstvenim institucijama u Nici, Lyonu i Danskoj. U Društvu Potrošač ističu da su radili na tekstu EU Uredbe o informiranju potrošača o hrani, pri tome su sa svojim ekspertizama i analizama izborili veličinu fonta (slova) na deklaracijama prehrambenih proizvodima.

Mirjana Fijolić

Priča iz Udruge za zaštitu potrošača Floride

Zakon o sprečavanju nabijanja cijena

U ured državnog tužitelja stiglo je više od 2.000 prijava. Neke su dovele do uspješnih optužnica. Cijene leda, flaširane vode, popravljavanje krovova, agregata i motelskih soba bile su značajno više od uobičajenih. Ekonomski zagonovnici slobodnog tržišta složili su se da ne postoji pravedna cijena! U tržišnim društvima cijene određuje ponuda i potražnja. Nije varanje naplatiti ono što tržište može podnijeti. To je način kako se alociraju dobra i usluge dobavljača iz udaljenih mjesta na pružanje onih dobara i usluga koji su najpotrebniji nakon katastrofe. Potičući ponuđače da proizvedu više potrebnih dobara, naizgled neumjerene cijene donose daleko više koristi nego štete. Nema u tim cijenama ničega nepravednog, one naprosto odražavaju vrijednost koju kupci i prodavači odluče pridati stvarima koje razmjenjuju.

One nisu ništa posebno niti su nepoštene u odnosu na druge cijene do kojih mogu dovesti tržišni uvjeti, uključujući i one koje je mogao izazvati uragan. Odvjetnička udruga pro bono objavila je komentar u obranu zakona o sprečavanju varanja na cijenama s ovim obrazloženjem: „U vrijeme izvanrednog stanja vlada ne smije stajati po strani kada se ljudima pretjerano naplaćuje dok spašavaju vlastite živote ili nakon uragana traže osnovna dobra za obitelj. To nije uobičajena situacija slobodnog tržišta. U izvanrednoj situaciji kupci pod pritiskom nisu slobodni. Njihove su nabave osnovnih potrepi-

U VRIJEME IZVANREDNOG STANJA VLADA NE SMIJE STAJATI PO STRANI KADA SE LJUDIMA PRETJERANO NAPLAĆUJE DOK SPAŠAVAJU VLASTITE ŽIVOTE ILI NAKON URAGANA TRAŽE OSNOVNA DOBRA ZA OBITELJ.

Mnoge stanovnike Floride naljutile su napuhane cijene nakon što je uragan *Charley* u ljeto 2004. godine prouzročio 11 milijardi dolara štete. Zastrašujuće je kolika pohlepa mora ležati u duši onoga tko je spreman iskorištavati ljude koji trpe posljedice takve elementarne nepogode. Na tom tragu nastala je i rasprava o nabijanju cijena prema građanskoj inicijativi Udruge za zaštitu potrošača Floride.

na, poput nužnog prenoćišta, iznuđene.“

Pohlepa je porok koji zatvara oči pred patnjom drugih

Jedan hotel iz lanca *DAYS INN* u West Palm Beachu morao je platiti 70 tisuća dolara kazne i naknade štete zbog pretjerane naplate mušterijama. U raspravi o nabijanju cijena, argumenti u prilog i protiv zakona o sprečavanju nabijanja cijena počivaju na trima idejama: maksimalizaciji blagostanja, uživanju slobode i

promicanju vrline. Svaka od njih ukazuje na različiti put promišljanja pravednosti. Kako odgovaraju branitelji zakona? Objasnjavaju da nabijanje neumjerenih cijena u teškim vremenima ne služi pretjerano blagostanju društva u cjelini. Svaka procjena mora uračunati bol i patnju onih koje takve cijene mogu u nuždi lišiti osnovnih uvjeta za život. Pohlepa je porok, osobito onda kad navodi ljude da zatvore oči pred patnjom drugih i nije u skladu s građanskom vrlinom. U vremenima nevolje, dobro društvo djeluje zajednički. Umjesto da upnu i steknu najveću prednost, ljudi se oslanjaju jedni na druge.

Društvo u kojem ljudi u vremenima krize izrabljuju svoje bližnje radi financijskog dobitka nije

dobro društvo. S jedne strane, ukazuje na ogorčenost koja nije samo bezumna ljutnja. Ogorčenost predstavlja moralni argument koji vrijedi uzeti ozbiljno. To je posebna vrsta ljutnje koja se osjeća kada se vjeruje da ljudi dobivaju ono što ne zaslužuju. S druge strane, pretjerana gramzivost stoga je porok koji bi dobro društvo, ako je moguće, trebalo suzbijati. Zakoni o sprečavanju nabijanja cijena ne mogu istjerati pohlepu, ali barem mogu obuzdati njen najbesramniji izraz i pokazati da ga društvo osuđuje. Kažnjavanjem pohlepnog ponašanja, društvo afirmira građansku vrlinu zajedničkog djelovanja radi zajedničkog dobra. Važno je zapaziti da je u raspravi riječ o vrlini, o kultiviranju stavova i sklonosti, karakternih osobina o kojima ovisi društvo. Argument vrline uznemiruje neke ljude, pa i mnoge koji podržavaju zakone o sprečavanju nabijanja cijena. Postavlja se pitanje, ubrzava li neka politička mjera privredni oporavak ili potiče privredni rast? Udruga za zaštitu potrošača i Udruga odvjetnika pro bono zatražile su s tim u vezi donošenje suda o preferencijama ljudi. Slično tome, pitanje jesu li ljudi slobodni, uopće ili su pod stalnim pritiskom okolnosti, dakle, raznim vrstama prinude i u kojoj mjeri? To pitanje razdvaja staru i modernu političku misao. Moglo bi se prema tome reći da antičke teorije pravednosti polaze od vrline, a moderne od slobode. Istina je da se argumenti o pravednosti kakvu zastupaju udruge širom svijeta, odnose na promicanje vrline, prosperiteta i individualne slobode.

Nadina Cvetko Borota

Tko može biti *volonter* u udruzi

Božo
Prelević

Volonterski rad

Volonterski rad višestruko je koristan dobrovoljni rad koji obuhvaća dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge, ili aktivnosti za dobrobit druge osobe, ili za zajedničku dobrobit, a obavljaju ih osobe sukladno odredbama Zakona. Bitna karakteristika volonterskog rada je nepostojanje uvjeta isplate novčane nagrade, ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje, ako odredbama Zakona nije određeno drukčije. Za pravilno razumijevanje i određivanje pojma volonterskog rada, osim njegove navedene pozitivne definicije, bitna je i negativna definicija iz članka 5. Zakona, kojom je određeno što se sve ne smatra volontiranjem u smislu odredbi Zakona.

Volonterski rad, kako to proizlazi iz odredbe članka 5. Zakona, treba jasno razlikovati od drugih oblika rada, što se posebno odnosi na obavljanje poslova koji imaju karakter radnog odnosa. Dakle, volontiranje se ne smije ugovarati za obavljanje poslova koji, s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca, imaju obilježja poslova za koje se zasniva radni odnos.

Osim toga, volonterski rad treba razlikovati od stručnog osposobljavanja za rad iz članka 41. Zakona o radu.

Mogućnost rada volontera u udrugama

Odgovor na pitanje može li

U praksi se često postavlja pitanje mogućnosti volonterskog rada u udrugama. Odgovor na ovo pitanje daju nam odredbe Zakona o volonterstvu (Nar. nov., br. 58/07 i 22/13 - u nastavku teksta: Zakon) koje određuju pojam volonterskog rada i definiraju tko može biti organizator volontiranja.

udruga biti organizator volontiranja i koristiti se radom volontera daje nam odredba članka 7. stavka 2. Zakona o volonterstvu. Sukladno ovoj odredbi, organizator volontiranja u smislu odredbi Zakona, između ostalog, može biti i udruga i svaka druga pravna osoba iz čijeg osnivačkog akta proizlazi da nije osnovana s ciljem stjecanja dobiti (neprofitna pravna osoba). Iz navedenog proizlazi kako udruga kao organizator volontiranja može volontere uključivati samo u one aktivnosti koje su usmjerene ka zajedničkoj dobrobiti i ostvarivanju ciljeva udruge.

Prije angažiranja volontera potrebno je utvrditi potrebu za uključivanjem volontera u rad udruge i donijeti program volontiranja. Programom volontiranja se određuju vrste aktivnosti, odnosno usluga te način i postupci pružanja tih usluga koje će u udruzi obavljati volonteri. Udruga koja je organizator volontiranja podnosi Ministarstvu socijalne politike i mladih godišnje izvješće na „Obrascu izvješća organizatora volontiranja o obavljenim uslugama ili aktivnostima organizatora volontiranja“. Rok za dostavljanje navedenog obrasca je kraj veljače u tekućoj godini za proteklu godinu. Obrazac se dostavlja preko portala www.mspm.hr.

Tko može biti volonter?

Volonter može biti svaka punoljetna fizička osoba, ili maloljetna fizička osoba s navršених

15 godina života, ili starija maloljetna fizička osoba. Zakonom su ipak propisana određena ograničenja u vezi mogućnosti rada volontera na pojedinim poslovima, koja proizlaze iz potrebe posjedovanja određenih stručnih znanja za obavljanje određenih poslova, odnosno nemogućnosti obavljanja određenih poslova obzirom na osobne karakteristike volontera.

Tako su, sukladno čl. 10. Zakona, organizatori volontiranja dužni posvetiti osobitu pozornost izboru i edukaciji volontera koji volontiraju sa određenim skupinama korisnika volontiranja (djecom; osobama s invaliditetom; starim i nemoćnim osobama;

bolesnim osobama, ili osobama koje su potpuno, ili djelomice lišene poslovne sposobnosti). U slučaju volontiranja s navedenim korisnicima, organizatori volontiranja dužni su osigurati primjerenu stručnu pomoć i nadzor nad radom volontera, volontiranje kojim se pružaju usluge navedenim osobama nije dopušteno osobama koje su se liječile u određenim ustanovama, kojima traje sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenih zvanja, ili protiv kojih se vodi kazneni postupak, odnosno koje su pravomoćno osuđene za određena kaznena djela. Traja-

nje volonterskog rada je ograničeno. Nije dopušteno volontiranje u trajanju duljem od 40 sati tjedno u razdoblju duljem od tri mjeseca bez prekida od najmanje tri mjeseca.

Ugovor o volontiranju

Sa volonterom se sklapa ugovor o volontiranju, kojim volonter i organizator volontiranja ugovaraju međusobna prava i obveze. Ovaj se ugovor o zaključuje usmeno, ili u pisanom obliku, ali sva-

kako preporučamo njegovo sklopanje u pisanom obliku radi lakšeg dokazivanja njegova sadržaja. O usmenom zaključenom ugovoru o volontiranju, organizator volontiranja dužan je na zahtjev volontera izdati pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru. Ugovor o volontiranju se mora sklopiti u pisanom obliku u slučajevima iz članka 26. stavka 3. Zakona o volontiranju.

Minimalan sadržaj ugovora o volontiranju određen je u članku 27. Zakona o volontiranju. U tom članku određeni su i drugi bitni sastojci ugovora u slučaju volontiranja kojim se ugovara pružanje usluga djeci, osobama s invaliditetom, starijim i nemoćnim osobama, bolesnim osobama, ili osobama koje su potpuno, ili djelomice lišene poslovne sposobnosti. U nastavku dajemo primjer ugovora o volontiranju.

VOLONTIRANJE se ne smije ugovarati za obavljanje poslova koji, s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca, imaju obilježja poslova za koje se zasniva radni odnos.

Udruga čuvara šuma iz Velike Gorice, Slavka Kolara 432a, OIB 75675675675, koju zastupa Tajnik Lovro Lovrić (u nastavku teksta: Organizator volontiranja)

Pero Perić iz Zagreba, Stjepana Gradića 111c, OIB 76767676767 (u nastavku teksta: Volonter)
dana 22. listopada 2013. godine sklapaju sljedeći

UGOVOR O VOLONTIRANJU

Članak 1.

Temeljem ovog Ugovora, Organizator volontiranja i Volonter uređuju međusobna prava i obveze radi obavljanja volonterskog rada.

Članak 2.

Ovim Ugovorom Volonter se obvezuje dobrovoljno ulagati osobno vrijeme, trud, znanje i vještine radi obavljanja volonterskog rada kod Organizatora volontiranja u razdoblju od 1. studenog 2013. do 31. ožujka 2014. godine, bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade, ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje

Članak 3.

Volonterski rad iz čl. 2. ovog Ugovora obuhvaća čišćenje šume od sitnog otpada te pomoć pri stavljanju hrane u hranilice za divljač.

Volonterski rad iz st. 1. Volonter će obavljati u šumi „Drot“ u Maloj Buni kraj Velike Gorice, svaki tjedan, od ponedjeljka do petka, osim blagdanom i praznikom, u razdoblju od 36 sati tjedno, sukladno odluci koju donosi Organizator volontiranja.

Članak 4.

Volonterski rad iz čl. 2. ovog Ugovora Volonter obavlja na vlastitu odgovornost.

U okviru obavljanja volonterskog rada iz čl. 2. ovog Ugovora Volonter se obvezuje obavljati volonterski rad odgovorno, prema opisu posla, na način, u vrijeme i po postupku kako će odrediti Voditelj šumskog gospodarstva „Drot“, ili od njega ovlaštena stručna osoba, sukladno odredbama Zakona o volonterstvu, Etičkog kodeksa volontera i drugih propisa, a u suprotnom odgovara za štetu koja bi nastala iz njenih postupaka suprotno odredbama ovog Ugovora.

Volonter se obvezuje prisustvovati edukaciji koju osigurava Organizator volontiranja.

Članak 5.

Organizator volontiranja prihvaća volonterski rad Volontera iz čl. 2. ovog Ugovora i potvrđuje kako poslovi koje će Volonter obavljati nemaju obilježja poslova za koje se zasniva radni odnos sukladno odredbama Zakona o radu, niti stručno osposobljavanje za rad u smislu čl. 41. Zakona o radu.

Članak 6.

Organizator volontiranja obvezuje se organizirati rad Volontera sukladno odredbama ovog Ugovora, Programa volontiranja kojeg je donio te Zakona o volonterstvu.

Poslove iz čl. 2. ovog Ugovora Volonter može obavljati samo uz nadzor ovlaštene osobe Organizatora volontiranja, uz primjenu svih mjera zaštite osobne sigurnosti.

Članak 7.

Prije početka obavljanja volonterskog rada iz čl. 2. ovog Ugovora, Organizator volontiranja obvezuje se osigurati Volonteru prikladnu edukaciju i upoznavanje s aktivnostima koje su dio ugovorenog volonterskog rada.

Organizator volontiranja obvezuje se upoznati Volontera s njegovim pravima i obvezama koje proizlaze iz odredbi Zakona o volonterstvu.

Članak 8.

Organizator volontiranja obvezuje se volonteru izdati potvrdu o volontiranju i druge potvrde sukladno odredbama Zakona o volonterstvu.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju kako Organizator volontiranja neće osigurati naknadu troškova prehrane, prijevoza i smještaja Volonteru.

Članak 9.

Potpisom ovog Ugovora Volonter potvrđuje kako ne postoje okolnosti koje mu onemogućuju da obavlja poslove iz ovog Ugovora, ili koje ugrožavaju sigurnost i zdravlje osoba s kojima će tijekom volonterskog rada dolaziti u kontakt.

Članak 10.

U slučaju postupanja Volontera suprotno odredbama ovog Ugovora i uputama Organizatora, Voditelj šumskog gospodarstva „Drot“, ili od nje ga ovlaštena stručna osoba može udaljiti Volontera s mjesta obavljanja volonterskog rada.

Članak 11.

Ovaj Ugovor može prestati na jedan od načina utvrđenih Zakonom o volonterstvu, ili drugim propisom.

Članak 12.

Svaka ugovorna strana može otkazati ugovor otkazom u pisanom obliku koji se drugoj ugovornoj strani dostavlja poštom s povratnicom.

Otkazni rok iznosi sedam dana od dana dostave otkaza.

Članak 13.

Svi eventualni sporovi između ugovornih strana nastojat će se riješiti mirnim putem, a u protivnom ugovorne strane ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Velikoj Gorici.

Članak 14.

Ovaj Ugovor je sastavljen u četiri (4) istovjetna primjerka od kojih po svakoj ugovornoj strani pripadaju po dva (2) primjerka.

Volonter
Lovro Lovrić

Za Organizatora volontiranja
Tajnik
Pero Perić

Sve je moguće.
Jedno je sigurno.
Erste Plavi mirovinski fondovi

ERSTE PLAVI
MIROVINSKI FONDOVI

Članica Erste&Steiermärkische Bank d.d.

Možda i ti sebe zamišljaš kao genijalnog poslovnjaka, rock zvijezdu ili facu s televizije i mi te u tome podržavamo. Slijedi svoje vizije i snove, ali ne stavlaj sve što imaš na jednu kartu. Malim odvajanjem danas, izgradit ćeš budućnost u kojoj neće biti odricanja. Odabir inovativnog, uspješnog i profesionalnog mirovinskog fonda prvi je korak na tvom jedinstvenom putu.

Marija Burtković

Tko može postati član udruge

Članom udruge može postati svaka poslovno sposobna fizička osoba i pravna osoba (npr. trgovačko društvo, ustanova, zaklada, udruga, vjerska zajednica i dr., dok državna tijela (ministarstva, agencije, zavodi i sl.) ne mogu biti članovi udruge), pod jednakim uvjetima utvrđenim Zakonom o udrugama i statutom udruge. Zakon je tako propisao osnovne uvjete koje moraju zadovoljavati osobe da bi mogle biti članom neke udruge.

Osobe bez poslovne sposobnosti ili s ograničenom poslovnom sposobnošću (npr. maloljetnici ili punoljetne osobe koje je sud potpuno ili djelomično lišio poslovne sposobnosti zato što zbog duševnih smetnji ili drugih uzroka nisu sposobne brinuti se o osobnim potrebama, pravima i interesima ili koje ugrožavaju prava i interese drugih osoba) mogu biti članovi udruge, ali bez prava odlučivanja u tijelima udruge (navedeno proizlazi iz članak 4. stavka 2. Zakona o udrugama), pa će se način nji-

hova sudjelovanja u radu tijela udruge urediti samim statutom.

Posebni uvjeti za članstvo

Statutom se može predvidjeti i druge, posebne, uvjete koji moraju biti zadovoljeni da bi osoba mogla biti članom udruge, a istim će redovito biti predviđena i prava i obveze članova.

Članstvo u udruzi može se odrediti slobodno, ovisno o cilju osnivanja (npr. samo pripadnici određenog zanimanja), a dopušteno je članstvo odrediti i prema nekom drugom kriteriju. Međutim, uvjeti za stjecanje statusa člana ne smiju pozivati na diskriminaciju po osnovi po kojoj je to inače zabranjeno (rasa, boja kože, vjerska pripadnost i sl.). Dakle, mo-

žemo zaključiti kako su osnivači udruge ujedno i članovi udruge, ali članovi udruge mogu i ne moraju biti osnivači udruge.

Članstvo prema prijedlogu novog zakona

Posljednji prijedlog novog Zakona o udrugama upućen Hrvatskom saboru u sferi članstva u udruzi predvidio je kako se članstvo maloljetnih osoba i punoljetnih osoba lišenih poslovne sposobnosti u poduzimanju radnji koje se odnose na osobna i imovinska prava, te način njihova sudjelovanja i odlučivanja mora propisati statutom udruge, ali uz zakonom određene uvjete, radi njihove zaštite. Članstvo maloljetnih osoba uređeno je tako u skladu sa člankom 15. Konvencije UN-a o pravima djeteta koji ističe da „države stranke priznaju djetetu pravo na slobodu udruživanja i slobodu mirnog okupljanja“.

Statutom udruge mogu se predvidjeti i posebni uvjeti koji moraju biti zadovoljeni da bi osoba mogla postati članom udruge.

Obračun honorara kod udruga

Sandra Mihelčić

U ovom članku dajemo praktični prikaz obračuna honorara te dajemo neke bitne napomene koje udruge moraju znati kada vrše isplatu honorara.

Udruge često imaju potrebu angažirati vanjske suradnike za određene poslove te im za to isplatiti određenu naknadu. U određenim slučajevima i odgovorne osobe koje nisu zaposlene u udruzi dobivaju naknadu za svoj rad. U navedenim slučajevima isplate takvih naknada, koje često popularno zovemo honorari, smatraju se po poreznim propisima drugim dohotkom. Koja su davanja kod obračuna honorara ovisi o tome je li osoba kojoj se isplaćuje honorar umirovljenik ili nije umirovljenik.

Obračun honorara osobama koji nisu umirovljenici

Na isplatu honorara osobama koji nisu umirovljenici (bez obzira je su li drugdje zaposleni ili su nezaposleni) plaćaju se sljedeći porezi i doprinosi:

– **13% doprinosa za zdravstveno osiguranje** koji se obračunavaju na bruto osnovicu honorara.

– **20% doprinosa za mirovinsko osiguranje (MIO)** koji se obračunavaju iz bruto osnovice honorara – ovdje je potrebno obratiti pozornost da li je primatelj honorara osiguranik II. mirovinskog stupa. Naime, ako nije osiguranik drugog stupa plaća se MIO I. stup 20%, a ako je primatelj honorara osiguranik II. mirovinskog stupa plaća se MIO I. stup 15% + MIO II. stup 5%.

– **porez na dohodak 25%**

– **prirezi** (ako ga ima).

Najbolje da obračun određenog honorara prikazemo na konkretnom primjeru.

Primjer 1 – obračun honorara za osobu koja nije umirovljenik

Ivi Iviću iz Zagreba udruge isplaćuje naknadu za određeni posao prema ugovoru o djelu u iznosu 1.000,00 kn bruto. Ivo Ivić nije umirovljenik i osiguranik je II. mirovinskog stupa.

OPIS	IZNOS
1. Bruto honorar:	1.000,00 kn
2. Doprinosi za MIO	
- MIO I. stup – 15% (15% x 1.000,00)	150,00 kn
- MIO II. stup – 5% (5% x 1.000,00)	50,00 kn
Ukupno doprinos za MIO	200,00 kn
3. Osnovica za obračun poreza na dohodak (1.-2.)	800,00 kn
4. Porez na dohodak 25% (25% x 800,00 kn)	200,00 kn
5. Prirez - za Zagreb 18% (18% x 200,00 kn)	36,00 kn
6. Ukupno porez i prirez (4.+5.)	236,00 kn
7. Neto za isplatu (1. – 2. – 6.)	564,00 kn
8. Doprinos na osnovicu za zdravstveno osiguranje - 13%	130,00 kn
9. Ukupni trošak honorara za udruhu (1.+8.)	1.130,00 kn

Kao što je iz primjera vidljivo, da bi udruga isplatila osobi iz Zagreba neto honorar 564,00 kuna mora na to još platiti 566,00 kuna za poreze i doprinose. Dakle, otprilike na jednu kunu neto honorara plaća se još oko jedna kuna poreza i doprinosa.

U praksi često je slučaj da je poznat neto honorar koji se želi isplatiti pa se mora doći do bruto iznosa kako bi se napraviti obračun honorara. Do bruto iznosa najlakše je doći pomoću koeficijenata koji su prikazani u tablici u nastavku. Najprije je potrebno saznati koja se stopa prireza mora obračunati osobi kojoj se isplaćuje honorar, a zatim je potrebno u tablici pronaći odgovarajući koeficijent.

STOPA PRIREZA	KOEFIKIJENT	
	BRUTO	UKUPNI TROŠAK
0	1,6666667	1,8833333
1	1,6722408	1,8896321
2	1,6778523	1,8959732
3	1,6835017	1,9023569
4	1,6891892	1,9087838
5	1,6949153	1,9152542
6	1,7006803	1,9217687
6,5	1,7035775	1,9250426
7	1,7064846	1,9283276
7,5	1,7094017	1,9316239
8	1,7123288	1,9349315
9	1,7182131	1,9415808
10	1,7241379	1,9482759
12	1,7361111	1,9618056
13	1,7421603	1,9686411
15	1,754386	1,9824561
18	1,7730496	2,0035461

Primjer 2 - preračun neto honorara u bruto pomoću koeficijenta

Ivi Iviću iz Zagreba (porez 18%) želimo isplatiti neto honorar u iznosu 564,00 kn. Kolika je bruto naknada i ukupni trošak za udrugu?

Bruto naknada = neto x koeficijent
 = 564,00 x 1,7730496
 = 1.000,00 kn

Ukupni trošak honorara = neto x koeficijent
 = 564,00 x 2,0035461
 = 1.130,00

Obračun honorara osobama koji su umirovljenici

Zakonom o doprinosima propisano je izuzeće od obračuna doprinosa na drugi dohodak koji ostvaruju umirovljenici, te će se kod isplate honorara umirovljeniku obračunati samo porez na dohodak po stopi 25% i prirez (ako je propisan).

Važna napomena! Ako udruga isplaćuje određeni honorar umirovljeniku mora osigurati dokaz o statusu umirovljenika, tj. mora **pribavit presliku pravomoćnog rješenja** od umirovljenika kojim je utvrđeno pravo iz obveznog mirovinskog osiguranja.

Primjer 3 – obračun honorara za osobu koja je umirovljenik

Umirovljeniku Peri Periću iz Zagreba udruga isplaćuje honorar prema ugovoru o djelu u iznosu 1.000,00 kn bruto.

OPIS	IZNOS
1. Bruto honorar (ukupni trošak za udrugu):	1.000,00 kn
2. Porez na dohodak 25% (25% x 1.000,00 kn)	250,00 kn
3. Prirez - za Zagreb 18% (18% x 1.000,00 kn)	45,00 kn
4. Ukupno porez i prirez (2.+3.)	295,00 kn
5. Neto za isplatu (1.- 4.)	705,00 kn

Ako je poznat iznos neto honorara koji se isplaćuje umirovljeniku potrebno je pomoću koeficijenata prikazanih u idućoj tablici izračunati bruto honorar. Najprije je potrebno saznati koja se stopa prireza mora obračunati osobi kojoj se isplaćuje honorar, a zatim je potrebno u tablici pronaći odgovarajući koeficijent.

STOPA PRIREZ	KOEFIKIJENT
0	1,3333333
1	1,3377926
2	1,3422819
3	1,3468013
4	1,3513514
5	1,3559322
6	1,3605442
6,5	1,3628620
7	1,3651877
7,5	1,3675214
8	1,3698630
9	1,3745704
10	1,3793103
12	1,3888889
13	1,3937282
15	1,4035088
18	1,4184397

Primjer 4 - preračuna iz neto honorara umirovljeniku u bruto honorar

Udruga želi umirovljeniku iz Zagreb (porez 18%) isplatiti naknadu po ugovoru o djelu u iznosu 705,00 kn neto. Kolika je bruto naknada tj. ukupni trošak za udrugu?

Bruto naknada = neto x koeficijent
 = 705,00 x 1,4184397
 = 1.000,00 kn

Model ugovora o djelu

U nastavku dajemo primjer mogućeg izgleda ugovora o djelu. Naravno, korisnik ovog modela ugovora treba ga prilagoditi svojim konkretnim potrebama.

Na temelju članka 590. Zakona o obveznim odnosima zaključen je

UGOVOR O DJELU

između:

/upisati naziv udruge, adresu, OIB/

zastupana po predsjedniku udruge

/upisati ime i prezime/

(u daljnjem tekstu: naručitelj),

i

/upisati ime i prezime, adresu, OIB/

(u daljnjem tekstu: izvođač)

Članak 1.

Izvođač se obvezuje za naručitelja obaviti sljedeće poslove:

Članak 2.

Izvođač se obvezuje poslove iz čl. 1. ovog ugovora izvršiti u roku od _____ dana.

Članak 3.

Naručitelj ima pravo nadzora nad obavljanjem poslova iz čl. 1. ovog ugovora i davati upute kad to odgovara naravi posla, a izvođač mu je to dužan omogućiti.

Članak 4.

Naručitelj se obvezuje isplatiti novčanu naknadu izvođaču za obavljene poslove iz čl. 1. ovog ugovora u bruto iznosu od _____ kn, na žiro račun _____ kod _____ banke, u roku od _____ dana od dana završetka poslova.

Članak 5.

Porez na dohodak i druga javna davanja u svezi naknade iz čl. 4. ovog ugovora snosi naručitelj.

Članak 6.

Ako se tijekom obavljanja djela utvrdi da se izvođač ne drži uvjeta ugovora, te da će obavljeno djelo imati nedostatke, naručitelj može upozoriti izvođača i odrediti mu primjeren rok da svoj rad uskladi sa svojim obvezama. Ako do isteka roka izvođač ne postupi po zahtjevu naručitelja, naručitelj može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete.

Članak 7.

Stranke će eventualne sporove nastojati riješiti sporazumno, a u slučaju spora utvrđuje se nadležnost suda u _____.

Članak 8.

Ovaj ugovor je sastavljen u _____ jednaka primjerka od kojih svaka stranaka dobiva po _____ primjerak, te ga u znak prihvatanja stranke vlastoručno potpisuju.

U _____, dana _____.

Naručitelj:

Izvođač:

Na isplatu jedne kune neto honorara, osobi koja nije umirovljenik, plaća se još oko jedna kuna poreza i doprinosa.

Što se ne smije raditi po ugovoru o djelu

Bitno je istaknuti da se temeljem ugovora o djelu (ili nekog drugog sličnog ugovora) ne mogu raditi poslovi za koje je potrebno, sukladno članku 8. Zakonu o radu, sklopiti ugovor o radu. Nažalost, u propisima nisu pobrojani koji su to poslovi, već se navodi da se s fizičkom osobom ne smije sklopiti ugovor o djelu (ili neki drugi sličan ugovor) za obavljanje posla koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježja posla za koji se zasniva radni odnos. Ovo se odnosi na sve fizičke osobe, bez obzira je su li one umirovljenici ili nisu.

Način isplate honorara

Prema članku 90. Pravilnika o porezu na dohodak, honorar se mora isplatiti fizičkoj osobi na njegov žiro račun.

Dakle, honorar se ne smije isplatiti niti na tekući račun niti u gotovini. Ako se to čini propisana je novčana kazna za udruhu od 2.000,00 kn do 50.000,00 kn, te za odgovornu osobu 2.000,00 kn do 20.000,00 kn.

Do kada se mora platiti porez, prirez i doprinosi

Kod isplate honorara porez na dohodak, prirez, doprinosi za mirovinsko osiguranje i doprinosi za zdravstveno osiguranje moraju se uplatiti isti dan kada se isplaćuje neto honorar. Ako se prvo isplati neto honorar a kasnije se uplate prije navedena javna davanja, udruha čini prekršaj. Samo novčana kazna za nepravodobnu uplatu doprinosa iznosi za udruhu od 5.000,00 kn do 50.000,00 kn te za odgovornu osobu u udruzi od 3.000,00 do 20.000,00 kn.

Podnošenje obrazaca

Za obračunati i isplaćeni honorar potrebno je popuniti R-Sm obrazac (ako su plaćeni doprinosi) i predati ga istodobno s isplatom, te IDD obrazac koji se predaje do 15. u mjesecu za prethodni mjesec. Ti se obrasci podnose samo za honorare koji će se isplatiti u 2013. godini.

Za honorare koji će se isplatiti u 2014. godini podnosić će se novi obrazac JOPPD. Taj se obrazac mora podnijeti istodobno s isplatom ili najkasnije idućim danom.

Isplata autorske naknade

Najpovoljnija isplata honorara je sasvim sigurno isplata autorske naknade. Tu su javna davanja državi dosta niža od „običnih“ honorara. **Kada i kako se može isplatiti autorska naknada pojašnjavamo u idućem broju časopisa Udruga.hr.**

Daniel Sever

PRIMJENA ZAKONA O RADU U UDRUGAMA

Udruga štiti prava članova ako ne krši osobna prava svojih zaposlenika

Sredinom 2012. osnovana je radna skupina za izradu novog Zakona o udrugama kojim bi se jasnije uredili postupci osnivanja udruge, pravni položaj, djelovanje, financiranje, imovina udruge, te odgovornost i prestanak udruge sa svojstvom pravne osobe, kao i rad predstavništva inozemnih udruga u Republici Hrvatskoj, odnosno udruge čije je sjedište na području EU.

Cilj donošenja novog Zakona bi zapravo bio prije svega učinkovito djelovanje udruge sa svojstvom pravne osobe, te ostvarivanje prava na udruživanje i realizaciju projekata, te njihovo djelotvorno financiranje. U istom smislu radi se i na donošenju Zakona o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Normativno se želi staviti poseban naglasak na upravljanju udrugom i tijelima udruge, udruživanju udruge u saveze, poštovanju načela demokratskog zastupanja i demokratskog očitovanja volje članova kod unutarnjeg ustroja udruge, stjecanja i raspodjele imovine te na tzv. prihodovne djelatnosti.

Pravilna primjena zakona o radu u udrugama

Međutim, upravo zbog pret-

hodno istaknute velike važnosti udruge kao pravnih oblika društveno poželjnog udruživanja za ostvarivanje temeljnih sloboda i prava građana, te realizacije projekata za ostvarivanje tih prava i svojevrsnog općeg dobra u društvu, treba istaknuti i pravilnost djelovanja udruge prema vlastitim zaposlenicima, pa i članovima, prilikom ostvarivanja njihovih radnih i socijalnih prava posebice iz razloga jer udruge pretežitom djeluje na širem društvenom polju radi ostvarivanja upravo određenih prava građana različitih razina, bilo da je riječ o socijalnim, manjinskim ili drugim pravima tzv. ugroženih društvenih skupina.

U tom smislu treba reći da se Zakonom o radu (Nar. nov., br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13) uređuju radni odnosi u Republici Hr-

vatskoj, ako drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom, koji je sklopljen i potvrđen u skladu s Ustavom te objavljen, nije drukčije određeno. Zakon o radu je opći propis radnog prava koji propisuje temeljna prava zaposlenih i obveze poslodavca.

Ugrožavanje dostojanstva zaposlenika udruge može ugroziti kredibilitet udruge

Smatramo da zbog navedene društvene svrhe i funkcije udruge posebnu pozornost moraju obratiti na postojanje bilo kakvih oblika ugrožavanja osobnog dostojanstva bilo kojeg zaposlenika udruge, te da se navedeni oblici ugrožavanja osobnog dostojanstva odnosno *mobbinga* moraju upravo u udrugama prepoznati već u inicijalnoj fazi jer inače mogu dovesti u pitanje kredibilitet postojanja i rada takve konkretne udruge.

Inače, ugrožavanje osobnog dostojanstva između radnika (najčešće nadređenog i podređenog, ali i radnih kolega) se u njemačkoj pravnoj doktrini smatra povredom radnih obveza organizacije rada (njem. *Betriebsbereich*) i odnosi se na sve povrede koje se odnose na odvijanje i organizaciju radnog procesa, te suradnju radnika u tom procesu (povreda propisa zaštite na radu, spolno uznemiravanje, vrijeđanje radnika, verbalni napadi među radnicima, vrijeđanje nadređenog, stranačka aktivnost unutar radnog odjela i dr.).

Po svom izvoru unutar organizacijske strukture, zlostavljanje na radu može biti:

– vertikalno – nadređeni

radnik zlostavlja podređenog (iako u praksi rijetko, moguće je i obrnuto),

– horizontalno – kada radne kolege zlostavljaju drugog radnog kolegu.

Prema motivima zlostavljača, zlostavljanje na radu prepoznaje se kao:

– strateško zlostavljanje – pritisak nadređenog managera na radnika iz razloga tzv. negativne poslovne strategije (npr. iz razloga moguće kvalitativne konkurentnosti pojedinog radnika za određenu upravljačku funkciju, a što je za osobu na toj funkciji neprihvatljivo i nedopustivo).

– organizacijsko zlostavljanje – čitava poslovna upravljačka struktura pojedine tvrtke želi se zbog gospodarskih ili drugih objektivnih, o radniku neovisnih razloga, riješiti određene skupine nepoželjnih ili nepotrebnih radnika, te vrši pritisak na te radnike, a samo iz razloga kako bi ovi sami otišli iz tvrtke, odnosno da bi uprava na taj način izbjegla određene financijske obveze prema njima (radnici sami daju otkaz, pa tvrtka na taj način ne mora isplatiti otpremnine, dokup staža, poštivati otkazni rok i dr.)

– iracionalno (emotivno motivirano) zlostavljanje – utemeljeno na problematičnim aspektima ličnosti zlostavljača koji uslijed vlastitih iracionalnih stavova o sebi samome i zlostavljanom radniku ili određenih psiho-patoloških problema u vlastitoj ličnosti osjeća netrpeljivost prema određenom radniku i njegovoj osobi ili privatnom načinu njegova života, pa ga iz tog razloga i zlostavlja.

Ovdje treba napomenuti da su i moguće kombinacije motiva zlostavljača prema žrtvi, i to najčešće između strateškog i iracio-

nalno motiviranog modela zlostavljanja.

U praksi se uočava razlika u psihološkom, obrazovnom i socijalnom profilu žrtava kod kojih je utvrđen *mobbing* u europskim pravnim sustavima.

Tako možemo reći kako su primjerice kod niže stručne spreme najčešće uočene žrtve uznemiravanja mirni i povučeni djelatnici kojima se može lako manipulirati.

Među zaposlenicima visoke stručne naobrazbe najčešće su žrtve mlade, individualno vrijedne i sposobne osobe koje se ističu po svojim stručnim kvalitetama i čija bi karijera po prirodi stvari trebala zapravo biti u sponu, ali to nije u skladu s očekivanjima i planovima njima nadređenih osoba ili radne okoline.

Obveza poslodavca u pružanju zaštite od *mobbinga*

Radnik se za zaštitu dostojanstva, pa tako i za zaštitu od *mobbinga*, može obratiti izravno sudu, bez da se prethodno obratio poslodavcu, samo ukoliko se ne može zbog posebnih okolnosti slučaja opravdano očekivati da će poslodavac poduzeti mjere zaštite dostojanstva radnika, primjerice sam poslodavac je zlostavljač. Dakle, Zakonom o radu u većini slučajeva odlučujuća uloga u pružanju zaštite radniku od drugih radnika bilo kod horizontalnog, bilo kod vertikalnog *mobbinga* dana je upravo poslodavcu.

Sukladno, članku 130. stavak 8. aktualnog Zakona o radu i ugrožavanje osobnog dostojanstva radnika smatra se normativno povredom radnih obveza, te

se istovjetno primjenjuju odredbe članaka 107. u smislu skrivljenog kršenja radnih obveza, kao i odredbe članka 111. ZR-a u smislu mogućnosti izricanja upozorenja i iznošenja obrane.

Određenu specifičnost u odnosu na ostale povrede obveza iz radnog odnosa čini jedino činjenica što se ovakve povrede radne obveze odnose i na treću osobu. Naime, osim uobičajenog odnosa upozorenog radnika i poslodavca, ovdje možemo imati i treću osobu - radnika kojem je povrijeđeno dostojanstvo. Stoga upozorenje radniku zbog zlostavljanja i narušavanja dostojanstva drugog radnika mora biti obavezno pismeno kako iz razloga široke mogućnosti sudske zaštite povrijeđenog radnika koju propisuje članak 130. ZR-a, tako i zbog činjenice da se jedino u ovom slučaju primjerak Odluke o upozorenju ne uručuje samo radniku koji je upozoren, već i radniku kojem je povrijeđeno dostojanstvo.

Problematična primjena odredbi

Ovakav način dostave upozorenja je u ovom slučaju nužan jer takva odluka predstavlja i određenu satisfakciju povrijeđenom dostojanstvu radnika, a i poslodavac se na ovaj način u pisanom obliku ograđuje od postupaka upozorenog radnika kako se protiv njega ne bi pokrenuo sudski postupak u smislu stavaka 5., 6. i 8. članka 130. ZR-a. Stoga su poslodavci, posebice velike tvrtke, upravo u tom smislu predvidjeli unutarnjim aktima poseban postupak odlučivanja o takvoj povredi radne obveze, i to od pokretanja postupka do do-

stavljanja Odluke o upozorenju ili otkazu zbog skrivljenog ponašanja radnika.

Svakako treba napomenuti kako je još novelom Zakona o radu iz 2003. uvedena obveza koja i danas postoji u članku 130. stavak 2. aktualnog ZR-a, a koja propisuje da poslodavac, (pa tako i sve „velike udruge“) koji zapošljava 20 i više radnika mora imenovati osobu ili osobe koje su u njegovo ime dužne primati i rješavati pritužbe zbog narušavanja dostojanstva, uznemiravanja ili spolnog uznemiravanja radnika. U tom slučaju iz zakonskih odredbi ZR-a, ali i podzakonskih odredbi različitih unutarnjih pravilnika proizlazi kako je povjerenik dužan pružiti radniku zaštitu, a ako je ta zaštita izostala ili je neprikladna, radnik ima pravo prekinuti rad dok mu se ista ne osigura, odnosno može zahtijevati i naknadu štete. Osim toga, za vrijeme prekida rada, u tom slučaju, radnik ima pravo i na isplatu plaće kao da radi. Upravo zato veće tvrtke su postupak i način pružanja zaštite radniku kojem je povrijeđeno dostojanstvo ili je nad njim vršeno zlostavljanje na radu prilično normativno precizirale.

Ostaje jedino problematična primjena tih odredbi, što zbog moguće, ali ipak ne i tako učestale kako se misli, pristranosti poslodavaca, što zbog nedostatka posebnog zakonskog propisa - Zakona o sprečavanju zlostavljanja koji još nije donesen, a koji bi sistematičnije regulirao tu pravno zamršenu situaciju na relaciji zlostavljač - radnik - poslodavac – povjerenik - sud.

Na tržištu rada udruge su u cijelosti izjednačene s drugim poslodavcima u svim segmentima primjene zakonskih propisa radnog prava i drugih propisa koji uređuju prava zaposlenih i obveze poslodavca. Upravo zbog toga u daljnjih nekoliko brojeva obraditi ćemo nekoliko radnopravnih tema, a sve u svrhu pravilnog postupanja Udruga prema vlastitim zaposlenicima-profesionalcima odnosno radnicima najčešće zaposlenim na poslovima od vitalne važnosti za opstojnost i funkcioniranje udruge i ostvarivanje interesa njezinog članstva.

Igor
Milinović

Dokumentacija potrebna kod sponzorstva

Sponzorstvo je čest izvor financiranja velikog broja udruga. Koju je dokumentaciju potrebno sastaviti kod sponzorstva prikazujemo u ovom članku.

Razlikovanje sponzorstva i donacije

U praksi često se stvara zabuna kod upotrebe pojmova sponzorstvo i donacija. Stoga, prvo ćemo objasniti značenje ta dva pojma.

Donaciju (darovanje) karakterizira davanje dara u novcu, stvarima ili uslugama primatelju i to bez ikakve naknade ili protuisporuke dobra ili usluge.

Sponzorstvo je davanje novca, stvari ili usluga pravnoj ili fizičkoj osobi uz određenu promidžbenu (reklamnu) protuuslugu. Stoga, sponzorstvo se ne smatra donacijom (darovanjem), a troškovi sponzorstva knjiže se kod sponzora kao trošak promidžbe (reklame). Mnoge tvrtke želi sponzorirati udruge jer im se ti troškovi priznaju kao rashodi za reklamu, tj. u potpunosti su porezno priznati rashodi te zbog toga tvrtka plaća manji porez na dobit.

Sponzor je osoba (pravna ili fizička) koja daje novčana ili druga sredstva (dobra, usluge) za održavanje određenih javnih priredbi (umjetničkih, kulturnih, zabavnih, športskih) ili potporu određenim institucijama, udrugama, društvima (kazališta, športski klubovi) ili potporu određenim akcijama i projektima (festivali, turniri, knjige) ili potporu poznatim osobama (športašima, pjevačima). Za uzvrat sponzor ima pravo na promidžbu (reklamu) vlastite tvrtke ili proizvoda, kao primjerice: navođenje imena sponzora u oglasima, na reklamnim panoima na priredbama, na sportskim dresovima, u pisanim materijalima, u knjigama i zbornicima radova i sl.

Ugovor o sponzorstvu

Kako bi se utvrdila prava i obveze sponzora i sponzorirane strane potrebno je sastaviti ugovor o sponzorstvu. Računovodstveni i porezni propisi traže da se poslovni događaji, koji se evidentiraju u knjigovodstvu, temelje na vjerodostojnoj dokumentaciji što je bitno i za sponzora i za udruhu. Stoga, potrebno je sastaviti ugovor o sponzorstvu.

U nastavku daje se ogledni model ugovora o sponzorstvu, gdje jedno trgovačko društvo financijski sudjeluje u održavanju savjetovanja kojeg organizira određena udruha. Za uzvrat, udruha osigurava sponzoru promidžbu tijekom najave i održavanja savjetovanja. Prikazani model ugovora o sponzorstvu služi kao instruktivni vodič za tu vrst poslovnog odnosa, a koji korisnik uređuje prema svojim konkretnim potrebama.

Obveza izdavanja računa

Kada se izvrši reklamiranje sponzora, udruha MORA izdati račun.

Ako udruha nije obveznik PDV-a, također je obvezna izdati račun za obavljenju uslugu sponzoriranja. Takva udruha mora izdati račun s obveznim sljedećim elementima:

- broj računa i datum izdavanja,
- naziv udruge, adresu, OIB udruge,
- naziv sponzora, adresu, OIB sponzora,
- vrstu i količinu obavljenih usluga,
- datum obavljenih usluga promidžbe sponzora ako se taj datum može odrediti i ako se razlikuje od datuma izdavanja računa,
- jediničnu cijenu bez PDV-a, odnosno iznos naknade za obavljenju usluge promidžbe sponzora,
- popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,
- zbrojni iznos naknade,
- poziv na zakonsku odredbu prema kojoj nije obračunan PDV (npr.: „PDV nije obračunat sukladno čl. 90. st. 2. Zakona o PDV-u“).

VAŽNO! Ako udruha ne ispostavi račun za sponzorstvo, prema Zakonu o PDV-u, propisana je novčana kazna za udruhu od 2.000,00 do 500.000,00 kuna, a za odgovornu osobu od 1.000,00 do 50.000,00 kuna.

Naravno, udruha koja je obveznik PDV-a, ispostaviti će račun sa svim elementima koje zahtijeva Zakon o PDV-u, tj. ispostaviti će račun sa svim elementima kakav inače ispostavlja za svoje oporezive isporuke.

Sponzoriranje u stvarima ili uslugama

Ako udruha primi od sponzora određene stvari ili uslugu, onda i udruha i sponzor (ako je poslovni subjekt) postupaju na sljedeći način:

- udruha ispostavlja račun za obavljenju uslugu reklamiranja sponzora,
- sponzor ispostavlja račun za isporučene stvari ili obavljenju usluge vezane uz sponzorstvo,
- za ispostavljene račune udruha i sponzor rade izjavu o prijeloju (kompenzaciji).

Ako sponzor predaje udruzi određene stvari (primjerice robu) koji su predmet sponzorstva, potrebno je sastaviti i **otpremnicu** koja će služiti kao dokaz da su stvari predane udruzi.

„Trgovac uredskog materijala“ d.o.o., iz Zagreb, Ilica 499, OIB: 44445678910, zastupan po direktoru društva Ivi Iviću (u daljnjem tekstu: Sponzor)

i

„Udruga ljubitelja dobre knjige“, iz Zagreb, Duga ulica 222, OIB: 62345678966, zastupana po predsjedniku udruge Peri Periću (u daljnjem tekstu: Organizator)

sklopili su u Zagrebu, dana 22. studenog 2013., sljedeći

UGOVOR O SPONZORSTVU

PREDMET UGOVORA

Članak 1.

Ovim se ugovorom uređuju međusobni odnosi, prava i obveze Sponzora i Organizatora u izvršenju predmetnog sponzorstva.

SADRŽAJ SPONZORSTVA

Članak 2.

Organizator organizira savjetovanje na temu „Što je dobra knjiga“ (u daljnjem tekstu: savjetovanje), koje će se održati u Zagrebu, u prostorijama Organizatora, u razdoblju od 1. do 3. prosinca 2013. Organizator ima isključivo pravo sklapati ugovore o sponzoriranju, kojima se osiguravaju novčana sredstva potrebna za savjetovanje.

Članak 3.

Sponzor sklapanjem ovog ugovora ostvaruje pravo na sve propagandne aktivnosti koje su u vezi s savjetovanjem iz prethodnog članka.

CIJENA

Članak 4.

Cijena sponzorstva koje je predmet ovog ugovora utvrđena je u iznosu od 10.000,00 kn (slovima: desetisućakuna).

U cijenu iz prethodnog stavka nije uračunan propisani porez na dodanu vrijednost jer udruga nije obveznik poreza na dodanu vrijednost.

Troškove oblikovanja i izrade naziva i logotipa Sponzora u pisanim materijalima i reklamnim panoima snosi Organizator.

OBVEZE ORGANIZATORA

Članak 5.

Organizator će omogućiti Sponzoru obavljanje sljedećih propagandnih aktivnosti:

- navođenje naziva Sponzora i njegova logotipa u svim najavnim materijalima i TV-emisijama;
- navođenje naziva Sponzora i njegova logotipa u svim pisanim materijalima koji se tiskaju i distribuiraju za vrijeme i poslije trajanja festivala, te na odgovarajućim panoima za vrijeme održavanja savjetovanja.

Članak 6.

Ovim ugovorom Organizator jamči Sponzoru ekskluzivnost, što znači da neće sklapati istovrsne ugovore s nekim drugim pravnim ili

fizičkim osobama koje proizvode odnosno prodaju uredski materijal.

Članak 7.

Organizator će osigurati Sponzoru po jedan primjerak svakog pisanog materijala gdje se spominje njegov naziv i logotip, te pet karata za sudjelovanje na savjetovanju.

OBVEZE SPONZORA

Članak 8.

Sponzor će cijenu utvrđenu u članku 4. ovog ugovora platiti na osnovi ispostavljenog računa Organizatora na njegov transakcijski račun u roku 8 dana nakon održavanja savjetovanja, odnosno najkasnije do 11.12.2013.

Članak 9.

Sponzor se obvezuje dostaviti Organizatoru uzorak logotipa u originalnim bojama, svoj propagandni tekst i druge potrebne podatke u roku od pet dana nakon stupanja na snagu ovog ugovora.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Ugovor stupa na snagu s danom njegova potpisivanja.

Članak 11.

Na sve odnose koji ovim ugovorom nisu uređeni primjenjivat će se odredbe propisa Republike Hrvatske.

Članak 12.

Ugovorne strane sklapaju ovaj ugovor u dobroj vjeri i nastojat će eventualne sporove rješavati sporazumno, a ako u tome ne uspiju ugovaraju nadležnost suda u Zagrebu.

Članak 13.

Ovaj ugovor sklopljen je u 4 (slovima: četiri) istovjetna primjerka od kojih svaka ugovorna strana zadržava po 2 (slovima: dva) primjerka.

Članak 14.

Ugovorne strane kao znak prihvatanja vlastoručno potpisuju ovaj ugovor.

Sponzor:

Organizator:

(vlastoručni potpis)

(vlastoručni potpis)

M.P.

M.P.

Primjer 2. - račun za sponzorstvo kojeg ispostavlja udruga koja nije obveznik PDV-a

Pretpostavimo u primjeru da je udruga tiskala određenu brošuru i sponzoru omogućila pola strane oglasa u toj brošuri.

Udruga dobrih ljudi
Duga ulica 555
10000 Zagreb
OIB: 12345678910

Trgovac d.o.o.
Sunčana ulica 55
10000 Zagreb
OIB: 44663893183

Račun br.: 122/2013

Mjesto sastavljanja: Zagreb
Datum izdavanja: 20.11.2013.
Datum isporuke: 20.11.2013.
Dospijeće plaćanja: 5.12.2013.

Red. br.	Naziv usluge	Kol.	Jedinična cijena	Popust	Ukupni iznos
1.	Sponzorstvo – oglas 1/2 strane u brošuri „Dobri ljudi“	1 kom	1.600,00	0%	1.600,00

PDV nije obračunat sukladno čl. 90. st. 2. Zakona o PDV-u

Potpis odgovorne osobe:

Primjer 3. – sponzorstvo u uslugama

Pretpostavimo da je grafički studio „Grafo dizajn“ d.o.o. sponzorirao Udrugu dobrih ljudi na način da je obavio grafičku pripremu brošure od 16 strana. Za uzvrat udruga je objavila njihov oglas u brošuri veličine pola strana. Vrijednost sponzorstva je 1.600,00 kuna. Grafički studio je obveznik PDV-a. O navedenom sponzorstvu treba sklopiti ugovor o sponzorstvu. Nakon isporuka koje su dogovorene u ugovoru o sponzorstvu, udruga treba ispostaviti račun kako je prikazano u Primjeru 2. te Grafo dizajn d.o.o. također ispostavlja sljedeći račun:

Trgovac d.o.o.
Sunčana ulica 55
10000 Zagreb
OIB: 44663893183

Udruga dobrih ljudi
Duga ulica 555
10000 Zagreb
OIB: 12345678910

Račun br.: 255/1/1

Mjesto sastavljanja: Zagreb
Datum izdavanja: 20.11.2013.
Vrijeme izdavanja: 08:59
Datum isporuke: 20.11.2013.
Dospijeće plaćanja: 5.12.2013.
Način plaćanja: Ostalo (prijebaj)

Red. br.	Naziv usluge	Kol.	Jed. cijena (bez PDV-a)	Popust	Iznos bez PDV-a
1.	Grafička priprema teksta za brošura „Dobri ljudi“	16 str.	80,00	0%	1.280,00
Ukupno bez PDV-a (osnovica)					1.280,00
PDV 25%					320,00
Ukupno iznos s PDV-om:					1.600,00

Oznaka operatora: Fran M.

Potpis odgovorne osobe:

Nakon što su ispostavljeni računi, po dospijeću, vrši se njihov prijebaj (kompensacija). Kompensacija se može izvršiti pomoću izjave o prijebaju (kompensaciji). Primjer Izjave o prijebaju je prikazan na slici lijevo.

IZJAVA O PRIJEBOJU (KOMPENZACIJI) BROJ 14

VJEROVNIK

Udruga dobrih ljudi
Duga ulica 555
10000 Zagreb
OIB: 12345678910

DUŽNIK

Trgovac d.o.o.
Sunčana ulica 55
10000 Zagreb
OIB: 44663893183

Dajemo izjavu da obavljamo prijebaj (kompensaciju) sljedećih međusobno dospjelih novčanih potraživanja:

VJEROVNIKOVE DOSPJELE OBVEZE PREMA DUŽNIKU

Broj i datum računa	Dan dospjeća za plaćanje	Iznos
1 Rn br. 255/1/1 (20.11.2013.)	2 5.12.2013.	3 =1.600,00
UKUPNO		=1.600,00

DUŽNIKOVE DOSPJELE OBVEZE PREMA VJEROVNIKU

Broj i datum računa	Dan dospjeća za plaćanje	Iznos
4 Rn br. 123/2013 (20.11.2013.)	5 5.12.2013.	6 =1.600,00
UKUPNO		=1.600,00

RAZLIKA (kol. 3 manje kol. 6 ili kol. 6 manje kol. 3)

Neprebijeni iznos od _____

Slovima: _____
dužnik će platiti u ugovorenom roku

U Zagrebu 5.12.2013.

VJEROVNIK

(pečat i potpis)

DUŽNIK

(pečat i potpis)

ŠTO DONOSI NOVI PROPIS O RAČUNOVODSTVU UDRUGA

Ovih dana javnost je upoznata s prijedlogom novog Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Neke od značajnih novina koje donosi predloženi novi zakon prikazujemo u nastavku.

Koje će udruge morati osnovati trgovačko društvo

Udruge koje budu obavljale oporezive gospodarske djelatnosti, a koja nije njihova osnovna djelatnost, te budu ostvarivale više od 77.000,00 kuna ukupnog godišnjeg prihoda, dužne su za tu djelatnost osnovati trgovačko društvo ili drugi oblik udruživanja koji nije neprofitni. Pod gospodarskom djelatnošću podrazumijeva se prodaja dobara i pružanje usluga na tržištu i u tržišnim uvjetima.

Odgovornost osobe ovlaštene za zastupanje

Osoba ovlaštena za zastupanje udruge odgovorna je za ustroj, poslovanje i zakonito vođenje računovodstvenih poslova. Vođenje računovodstvenih poslova može se povjeriti drugoj stručnoj pravnoj ili fizičkoj osobi. Ako računovodstvene poslove vodi druga stručna pravna ili fizička osoba, za zakonito vođenje računovodstvenih poslova solidarno su odgovorni osoba ovlaštena

za zastupanje udruge i osoba koja vodi računovodstvene poslove.

Koje udruge ne moraju voditi dvojno knjigovodstvo

Udruga nije u obvezi vođenja dvojnog tj. financijskog knjigovodstva ako je vrijednost imovine udruge, uzastopno u prethodne tri godine manja od 230.000,00 kuna na razini godine i njen godišnji prihod uzastopno u prethodne tri godine manji od 230.000,00 kuna na razini godine.

Iznimno, oslobođenje od obveze vođenja dvojnog knjigovodstva ne odnosi se na udругu prve tri godine od njena osnivanja i/ili koja se financira temeljem posebnih propisa i/ili javnih ovlasti.

Ako udruuga nije obvezna voditi dvojno knjigovodstvo, onda će voditi tzv. jednostavno knjigovodstvo. Kod jednostavnog knjigovodstva moraju se voditi najmanje sljedeće poslovne knjige:

- Knjigu blagajne,
- Knjigu primitaka i izdataka, te
- Popis dugotrajne imovine.

Javna objava godišnjih financijskih izvještaja

Udruge koje budu vodile dvojno knjigovodstvo morat će sastavljati propisane financijske izvještaje. Godišnji financijski izvještaj udruuga javno će se objavljivati putem Registara neprofitnih organizacija.

Izrada i izvršavanje financijskih planova

Udruga koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva obvezna je izrađivati financijske planove.

Financijski plan udruge sastoji se od:

- plana prihoda i rashoda,
- plana zaduživanja i otplata,
- obrazloženja financijskog

plana.

Financijski plan podnosi se najvišem tijelu udruge radi usvajanja.

Osoba ovlaštena za zastupanje udruge odgovorna je za zakonito i pravilno izvršavanje financijskog plana.

Ministar financija pravilnikom će propisati metodologiju i roko-

ve izrade financijskog plana te način i uvjete izvršavanja financijskog plana.

Prvi financijski planovi izrađuju se za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2015. godine.

Nadzor računovodstvenih poslova udruge

Ministarstvo financija ovlašteno je obavljati nadzor udruge u dijelu računovodstvenih poslova radi provjere obavljali udruuga računovodstvene poslove u skladu sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, te drugih zakona kojima se uređuje obavljanje poslova, a koji sadrže odredbe u vezi računovodstvenih poslova te propisa donesenih na temelju tih zakona.

Ministarstvo financija obavlja nadzor udruge u dijelu računovodstvenih poslova na sljedeće načine:

- praćenjem, prikupljanjem i provjerom knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja (analiza financijskih izvještaja),
- provjerom sustava koji udruuga primjenjuje za obradu podataka u vezi računovodstvenih poslova,
- izravnim nadzorom kod

Za razliku od dosada važećeg propisa o računovodstvu neprofitnih organizacija, povećan je limit za ulazak u sustav vođenja dvojnog knjigovodstva.

udruge.

Nadzor udruge u dijelu računovodstvenih poslova provode inspektori Ministarstva financija.

O provođenju nadzora udruge

Udruga je dužna ovlaštenoj osobi koja provodi nadzor omogućiti nadzor svih knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja te sustava koje primjenjuje za obradu podataka. Također, udruga je dužna na zahtjev Ministarstva financija, dostaviti presliku knjigovodstvenih isprava ili financijskih izvještaja.

Obavijest o nadzoru poslovanja dostavlja se udruzi najmanje 8 dana prije početka nadzora.

Iznimno, ovlaštena osoba koja provodi nadzor može obavijest o nadzoru poslovanja uručiti prilikom početka nadzora ako nije bilo moguće na drugi način postići cilj pojedinog nadzora. Obavijest o nadzoru poslovanja mora sadržavati predmet nadzora.

Ministarstvo financija može poduzeti sljedeće mjere nadzora:

- donijeti rješenje o otklanjanju nepravilnosti,
- pokrenuti prekršajni postupak ili podnijeti kaznenu prijavu.

Protiv rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Udruga kojoj je izdano rješenje dužna je u roku određenom rješenjem otkloniti utvrđene nepravilnosti te u roku od 8 dana od isteka roka određenog rješenjem o tome pisano izvijestiti Ministarstvo financija, i priložiti dokaz o otklonjenim nepravilnostima.

Kaznene i prekršajne odredbe

Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu ne-

profitnih organizacija predviđa čitav niz kazni i prekršajnih odredbi za udruge ako se ne pridržavaju odredbi tog zakona. Neke kazne navodimo u nastavku:

- tko, kao osoba ovlaštena za zastupanje udruge netočno prikazuje podatke u godišnjim financijskim izvještajima s namjerom da stekne imovinsku korist za svoj ili tuđi račun ili da nekome nanese štetu, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 100.000,00 kuna. Za to kazneno djelo kaznit će se udruga novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna.

- udruga u čijim poslovnim knjigama poslovni događaji budu utemeljeni na nevjerođostnoj dokumentaciji, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 100.000,00 kuna;

- ako udruga ne osnuje trgovačko društvo ili drugi oblik udruživanja koji nije neprofitni ako obavlja oporezivu gospodarsku djelatnost, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna do 100.000,00 kuna, a ovlaštena osoba za zastupanje udruge kazni će se novčanom kaznom od 5.000,00 kuna do 20.000,00 kuna;

- ako udruga ne vodi zakonski propisane poslovne knjige, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna do 100.000,00 kuna, a ovlaštena osoba za zastupanje udruge kazni će se novčanom kaznom od 5.000,00 kuna do 20.000,00 kuna.

Stupanje na snagu novog zakona

Predviđeno je da predloženi novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija stupi na snagu 1. siječnja 2014. godine.

Igor Milinović

PARTNER BANKA – domaća inovativna banka, koja svoje usluge oblikuje prema potrebama klijenata

Partner banka jedna je od rijetkih hrvatskih banaka u većinskom domaćem vlasništvu koja i dalje, nakon 22 godine poslovanja, uspješno i stabilno posluje. Svoj uspjeh i stabilnost Banka temelji na primjerenosti adekvatnosti kapitala, sigurnim izvorima, povećanoj rezervi likvidnosti, adekvatnom upravljanju rizicima te učinkovitoj kontroli troškova

Od samog osnutka Partner banka poslovanje temelji na individualnom pristupu svakom klijentu. Uz stabilnost poslovanja banka u posljednje vrijeme ima i iznadprosječne poslovne rezultate te je na kraju trećeg tromjesečja ostvarila dobit nakon rezervacija u iznosu od 9,24 milijuna kuna, što je 8,6 milijuna kuna više nego u istom razdoblju 2012. godine.

Partner banka se profilirala kao inovativna i kreativna banka koja je za poslovne subjekte razvila atraktivne proizvode koji jamče jednostavnost, stabilnost i sigurnost njihovog poslovanja, sukladno najvišim europskim standardima.

Posebno osmišljen paket namijenjen udrugama

Jedan od takvih inovativnih i atraktivnih proizvoda, koje je ban-

ka razvila u posljednje vrijeme je, **Partner paket za udruge**, koji im pruža iznimno povoljne uvjete za obavljanje platnog prometa uz korištenje jednostavnog i modernog Internet bankarstva.

Naime, uobičajena naknada za vođenje računa i internet bankarstvo u većini banaka iznosi od 35 do 65 kuna mjesečno što čini godišnji trošak od 420 do 780 kuna. Naknada za **Partner paket za udruge** iznosi **samo 249 kuna godišnje**, čime je moguće uštedjeti od 40% do 65% godišnje na naknadama za vođenje računa i internet bankarstvo, a dodatno i na samim naknadama za plaćanje putem internet bankarstva do 40%. Osim ušteda tu su i koristi od viših kamata na sredstva na računu udruge jer ovaj paket umjesto uobičajenih kamatnih stopa po a'vista kunskom računu (do 0,5%) pruža stimulativne kamatne stope na sredstva na računu udruge **do 2% godišnje** bez potrebe za oročavanjem.

Kreirajući ovaj paket Banka se svjesno odriče dijela svog uobičajenog prihoda u korist udruge, cijeneći njihovu iznimnu društvenu ulogu i doprinos u demokratizaciji društva.

PROMO

Kako udruga može dobiti kredit

Može li udruga zatražiti kredit i što im banke mogu ponuditi, upitali smo najjače banke u Hrvatskoj. Neke banke promatraju udruge kao i druge poslovne subjekte te je samim time ponuda i postupak jednak kao i za ostale pravne osobe. Druge banke organiziraju natječaje na koje se mogu prijaviti udruge i zadruge, zaklade, mali i srednji poduzetnici te inovativna *start-up* poduzeća.

Poneke banke zbog specifičnosti financiranja udruga udrugama odobravaju kratkoročne kredite koji se nerijetko vežu uz unaprijed osigurane financijske donacije kao kolateral. Financiranje udruga trenutno je zastupljeno u manjemu volumenu od

financiranja samoga poduzetništva, no i banke sve više uočavaju značajnu ulogu udruga na hrvatskom poslovnom tržištu.

Natječaj Moja zajednica za socijalno poduzetništvo
Zagrebačka banka proma-

tra udruge kao i druge poslovne subjekte te je samim time ponuda i postupak jednaki kao i za ostale pravne osobe. U suradnji sa **Zakladom UniCredit** i

međunarodnom organizacijom **NESSt (Nonprofit Enterprise and Self-sustainability Team)** ove je godine upravo za udruge raspisala natječaj Moja zajednica za potporu projektima vezanim uz društveno poduzetništvo kako bi se ojačali kapaciteti tih poduzeća i udruga. Natječaj se realizira uz podršku Ministarstva rada i mirovinskog sustava.

Na natječaj su se mogle prijaviti udruge i zadruge, zaklade, mali i srednji poduzetnici te inovativna start-up poduzeća. Projekti su trebali biti vezani uz jedno od područja kao što je zapošljavanje osobe s invaliditetom, rizičnih mladih, etničkih manjina i druge populacije isključene s tržišta rada. Također su projekti bili orijentirani na ostvarivanje održivog prihoda za obrtnike, poljoprivrednike i druge proizvođače s niskim prihodima kojima je potreban pristup tržištima. Kao projektna ideja mogla je biti i tehnološka inovacija usmjerena na poboljšanje kvalitete života i ostvarivanje društvene koristi za zajednicu.

Iz Banke kažu da su u tijeku radionice za sudionike natječaja. Cilj je povećavanje vlastitih kapaciteta za razvoj i provedbu društveno poduzetničkih aktivnosti, a tematski su vezane za izradu preliminarne studije izvedivosti, istraživanje tržišta i marketing te financije i pisanje poslovnih planova. Po završetku radionica te prezentaciji projekata i poslovnih planova **Zaklada UniCredit** i **Zagrebačka banka** dodijelit će pet donacija u iznosu od 7.500 EUR za svaku od najboljih poslovnih ideja.

„Potporu ovom pristupu i natječaju dala je i **udruga Rode** koja je još prije sedam godina prepoznala takvu mogućnost i u okviru svojih društveno angažiranih projekata uključila i

Tomislav Aljinović, direktor poslovanja s malim poduzetnicima i obrtnicima Societe Generale – Splitske banke

Neprofitnim organizacijama mogu se ponuditi sve vrste kratkoročnih plasmana, revolving kredit, kratkoročni krediti s otplatom na rate, Visa poslovna kartica, kao i dugoročni plasmani investicijski, za kupnju prijevoznih sredstava, opreme i sl.

Ivica Brčić, direktor Direkcije malog poduzetništva Erste banke

Želja Banke je poticati društveno odgovorne i društveno korisne projekte koji se mogu prijaviti kod financijskih zastupnika u Direkciji malog poduzetništva na tridesetak lokacija diljem Hrvatske.

jedan poduzetnički projekt. Taj projekt se danas zove Rodin let d.o.o. i jedno je od najuspješnijih društvenih poduzeća u Hrvatskoj. Baveći se proizvodnjom, promocijom i prodajom modernih platenih pelena te srodnih proizvoda na potpuno inovativan način poslovanja **Udruga Roda/Rodin let** rješava društvene probleme, zapošljavajući osobe s invaliditetom, smanjujući problem zagađenja okoliša te stvarajući profit koji ostaje zajednici“ poručuju iz Odnosa s javnošću **Zagrebačke banke**.

Banke udrugama nude kratkoročne plasmane

SG Splitska banka prepoznala je skupinu udruga i neprofitnih organizacija kao zaseban dio društva i gospodarstva.

U suradnji sa Zakladom UniCredit i međunarodnom organizacijom NESSt (Nonprofit Enterprise and Self-sustainability Team) ove je godine upravo za udruge Zagrebačka banka raspisala natječaj Moja zajednica za potporu projektima vezanim uz društveno poduzetništvo kako bi se ojačali kapaciteti tih poduzeća i udruga.

Stoga se neprofitne organizacije smatraju posebnim klijentima na koje Banka primjenjuje izmijenjene načine odobravanja kredita i ostalih proizvoda.

„Prepoznate su osebnosti posla koji se unutar takvih organizacija odrađuje i korist za razvoj društva u cjelini. Svaki se zahtjev zbog svoje specifičnosti individualno promatra i financiranje se odobrava sukladno njegovoj namjeni. Neprofitnim organizacijama mogu se ponuditi sve vrste kratkoročnih plasmana (revolving kredit, kratkoročni krediti s otplatom na rate, Visa poslovna kartica) kao i dugoročni plasmani investicijski, za kupnju prijevoznih sredstava, opreme i sl.“ objasnio je direktor poslovanja s malim poduzetnicima i obrtnicima **Societe Generale – Splitske banke, Tomislav Aljinović**.

Dražen Dumančić iz **Pri-vredne banke Zagreb** objasnio je kako se svakom zahtjevu udruga pristupa individualno.

„Udruge također mogu kreditirati sukladno redovnoj ponudi Banke, a svakom zahtjevu se pristupa individualno uz uvjet ispunjavanja propisanih kriterija procjene kreditne sposobnosti s naglaskom na sigurnost očekivanih budućih prihoda koji mogu osigurati povrat kredita“ kaže **Dumančić**.

Udruga treba svojim izvorima sredstava podmirivati obveze iz poslovanja

Erste banka je prepoznala važnost socijalnog poduzetništva i potrebu pružanja financijskih usluga onima kojima standardno financiranje nije dostupno. Banka nastoji prilagoditi kreditne proizvode i procese, uvažavajući posebnosti i specifičnosti svakog klijenta ponaosob. „Imajući u vidu njihove različite financijske mogućnosti nastoji u svakom trenutku pronaći optimalno rješenje za svakog pojedinog klijenta. Bitno je da učinci njihova poslovanja imaju pozitivan socijalni učinak na društvo, a da sam klijent, u ovom slučaju udruga, posluje na principima samoodrživog poslovanja, dakle da svojim izvorima sredstava može podmirivati svoje obveze iz poslovanja. Želja Banke je poticati društveno odgovorne i društveno korisne projekte koji se mogu prijaviti kod financijskih zastupnika u Direkciji malog poduzetništva na tridesetak lokacija diljem Hrvatske“ kaže direktor Direkcije malog poduzetništva **Ivica Brčić**.

Iz **Raiffeisen banke** poručuju da je financiranje udruga je specifično zbog nekoliko razloga.

„Budući da je udruga osnovana na dobrovoljnoj osnovi više osoba, a poslovanje se temelji na dobrovoljnim donacijama, teško je predvidjeti buduće poslovanje. Slijedom činjenice da je jedan od temelja za donošenje poslovne odluke o financiranju upravo predviđanje budućega poslovanja, financiranje udruga je zastupljeno u manjemu volumenu od financiranja samoga poduzetništva. Iz asortimana različitih usluga, RBA segmentu udruga najčešće odobrava Business Mastercard karticu ili kratkoročne kredite koji se nerijetko vezu uz unaprijed osigurane financijske donacije kao kolateral.“ kažu u Banci.

Mirjana Fijolić

Darovanje građana za njihove zdravstvene potrebe

Ovim člankom želimo upoznati udruge kakav je porezni aspekt darovanja fizičkih osoba za njihove zdravstvene potrebe.

Člankom 9. Zakona o porezu na dohodak, propisano je da se dohotkom ne smatraju darovanja fizičkih osoba za njihove zdravstvene potrebe. Davatelji dara mogu biti bilo koje pravne osobe (pa tako i udruge), a primatelji dara mogu biti sve fizičke osobe (uključujući i radnike koji su zaposleni u udrugama). Pod zdravstvenim potrebama podrazumijeva se: operativni zahvati, liječenja, nabava lijekova i ortopedskih pomagala. Darovati se može u novcu ili dobrima (u lijekovima ili ortopedskim pomagalima).

Za darovanje fizičkih osoba za njihove zdravstvene potrebe ne utvrđuje se dohodak (dakle na to ne treba platiti nikakav porez niti doprinose) ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- da zdravstvene potrebe koje se financiraju danim darovanjima **nisu plaćene** iz osnovnog, dopunskog, dodatnog ili privatnoga zdravstvenog osiguranja, niti na teret sredstava fizičke osobe,
- da su novčana sredstva (darovanja) isplaćena **na**

žiroračun fizičke osobe primatelja darovanja ili zdravstvene ustanove u tuzemstvu ili u inozemstvu za te svrhe, te

- da davatelj i primatelj darovanja o navedenim darovanjima i njihovu korištenju **posjeduju vjerodostojne isprave** (potvrde o primitku dobara, isprave o izvršenoj doznaci na žiroračun primatelja, račune za izvršene zdravstvene usluge i drugo).

Ako primljena darovanja nisu u cijelosti ili dijelom utrošena za

zdravstvene potrebe primatelja, neutrošena novčana sredstva ili vrijednost darovanja smatraju se oporezivim primitkom (drugim dohotkom primatelja dara, odnosno ako se radi o radniku smatra se plaćom).

Davatelj darovanja obavezan je, sukladno članku 6. stavku 6. Pravilnika o porezu na dohodak, voditi evidenciju o danim darovanjima, neovisno u kojem obliku, koja sadrži najmanje sljedeće podatke:

- nadnevak isplate odnosno davanja,

- ime i prezime primatelja darovanja,
- OIB primatelja darovanja,
- način isplate (na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove ili u dobrima),
- iznos koji se daruje.

Dakle, ako udruga daruje građane za njihove zdravstvene potrebe, mora voditi navedenu evidenciju. U primjer dan je prikaz mogućeg izgleda evidencije o danim darovanjima koju mora voditi udruga.

Igor Milinović

Primjer evidencije:

Udruga dobrih ljudi
Zagreb, Duga ulica 123
OIB: 54562949384

EVIDENCIJA O DANIM DAROVANJIMA ZA ZDRAVSTVENE POTREBE (čl. 6. st. 6. Pravilnik o porezu na dohodak)

Nadnevak isplate (davanja)	Ime i prezime primatelja darovanja	OIB primatelja darovanja	Adresa primatelja darovanja	Vrsta pokrivne zdravstvene potrebe	Način isplate	Iznos koji se daruje (u kunama)
1.12.2013.	Pero Perić	82562949871	Zagreb, Ilica 555	Liječenje	Na žiro račun primatelja darovanja	10.000,00

UVJETI POD KOJIMA UDRUGE MOGU OBAVLJATI PRODAJU PROIZVODA

U kojim slučajevima udruga može obavljati djelatnost trgovine pojašnjavamo u ovome članku.

Ono što je zajedničko svim neprofitnim pravnim osobama (pa tako i udrugama) je to, da se primarno ne osnivaju radi obavljanja gospodarske djelatnosti u svrhu stjecanja dobiti prodajom roba i/ili pružanjem usluga

na tržištu, već se osnivaju u svrhu ostvarivanja neprofitnih ciljeva (političkih, humanitarnih, socijalnih, zdravstvenih, karitativnih, sportskih, tehničkih, odnosno zaštite i spašavanja osoba i imovine, razvoja tehničke kulture, zaštite i očuvanja nacionalne baštine i običaja, razvijanja i unapređenja međusobnih odnosa i sl.). No, to ne znači, da kroz obavljanje svoje djelatnosti ne mogu, niti smiju stjecati prihod. Načelno, neprofitne pravne osobe mogu obavljati sve djelatnosti kojima

se ostvaruju njihovi ciljevi utvrđeni statutom ili drugim aktom o njihovom osnivanju, pa tako i djelatnosti kojima stječu prihod (osim onih djelatnosti koje su im odredbama posebnih zakona zabranjene ili nisu dopuštene). Međutim, djelatnost kojima stječu prihod, ove pravne osobe ne smiju obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili druge fizičke, odnosno pravne osobe, već isključivo radi obavljanja i unapređenja djelatnosti kojima se ostvaruju statutom ili aktom

o njihovom osnivanju, utvrđeni ciljevi. Treba napomenuti, da načelo zabrane stjecanja dobiti za članove i treće osobe, neprofitne pravne osobe ne sprječava da ostvarenim prihodom podmiruju troškove svojeg poslovanja ili na odgovarajući način nagrade svoje članove i druge osobe koje za nju obavljaju određene poslove koji pridonose ostvarivanju ciljeva neprofitne pravne osobe.

Uz navedene (opće) uvjete, neprofitne pravne osobe mogu obavljati djelatnost trgovine, pri

čemu su dužni pridržavati se i uvjeta propisanih odredbama zakona i pod zakonskih propisa kojima se uređuju uvjeti i način obavljanja trgovine.

Opći uvjeti i načini obavljanja djelatnosti trgovine

Uvjeti uz koje udruge, zadruge, ustanove, zaklade, fundacije, vjerske zajednice i druge neprofitne pravne osobe mogu obavljati trgovinu i na koje sve načine, propisani su odredbama čl. 5. st. 7. Zakona o trgovini (Nar. nov., br. 87/08. do i 68/13. -dalje u tekstu: ZoT).

Djelatnost trgovine mogu obavljati neprofitne pravne osobe koje prema posebnim propisima, radi ostvarivanja svojih ciljeva, a sukladno odredbama statuta ili drugih općih akata, svoje proizvode prodaju na malo izvan prodavaonica, na slijedeće načine:

- na štandovima i klupama izvan tržnica na malo;
- na štandovima i klupama unutar trgovačkih centara, ustanova i sl;
- putem kioska;
- prigodnom prodajom (sajmovi, izložbe i sl.) i
- u prostorima kulturnih, sakralnih, obrazovno-pedagoških, znanstvenih i drugih javnih ustanova, te prostorima koji se smatraju zaštićenim područjem.

Dakle, da bi neprofitne pravne osobe mogle obavljati djelatnost trgovine sukladno odredbama ZoT-a, moraju u odredbama svojeg statuta odnosno osnivačkog akta, uz ostale djelatnosti koje služe ostvarivanju cilja zbog kojeg su osnovane, mora biti navedena i djelatnost prodaje vlastitih proizvoda. Pritom, prihod ostvaren prodajom, mora se utrošiti isključivo u svrhe ostvarivanja statutom ili osnivačkim aktom, određenog cilja. Ukoliko ovaj opći uvjet nije ispunjen, ne-

profitne pravne osobe ne smiju obavljati djelatnost trgovine.

Djelatnost trgovine, neprofitne pravne osobe mogu obavljati samo kroz oblik trgovine na malo izvan prodavaonica i to samo prodajom vlastitih proizvoda.

Primjerice, udruge osnovane radi očuvanja tradicionalnih recepta ili narodnih nošnji određenog kraja, mogu obavljati prodaju autohtona jela i kolače i/ili narodne nošnje kao i suvenire u obliku narodnih nošnji koje su izradili članovi udruge. Ili, kulturno umjetničko društvo može prodavati nasmipljene pjesme ili plesove da nosaču zvuka ili slika.

Neprofitne pravne osobe ne smiju proizvode kupovati u svrhu njihove daljnje prodaje, jer bi se u tom slučaju radilo o nedopuštenom obavljanju djelatnosti trgovine. Naime, djelatnost kupnje robe u svrhu daljnje prodaje, mogu obavljati trgovci (pravna ili fizička osoba registrirana za djelatnost trgovine). Prodaju vlastitih proizvoda izvan prodavaonice, neprofitne pravne osobe mogu obavljati samo na načine određene odredbom članka 5. st. 7. ZoT-a (na štandovima i klupama izvan tržnica na malo i unutar trgovačkih centara, ustanova i sl., putem kioska, prigodnom prodajom te u prostorima sakralnih, kulturnih, obrazovno-pedagoških, znanstvenih i drugih javnih ustanovama kao i na prostorima koji se smatraju zaštićenim područjima prirode), ali ne i na druge načine na koje se još, sukladno čl. 10. st.1. ZoT-a, može obavljati trgovina na malo izvan prodavaonica. U tom smislu, neprofitne pravne osobe NE smiju obavljati prodaju svojih proizvoda izvan prodavaonica: na štandovima i klupama na tržnicama na malo; pokretnom prodajom (putem pokretnih vozila, kolica ili plovnog objekta); prodajom na daljinu (putem kataloga, TV prodajom, prodajom putem interne-

ta, prodajom putem telefona i dr); direktnom prodajom (prodajom putem zastupnika); te prodajom putem automata.

Treba li registrirati djelatnost trgovine

Za obavljanje dopuštenih oblika i načina prodaje robe izvan prodavaonice, neprofitne pravne osobe NISU dužne kod djelatnosti trgovine registrirati, niti od ureda državne uprave u županijama odnosno upravnog tijela Grada Zagreba nadležnog za poslove trgovine, ishoditi rješenje o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta kojima moraju udovoljavati prodajni objekt, oprema i sredstva pomoću kojih se obavlja trgovina, te drugi uvjeti propisani posebnim propisom s obzirom na oblik i način obavljanja trgovine.

Međutim, prilikom obavljanja prodaje robe na otvorenom prostoru, neprofitne pravne osobe dužne su pridržavati se propisanih mjeriteljskih i tehničkih zahtjeva za proizvode koje stavljaju na tržište, kao i zahtjeva kojima se osigurava opća sigurnost proizvoda, a u slučaju hrane zdravstvene ispravnosti prikladnosti hrane za prehranu ljudi, te se pridržavati propisa o zaštiti potrošača i svih drugih uvjeta i obveza propisanih posebnim propisima. Ako su posebnim propisima za pojedine proizvode ili načine prodaje propisane zabrane ili ograničenja, tada se isto odgovarajuće odnosi i na neprofitne pravne osobe.

Ispunjavanje uvjeta glede mjesta prodaje robe na otvorenim prostorima

Ukoliko neprofitna pravna osoba obavlja prodaju robe na javno-prometnim površinama (ulice, trgovi, prostori uz javne ceste, šetnice u parkovima i sl.) i to na štandovima i klupama izvan tržnica malo, putem kioska i prigodnom prodajom, tada se prodaja može obavljati samo na

mjestima koja svojom odlukom odredi predstavničko tijelo grada ili općine na području kojeg se nalazi predmetna javna površina. Što se tiče prigodne prodaje (prodaje na sajmovima, priredbama, izložbama i sl.) ona se može obavljati osim na mjestima koja svojom odlukom odredi predstavničko tijelo mjesno nadležnog grada ili općine, i na mjestima privatnih površina koja je u tu svrhu odredio vlasnik ili korisnik prostora.

Prodaja robe na štandovima i klupama izvan tržnica na malo, putem kioska ili prigodna prodaja, ako se obavlja na privatnim prostorima odnosno površinama koje imaju pristup s javno-prometne površine, može se obavljati samo na mjestima za koja je predstavničko tijelo grada ili općine dalo odobrenje.

Kojih su se obveza dužne pridržavati prilikom obavljanja prodaje robe

Neprofitna pravna osoba kad obavlja prodaju svojih proizvoda potrošačima smatra se trgovcem u smislu odredbi Zakona o zaštiti potrošača (Nar. nov., br. 79/07 do 56/13 - dalje u tekstu: ZoZP), što znači, da su dužni pridržavati se obveza propisanih odredbama tog Zakona.

Obveze glede označavanja proizvoda

Svaki proizvod koji se stavlja na tržište mora pratiti obavijest, koja mora sadržavati bitne podatke koji su, ovisno o kontekstu i okolnostima slučaja, potrebni prosječnom potrošaču kako bi mogao donijeti odluku. Bitnim podacima, smatraju se svakako podaci o nazivu i osnovnim obilježjima proizvoda, te sjedištu i identitetu proizvođača (naziv i adresa).

Hrana koja se stavlja na tržište mora biti označena sukladno propisima o označavanju hrane. Svaka zapakirana hrana mora biti

označena minimalno s podacima o: nazivu hrane pod kojim se ista prodaje; popisom sastojaka; količinom određenih sastojaka ili kategorije sastojaka; neto količinom ili količinom punjenja; rokom trajanja; uvjetima čuvanja i upotrebe, te uputom za uporabu gdje je potrebno; stvarna alkoholna jakost za pića koja sadrže više od 1.2% vol. alkohola; pojedinostima o mjestu podrijetla ako bi propust takva navođenja mogao krivo navoditi potrošača o pravom podrijetlu; nazivom i adresom (adresa podrazumijeva naziv mjesta, poštanski broj, ulicu i kućni broj, te naziv države) proizvođača ili onog koji hranu pakira ili stavlja na tržište. Svaka nezapakovana hrana, mora biti na prodajnom mjestu ili ambalaži u kojoj se prodaje označena najmanje s podatkom o nazivu hrane i nazivu proizvođača ili onog tko hranu stavlja na tržište, te kod pekarskih i slastičarskih proizvoda ako je rok trajanja duži od 24 sata i popisa sastojaka, a kod brzo pokvarljive hrane i rokom trajanja. Ukoliko hrana sadržava alergene sastojke ili sastojke koji izazivaju intoleranciju, to je potrebno navesti na pakiranju odnosno mjestu prodaje nezapakovane hrane. Ako su posebnim propisima propisani podaci kojima se mora označiti pojedina hrana, tada se takva hrana mora označiti sukladno i tim propisima.

Podaci kojima se označava proizvod moraju biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismom, ili nekim drugim jezikom, znakovima, simbolima ili i piktogramima lako razumljivim potrošaču, točni (istiniti), te lako uočljivi (vidljivi) potrošaču.

Obveze glede isticanja cijene

Neprofitna pravna osoba je dužna jasno, vidljivo i čitljivo istaknut iznos utvrđene maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere (osim ako je cijena za jedinicu mjere istovjetna cijeni za jedincu

mjere), a u slučaju prodaje rasutih proizvoda, samo cijenu za jedinicu mjere. Cijenu za jedinicu mjere (osim u slučaju rasutih proizvoda) nije potrebno isticati ako je površina prodajnog prostora manja od 50 m². Cijena se ističe u kunama, a može i u drugoj stranoj valuti, ali je tada za potrošača mjerodavna cijena istaknuta u kunama. Cijena se ističe na prodajnom mjestu ili na proizvodu, a u slučaju prodajne klupe ili prodaje robe iz kioska, cijena može biti istaknuta u obliku cjenika. Osim maloprodajne cijene (i cijene za jedinicu mjere) ne smiju se isticati druge cijene, osim u slučaju rasprodaje i sniženja. U tom slučaju, mora se istaknuti cijena prije i cijena nakon rasprodaje odnosno sniženja. Ako se roba prodaje na akciji, tada se ne ističu dvije cijene, već samo nova (akcijska) cijena, ali se mora naznačiti da je riječ o akcijskog prodaji. Neprofitna pravna osoba dužna se je pridržavati istaknute cijene.

Ostale obveze glede zaštite potrošača

Ako se proizvodi prodaju uz određene uvjete prodaje, onda se prodajni uvjeti moraju jasno, vidljivo i čitljivo istaknuti u prodajnom prostoru odnosno na prodajnom mjestu, a neprofitna pravna osoba dužna se je istih pridržavati. Također, obveza je na vidljivom mjestu istaknuti obavijest o načinu podnošenja pisanih

prigovora potrošača, odgovoriti potrošaču u roku 15 dana na podniet prigovor, a prigovore čuvati najmanje godinu dana. U slučaju materijalnog nedostatka na proizvodu, neprofitna pravna osoba je dužna, prema izboru potrošača, ukloniti nedostatak na proizvodu, predati drugi proizvod bez nedostatka, sniziti cijenu ili vratiti plaćeni iznos za proizvod, te ispuniti i druge obveze propisane tim odredbama.

Dodajemo, da radno vrijeme u djelatnosti trgovine nije propisano, što znači da prodavatelj samostalno određuje radno vrijeme prodajnog objekta, ali je dužan na ulazu u prodajni objekt vidno istaknuti obavijest o radnom vremenu i istog se pridržavati.

Za mjerenje robe, mogu se koristiti samo zakonita mjerila (vaga, metar i dr.), a to su ona koja udovoljavaju mjeriteljskim propisima, koja su ispitana, ovjereni i označena propisanim oznakama odnosno koja imaju valjanu potvrdu o ovjeravanju. Vaga mora biti postavljena na način da je potrošaču vidljiva izmjera robe. Pretpakovine moraju biti označena zakonitim mjernim jedinicama (kilogram, litra, metar, prostorni metar). Odredbom članka 16. ZoT-a, propisano je da trgovac mora nadležnom inspektoru i drugoj ovlaštenoj osobi osigurati podatke o stanju robe u prodajnom objektu na temelju isparava

iz kojih se može spoznati poslovni događaj, a ukoliko se ne nalaze u prodajnom prostoru, moraju se dostaviti na uvid inspektoru na uvid, najkasnije u roku od 24 sata od njegovog zahtjeva. Iako je Ministarstvo gospodarstva do sada izdalo više proturječnih mišljenja, preporučamo neprofitnim pravnim osobama da vode isprave o stanju robe.

Ograničenja i zabrane u obavljanju prodaje robe izvan prodavaonica

Ograničenja i/ili zabrane glede prodaje pojedinih vrsta i načina proizvoda koja su propisana odredbama ZoT-a i drugih propisa za trgovce, odgovarajuće se primjenjuju i na neprofitne pravne osobe kad prodaju svoje proizvode na malo. Na štandovima i klupama izvan tržnice ne mogu se prodavati elektrotehnički i elektronski aparati, radio i TV-prijemnici, njihovi dijelovi i pribor, te pripremljeni nesnimljeni i snimljeni nosači za snimanje zvuka, slike ili sličnih zapisa (audio i video kazete, CD-i, DVD-i i sl.). Na otvorenim mjestima gdje se može prigodno prodavati, ne smiju se prodavati alkoholna pića, osim uz pisanu suglasnost nadležnog carinskog ureda prema mjestu prodaje, u kojoj se navode uvjeti pod kojima je prodaja dopuštena. Alkoholna pića u pretpakovinama većim od 0,25 L moraju biti obilježena nadzornim markicama Ministarstva financija. Zabranjena je prodaja duhanskih proizvoda, alkoholnih pića i pića koja sadržavaju alkohol, kao i izlaganje i prodaja robe s pornografskim sadržajem (osim tiskovina) maloljetnicima, a obavijest o zabrani njihove prodaje mora biti istaknuta na njihovim prodajnim mjestima.

PRIPREMIO: Darko Marečić - voditelj Službe kontrolno instruktivnog nadzora nad radom gospodarskih inspektora u Državnom inspektoratu. Stajališta navedena u ovom članku su osobna stajališta autora i ne predstavljaju nužno mišljenje institucije u kojoj je zaposlen.

Koje su udruge obveznici PDV-a

U ovom članku pojašnjavamo porezni status udruga vezano uz obračun PDV-a.

Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost udruge mogu imati različiti porezni status te mogu biti:

- udruge koje su obveznici PDV-a;
- udruge koje nisu obveznici PDV-a;
- udruge koje obavljaju isporuke oslobođene PDV-a,
- udruge registrirane za potrebe PDV-a.

Udruge koje su obveznici PDV („po sili zakona“)

Udruge su porezni obveznici upisani u registar obveznika PDV-a ako obavljaju gospodarsku djelatnost od koje su u prethodnoj godini ostvarili isporuke dobara i usluga u vrijednosti iznad 230.000,00 kn (to je tzv. prag prometa prelaskom kojeg udruge postaju porezni obveznici) te postaju porezni obveznici od 1. siječnja tekuće godine.

Tako primjerice, udruge koje budu imale u 2013. godini isporuke dobara i usluga u vrijednosti većoj

od 230.000,00 kn postaju obveznici PDV-a za 2014. godinu. O toj činjenici moraju obavijestiti nadležnu ispostavu Porezne uprave prema svome sjedištu i to najkasnije do 15. siječnja 2014.

Pod isporukama dobara i usluga koji ulaze u prag prometa podrazumijevaju se i obavljene usluge: reklamiranja sponzora, obavljani seminari, najam nekretnina. Međutim, važno je istaknuti da prodaja dugotrajne imovine ne ulazi u prag prometa (primjerice prodaja nekretnine, namještaja, opreme i dr.). U prag prometa ne ulaze niti dobivene donacije, ako za njih udruge ne vrši nikakvu isporuku dobara ili usluga donatoru.

V A Ž N O !
Članarine udruge ne predstavljaju naknadu za isporuku dobara odnosno usluga ako služe za ispunjavanje statutom utvrđenih zadaća i ne uzimaju se u obzir pri izračunu praga prometa. O članarini se radi samo u slučaju ako se članski doprinos utvrđuje po određenom kriteriju jednako za sve članove. Ako udruge za prikupljenu članarinu obavljaju

određene isporuke dobara i usluga tada članarina predstavlja naknadu za te isporuke koje se uzimaju u obzir pri izračunu praga prometa.

Udruge koje su obveznici PDV (na vlastiti zahtjev)

Udruge koje nisu premašile prag prometa (230.000,00 kn) može ako želi, na vlastiti zahtjev, postati porezni obveznik ako nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnese Zahtjev za registriranje za potrebe PDV-a radi upisa u registar obveznika PDV-a i obračunava PDV-e od prvog dana mjeseca koji slijedi mjesec u kojem je podnijela zahtjev (u tom slučaju mora biti porezni obveznik PDV-a sljedećih 5 godina).

Udruge koje nisu obveznici PDV-a

Udruge koje nisu obveznici PDV-a nazivaju se „mali porezni obveznici“. Udruge nisu obveznici PDV-a ako obavljaju gospodarsku djelatnost ali im je vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj godini bila ispod

Milivoj Friganović

230.000,00 kn. Ove udruge oslobođene su plaćanja PDV-a na isporuke dobara i usluga, nemaju pravo iskazivati PDV-e na izdanim računima i nemaju pravo na odbitak pretporeza.

Udruge koje obavljaju isključivo isporuke koje su oslobođene PDV-a

Plaćanja PDV-a oslobođene su usluge koje neprofitne organizacije čiji su ciljevi vjerske, domoljubne, filozofske, dobrotvorne ili druge općekorisne naravi obave svojim članovima u skladu sa statutima ili drugim pravilima tih organizacija. Oslobođenje se primjenjuje neovisno o tome plaćaju li članovi navedenih organizacija članarinu u skladu s pravilima tih organizacija ili se njihova djelatnost temelji na *donacijama i dobrovoljnim prilozima*. Obveze ovih udruge, što se tiče plaćanja PDV-a, su iste kao kod „malih poreznih obveznika“.

Kada se udruge moraju se registrirati za potrebe PDV-a zbog poslovanja s EU

Udruge koje nisu porezni obveznici („mali porezni obveznici“) i udruge koje obavljaju isključivo isporuke koje su oslobođene PDV-a) oslobođene su plaćanja PDV-a na isporuke dobara ili usluga i nemaju pravo iskazivati PDV na izdanim računima te nemaju pravo na odbitak pretporeza. Međutim, za određene transakcije unutar EU ove udruge (koji nisu porezni obveznici) moraju se registrirati za potrebe PDV-a (i dobiti PDV identifikacijski broj) čime mogu postati obveznici plaćanja PDV-a. O tome detaljnije pišemo u zasebnom članku u ovom broju našeg časopisa.

Udruge koje budu imale u 2013. godini isporuke dobara i usluga u vrijednosti većoj od 230.000,00 kuna postaju obveznici PDV-a za 2014. godinu.

Kada se udruge moraju registrirati za potrebe PDV-a zbog poslovanja s EU

Udruge koje nisu porezni obveznici (mali porezni obveznici i udruge koje obavljaju isključivo isporuke koje su oslobođene PDV-a) su oslobođene plaćanja PDV-a na isporuke dobara ili usluga i nemaju pravo iskazivati PDV na izdanim računima te nemaju pravo na odbitak pretporeza.

Međutim, za određene transakcije unutar EU ove udruge (koji nisu porezni obveznici) moraju se registrirati za potrebe PDV-a (i dobiti PDV identifikacijski broj) čime mogu postati obveznici plaćanja PDV-a i to u slučajevima koje navodimo u nastavku.

Nabavka dobara iz EU

Udruga se mora registrirati za potrebe PDV-a u slučaju stjecanja (nabavke) dobara iz EU, ako udruge prijeđe prag stjecanja, koji predstavlja ukupnu vrijednost nabavljenih dobara (oprema, roba i druga dobra) iz drugih država članica EU a koja u prethodnoj i/ili tekućoj godini prelazi iznos od 77.000,00 kn. U suprotnom, ako nabava dobara ne prelazi prag stjecanja od 77.000,00 kuna tada je isporuka oporeziva u državi članici isporučitelja pa se pravne osobe, koje nisu porezni obveznici, ne moraju registrirati za potrebe

PDV-a po osnovi stjecanja dobara.

Po dobivanju PDV identifikacijskog broja za ove udruge, koje su prešle prag stjecanja, nastaju slijedeće posljedice:

– postaju obveznici plaćanja PDV-a za stjecanje dobara unutar EU po stopama koje vrijede u RH-a,

– iako su premašili prag stjecanja, ne postaju obveznici PDV-a za svoje isporuke u RH već samo za stjecanje,

– nemaju pravo na odbitak pretporeza jer njihove isporuke ne podliježu plaćanju PDV-a.

Primjer – udruga nabavlja opremu u vrijednosti većoj od 77.000,00 kn

Domaća udruga nabavlja iz Slovenije (od tvrtke koja je obveznik PDV-a u Sloveniji) opremu u vrijednosti 11.000,00 EUR-a. Dakle, vrijednost nabavljene opreme prelazi iznos 77.000,00 kn te se udruga mora u Hrvatskoj registrirati za potrebe PDV-a. Nakon što udruga dobije PDV identifikacijski broj, šalje ga svom dobavljaču iz Slovenije, a on nakon obavljene isporuke opreme ispostavlja račun bez PDV-a. Domaća udruga na dobiveni račun obračunava hrvatski PDV po stopi 25% te ga prikazuje u Obrascu PDV (i Obrascu PDV-S) i mora ga uplatiti u hrvatski proračun.

Napominjemo da se udruga može (ako to želi) odreći praga stjecanja te bi u tom slučaju ukupni iznos stjecanja podlijegao plaćanju PDV-a bez obzira što iznos nabavljenog dobra je manji od 77.000,00 kn.

Udruga - stjecatelj dobara unutar EU koja ne želi da se na nju primjenjuje prag stjecanja (to znači da je već prvo stjecanje oporezivo) mora nadležnoj ispostaviti Poreznoj upravi, prije stjecanja dobara za koje ne želi primjenjivati prag stjecanja, podnijeti pisanu izjavu da odustaje od propisa-

nog praga i time se obvezuje na rok od 2 kalendarske godine. Izjava se protekom propisanog roka može opozvati u pisanom obliku.

Nabava usluga iz EU

Udruga se može registrirati za potrebe PDV-a u slučaju prijenosa porezne obveze (engleski izraz „reverse charge“) kod nabave usluga iz EU. Naime, prema uputi Porezne uprave, pravne osobe koje nisu obveznici PDV-a i koji nisu prešli prag stjecanja za dobra ili koji nisu odustali od praga stjecanja, nisu obvezna zatražiti PDV identifikacijski broj samo iz razloga što primaju usluge od poreznih obveznika iz drugih država članica EU.

Udruga koja je prešla prag stjecanja za dobra ili je sama odustala od praga stjecanja, mora se registrirati za potrebe PDV-a (tj. zatražiti od Porezne uprave PDV identifikacijski broj kojeg treba, prije obavljene isporuke, dostaviti isporučitelju usluge) čime kao primatelji inozemnih usluge postaju obveznici plaćanja PDV-a. U tom je slučaju mjesto oporezivanja usluge PDV-om određeno prema sjedištu primatelja usluge sukladno općem načelu za usluge B2B (engl. bussiness to bussiness) te ove udruge podliježu obračunavanju i plaćanju hrvatskog PDV-a.

Isporučitelj inozemne usluge, nakon zaprimljenog PDV identifikacijskog broja udruge, na računu treba staviti napomenu „reverse charge“ što znači da se prenosi porezna obveza. Ako su usluge primljene iz drugih država članica EU tada se uz Obrazac PDV (Prijava PDV-a) mora za mjesec (u kojem je obavljena usluga) Poreznoj upravi dostaviti i Obrazac PDV-S. Naravno, ove udruge nemaju pravo na pretporez i njima je plaćeni PDV-e rashod.

Primjer – nabavka usluge iz Austrije

Domaća udruga je koristila usluge tvrtke za poslovno savjetovanje iz Austrije u iznosu 2.000,00 EUR-a (vrijednost bez PDV-a). Iako domaća udruga nije bilo obvezna, zatražila je PDV identifikacijski broj i registrirala se za potrebe PDV-a. Austrijska firma (obveznik PDV-a u Austriji) ispostavila je račun na 2.000,00 EUR-a i na navedeni iznos nije obračunala austrijski PDV. Domaća udruga je po primitku računa obračunala hrvatski PDV 25% (na iznos 2.000,00 EUR po srednjem tečaju HNB), te je nabavljenu uslugu prijavila u Obrascu PDV i Obrascu PDV-S, te je PDV uplaćen u hrvatski proračun.

Napomena: da domaća udruga nije se registrirala za potrebe PDV-a, onda bi austrijska firma na svoje usluge savjetovanja obračunala austrijski PDV, a domaća udruga ne bi obračunala hrvatski PDV. U ovom slučaju PDV bi bio uplaćen u austrijski proračun.

Isporuka usluga u EU

Udruga se mora registrirati za potrebe PDV-a kada izdaje račun za isporuke usluga poreznim obveznicima sa sjedištem u nekoj od država članica EU. Tada izvršena usluga ne podliježu obračunavanju i plaćanju PDV-a te se na računu navodi napomena: „Prijenos porezne obveze prema čl. 17. Zakona o PDV-u – reverse charge“. Ove udruge su nadležnoj ispostaviti Poreznoj upravi dužne dostaviti Obrazac PDV u kojem će navedenu isporuku usluga prikazati pod točkom I.4. – Obavljene usluge unutar EU, te Obrazac ZP. Iako ove udruge imaju obvezu predati Obrazac PDV one i dalje nisu obveznici PDV-a već su samo registrirane za potrebe PDV-a, što znači da i dalje nemaju pravo na priznavanje pretporeza po ulaznim računima. Dakle, iako ove udruge ne plaćaju PDV-e u RH-a one postaju sudionici u zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u EU evidentirajući i dostavljajući određene podatke Poreznoj upravi radi nadzora.

Primjer – isporuka usluge u Italiju

Domaća udruga (koja nije u sustavu PDV-a) je pružila uslugu poslovnog savjetovanja tvrtki (koja je porezni obveznik) iz Italije. Udruga mora se registrirati za potrebe PDV-a u Hrvatskoj. Međutim, domaća udruga neće na računu obračunati hrvatski PDV, već će napraviti prijenos porezne obveze, a tvrtka iz Italije će po primljenom računu obračunati talijanski PDV.

Milivoj Friganović

OPOREZIVANJE TRANSFERA SPORTAŠA S PDV-om

Od 1. srpnja 2013. kada je Republika Hrvatska ušla u EU, sustav PDV-a u RH-a doživio je značajne promjene koje su propisane stupanjem na snagu novog Zakona o porezu na dodanu vrijednost (NN – 73/13) te donošenjem Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (NN – 79/13 i 99/13) u kojima je „ugrađena“ Direktiva Vijeća 2006/112/EZ o zajedničkom porezu na dodanu vrijednost. Porezni status transfera sportaša je bitno izmijenjen o čemu pišemo u nastavku.

Porezni status sportskih klubova u sustavu poreza na dobit

Prema Zakonu o porezu na dobit (Narodne novine, broj 177/04 do 22/12), državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije nisu obveznici poreza na dobit.

Iznimno, ako navedene osobe obavljaju gospodarstvenu djelatnost a neoporezivanje te djelatnosti bi dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, Porezna uprava će, na vlastitu inicijativu ili na prijedlog drugih poreznih obveznika ili druge zainteresirane osobe, rješenjem utvrditi da su navedene osobe obveznici poreza na dobit za tu djelatnost.

Dakle, ako sportskim klubovima, sportskim društvima i savezima Porezna uprava nije donijela rješenje da su porezni obveznici onda, naravno, niti nemaju obvezu obračunavati i plaćati porez na dobit.

Sportski klubovi su uglavnom organizirani kao sportske udruge (na osnivanje, ustroj, pravni položaj, registraciju i prestanak udruga primjenjuju se odredbe Zakona o udrugama, ako neka od tih pitanja Zakonom o sportu nisu drugačije određena), međutim, oni sportski klubovi koji su organizirani kao sportska dionička društva (osnivaju se, djeluju i prestaju djelovati prema Zakonu o trgovačkim društvima i drugim propisima koji se primjenjuju na dionička društva ako Zakonom o sportu nije drugačije određeno) su obveznici poreza na dobit.

Porezni status sportskih klubova u sustavu PDV-a

Prema Zakonu o PDV-u sportski klubovi mogu imati različiti porezni status vezano uz PDV-e, neovisno o tome da li su obveznici poreza na dobit, i mogu biti:

- *porezni obveznici upisani u registar obveznika PDV-a* – ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost od koje su u prethodnoj godini ostvarili isporuke dobara i usluga u vrijednosti iznad 230.000,00 kn (to je tzv. prag prometa prelaskom kojeg udruge postaju porezni obveznici) te postaju porezni obveznici od 1. siječnja tekuće godine.

Sportski klubovi koji nisu premašili prag prometa (230.000,00 kn) mogu na vlastiti zahtjev postati porezni obveznici ako nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnesu Zahtjev za registriranje za potrebe

PDV-a radi upisa u registar obveznika PDV-a i obračunavaju PDV-e od prvog dana mjeseca koji slijedi mjesec u kojem su podnijeli zahtjev (u tom slučaju moraju biti porezni obveznici sljedećih 5 godina).

- *„mali porezni obveznici“* – ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost ali im je vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj godini bila ispod 230.000,00 kn. Ovi sportski klubovi oslobođeni su plaćanja PDV-a na isporuke dobara i usluga, nemaju pravo iskazivati PDV-e na izdanim računima i nemaju pravo na odbitak pretporeza. Ovi sportski klubovi nisu porezni obveznici ali su zato obveznici plaćanja PDV-a na određene transakcije unutar EU (npr. kod prijenosa porezne obveze, na stjecanje dobara iznad praga isporuke i sl.) za koje se moraju registrirati za potrebe PDV-a (i dobiti PDV identifikacijski broj).

- *„sportski klubovi koji obavljaju isključivo isporuke koje su oslobođene PDV-a“* - obveze ovih sportskih klubova, što se tiče plaćanja PDV-a, su iste kao kod „malih poreznih obveznika“ a opisane pod točkom 2.

Oporezivanje transfer sportaša (igrača) u RH s PDV-om

Kad sportski klub sporazumno dopušta igraču prijelaz u drugi klub, odriče se prava koja ima prema igraču te ih prenosi drugom sportskom klubu i za to prima naknadu koja predstavlja oblik obeštećenja za rad i sredstva uložena u razvoj igrača. Odricanje od prava odnosno njihov prijenos predstavlja uslugu a naknada za tu uslugu podliježe plaćanju PDV-a.

Oporezivanje usluge za transfer sportaša unutar RH-a prikazuje se u Tablici 1.

Tablica 1. – Oporezivanje usluge PDV-om za transfer sportaša unutar RH-a

Red. br.	Sportski klub - davatelj usluge transfera sportaša (prodavatelj) iz RH	Sportski klub - primatelj usluge transfera sportaša (kupac) iz RH	Tko je obveznik obračuna i plaćanja PDV-a	Ima li pravo na pretporez sportski klub - primatelj usluge (kupac)
1.	porezni obveznik	porezni obveznik	porezni obveznik - prodavatelj	Da
2.	porezni obveznik	nije porezni obveznik *	porezni obveznik - prodavatelj	Ne
3.	nije porezni obveznik *	porezni obveznik	ne obračunava se i ne plaća PDV-e	Ne
4.	nije porezni obveznik *	nije porezni obveznik *	ne obračunava se i ne plaća PDV-e	Ne

* to su mali porezni obveznici i sportski klubovi koje obavljaju isključivo isporuke koje su oslobođene PDV-a i koji imaju sjedište u RH-a.

Oporezivanje transfer sportaša (igrača) s inozemstvom

Ulaskom RH-a u EU, porezni status usluge transfera sportaša, kada se radi o transferu sportaša između sportskih klubova iz RH-a i sportskih klubova iz inozemstva (iz EU-a i iz trećih zemalja), znatno je izmijenjen i ovisi o poreznom statusu primatelja usluge transfera sportaša.

Na dalje, propisano je temeljno pravilo u vezi oporezivanja usluga PDV-om koje se obavljaju između poreznih obveznika za tzv. B2B (engl. business to business) usluge koje se oporezuju prema mjestu sjedišta primatelja usluge.

Isto tako je propisano temeljno pravilo u vezi oporezivanja usluga PDV-om koje porezni obveznici obavljaju krajnjim potrošačima za tzv. B2C (business to consumer) usluge koje se oporezuju prema mjestu sjedišta davatelja usluge.

Oba temeljna pravila primjenjuju se za usluge transfera sportaša, osim u slučaju propisanom člankom 24. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (to je jedna od propisanih iznimki koje uvijek imaju prednost pred temeljnim pravilima) kada se mjestom obavljanja usluge transfera sportaša (prijenos prava) smatra mjesto gdje primatelj usluga ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište i to samo u slučaju kada primatelj ove usluge nije porezni obveznik te ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište izvan EU.

Porezni status usluge transfera sportaša između sportskih klubova iz RH-a i iz inozemstva (iz EU i iz trećih zemalja) prikazujemo u posebnim Tablicama 2. i 3.

Tabela 2. – Oporezivanje usluge transfera sportaša PDV-om kada su davatelji usluge transfera sportaša (prodavatelji) iz RH-a a primatelji tih usluga (kupci) iz inozemstva

Red. br.	Sportski klub -davatelj usluge transfera sportaša (prodavatelj) iz RH	Sportski klub -primatelj usluge transfera sportaša iz inozemstva (kupac)	Sjedište sportskog kluba - primatelja usluga	Mjesto (država) oporezivanja PDV-om ⁶
1.	porezni obveznik ¹	porezni obveznik ²	u državi članici EU	u državi primatelja usluge
2.	porezni obveznik ¹	porezni obveznik ²	izvan EU	u državi primatelja usluge
3.	porezni obveznik ¹	nije porezni obveznik ali je registriran za potrebe PDV-a ³	u državi članici EU	u državi primatelja usluge
4.	porezni obveznik ¹	nije porezni obveznik ⁴	u državi EU	u državi davatelja usluge
5.	porezni obveznik ¹	nije porezni obveznik ⁵	izvan EU	u državi davatelja usluge
6.	nije porezni obveznik ali je registriran za potrebe PDV-a u RH-a (to je njegova obveza)	porezni obveznik ² ili osoba koja nije porezni obveznik ali je registriran za potrebe PDV-a ³	u državi EU i izvan EU	u državi primatelja usluge

¹ pod poreznim obveznikom smatraju se sportski klubovi u RH-a koj su u prethodnoj godini ostvarili isporuke dobara i usluga u vrijednosti iznad 230.000,00 kn te su kao takvi upisani u registar obveznika PDV-a te imaju svoj PDV identifikacijski broj

² pod poreznim obveznikom smatraju se sportski klubovi iz EU koji su porezni obveznici prema propisima te države članice (pod uvjetom da imaju PDV identifikacijski broj koji su dostavili prodavatelju iz RH-a koji provjerava valjanost putem VIES sustava) i sportski klubovi izvan EU iz trećih zemalja koji se prema

propisima tih država smatraju poreznim obveznicima (pod uvjetom da dostave potvrdu nadležnog poreznog tijela te države da je u toj državi registriran kao obveznik PDV-a ili neki drugi dokaz prodavatelju usluge iz RH-a).

³ pod osobom koja nije porezni obveznik ali je registrirana za potrebe PDV-a poreznim obveznikom smatraju se sportski klubovi koji nisu porezni obveznici ali su se registrirali za potrebe PDV-a u svojim državama koja im je dodijelila PDV identifikacijski broj kojeg moraju dostaviti sportskom klubu - poreznom obvezniku iz RH koji provjerava valjanost PDV identifikacijskog broja putem VIES sustava. Ako sportski klub koji je porezni obveznik ili nije porezni obveznik koji je obvezan registrirati se za potrebe PDV-a (iz EU) ne dostave svoj PDV identifikacijski broj odnosno ne dostavi potvrdu nadležnog poreznog tijela države (izvan EU) da je u toj državi registriran kao obveznik PDV-a ili neki drugi dokaz prodavatelju usluge iz RH-a tada se primjenjuje temeljno načelo B2C usluga prema kojem je mjesto (država) oporezivanja država u kojoj je sjedište davatelja usluge transfera (prodavatelj), međutim, obveza plaćanja PDV-a od strane primatelja usluga (kupca) ne prestaje

⁴ pod osobom koja nije porezni obveznik smatramo svaku osobu (pravnu ili fizičku što znači da se to odnosi i na sportski klub) koja se nije deklarirala kao porezni obveznik (nije dostavila prodavatelju svoj PDV identifikacijski broj ili taj broj nije valjan) pa se primjenjuje temeljno načelo za usluge B2C (oporezivanje prema sjedištu davatelja usluge).

⁵ pod osobom koja nije porezni obveznik smatra se osoba koja ima sjedište izvan EU i nije se deklarirala kao porezni obveznik (nije dostavljena potvrda nadležnog poreznog tijela te države da je u toj državi registriran kao obveznik PDV-a ili neki drugi dokaz prodavatelju usluge iz RH-a).

⁶ pod mjestom (državom) oporezivanja PDV-om smatra se ona država (ili država primatelja usluge transfera ili država davatelje usluge transfera) koja je nadležna za obračunavanje i plaćanje PDV-a - što znači sportski klub koji ima sjedište u toj državi oporezivanja podliježe obračunavanju i plaćanju PDV-a u toj državi.

Tabela 3. – Oporezivanje usluge transfera sportaša PDV-om kada su primatelji usluge transfera sportaša (kupci) iz RH-a a davatelji (prodavatelji) tih usluga iz inozemstva*

Red. br.	Sportski klub -davatelj usluge transfera sportaša (prodavatelj) iz inozemstva	Sjedište sportskog kluba - davatelja usluga (prodavatelja)	Sportski klub - primatelj usluge transfera sportaša iz RH (kupac)	Mjesto (država) oporezivanja PDV-om
1.	porezni obveznik	u državi članici EU ili izvan EU	porezni obveznik	u državi primatelja usluge
2.	porezni obveznik	u državi članici EU	nije porezni obveznik ali je registriran za potrebe PDV-a (to je njegova obveza)	u državi primatelja usluge
3.	Sportski klub nije porezni obveznik ali je registriran za potrebe PDV-a u EU (to je njegova obveza)	u državi EU	porezni obveznik ili sportski klub koji nije porezni obveznik ali je registriran za potrebe PDV-a (to je njegova obveza)	u državi primatelja usluge

* za eventualno objašnjenje pojedinih kategorija (ne)obveznika PDV-a i drugih pojmova treba se poslužiti tekstem u ovom članku ispod naziva: *Oporezivanje transfer sportaša (igrača) s inozemstvom*

Milivoj Friganović

Božo
Prelević

KADA UDRUGA MORA POKRENUTI STEČAJ

Sukladno čl. 24. st. 2. Zakona o udrugama (Nar. nov., br. 88/01 i 11/02; u nastavku teksta: Zakon), nad udrugom se može provesti stečaj. Pri tome stečajnu masu udruge čini njena cjelokupna imovina koja je postojala u vrijeme otvaranja stečaja te imovina stečena nakon otvaranja stečaja. U nastavku dajemo kratki prikaz pravnih pravila koja se primjenjuju na stečaj udruge.

Primjena zakona

Stečajni zakon (Nar. nov., br. 44/96 do 133/12; u nastavku teksta: SZ) je temeljni propis koji regulira pravne odnose nastale povodom stečaja. Odredbe drugih zakona koji uređuju materiju stečaja u nekom posebnom području predstavljaju *lex specialis* (posebni zakon) u odnosu na SZ i primarno se primjenjuju. U tom smislu i odredbe Zakona koje uređuju materiju stečaja, kada se radi o stečaju udruge, predstavljaju *lex specialis* i imaju prvenstvo primjene u odnosu na odredbe SZ-a.

Stečaj kao razlog prestanka postojanja udruge

Zakonom je određeno kako je stečaj jedan od razloga za prestanak udruge. Naime, sukladno čl. 28. Zakona, razlozi za prestanak postojanja udruge su:

- odluka nadležnog tijela udruge o prestanku postojanja udruge;
- prestanak djelovanja udruge;
- pravomoćna odluka suda kojom je zabranjeno djelovanje udruge;
- stečaj.

Treba reći kako će i slučaju donošenja rješenja o prestanku udruge od strane ureda državne uprave, radi odluke nadležnog tijela o prestanku postojanja udruge, ili prestanka djelovanja udruge, kao i u slučaju pravomoćne

odluke suda kojom je zabranjeno djelovanje udruge, pod uvjetom da udruga nema dovoljno imovine za podmirenje obveza prema vjerovnicima, takvo rješenje biti dostavljeno nadležnom sudu radi provedbe stečaja. U suprotnom, ako udruga ima dostatnu imovinu, provest će se postupak likvidacije.

Sukladno zakonskim odredbama, u navedenim slučajevima, ako udruga nema dostatnu imovinu za pokriće svojih obveza, nadležni sud otvorit će stečajni postupak po službenoj dužnosti bez provedbe prethodnog postupka. Daljnji postupak nad udrugama, odnosno njenom imovinom, provodit će se sukladno odredbama SZ-a. Iz navedenog proizlazi kako će zapravo u svakom od slučajeva prestanka udruge iz čl. 28. Zakona kada imovina udruge nije dostatna za pokrivanje njenih obveza, u konačnici biti potrebno provesti stečajni postupak radi brisanja udruge iz registra udruge.

Temeljem pravomoćnog rješenja o zaključenju stečajnog postupka, ured državne uprave brisat će udrugu iz registra udruge. Sukladno čl. 30. st. 2. Zakona, brisanjem iz registra, udruga prestaje postojati. U slučaju da udruga ima dovoljno imovine za namirenje vjerovnika, kod svakog razloga za prestanak postojanja udruge, osim stečaja, provodi se postupak likvidacije sukladno

odredbi čl. 29. i 30. Zakona.

Razmatrajući razloge prestanka udruge iz čl. 28. st. 1. Zakona, naveli smo i pravomoćnu odluku suda o zabrani udruge. Zakon sadrži posebna pravila postupanja u slučaju pokretanja stečajnog postupka nakon pravomoćne odluke suda o zabrani udruge.

Stečaj i pravomoćna odluka suda o zabrani udruge

Sukladno čl. 37. st. 1. Zakona, sud će bez odgode prijedlog za zabranu djelovanja udruge iz čl. 36. st. 2. Zakona, dostaviti osobi ovlaštenoj za zastupanje udruge u vrijeme podnošenja prijedloga. Raspravu o prijedlogu za zabranu sud je dužan održati u roku od 15 dana od dana dostave prijedloga. Na temelju održane rasprave sud presudom, koju izriče i javno objavljuje na raspravi, izriče zabranu djelovanja, ili odbija prijedlog.

U obrazloženju presude moraju se navesti razlozi za zabranu udruge. Presuda se mora izraditi u pisanom obliku i njezin ovjereni prijepis otpremiti

Udruga može predložiti otvaranje stečajnoga postupka ako je vjerojatno da svoje već postojeće obveze neće moći ispuniti po dospijeću t.j. zbog prijeteće nesposobnosti za plaćanje.

strankama i nadležnom sudu radi provedbe stečaja u roku od tri dana od dana objave. Troškovi stečajnog postupka predujm-ljuju se iz sredstava proračuna suda i naplatit će se po službenoj dužnosti u stečajnom postupku iz imovine udruge ako bude zabranjen njen rad.

Kako razlog za prestanak udruge, sukladno čl. 28. st. 1. t. 4. Zakona, može biti i njen stečaj, u nastavku podsjećamo na relevantne odredbe čl. 4. SZ-a o razlozima za otvaranje stečaja.

Iz kojih razloga udruga mora pokrenuti stečaj

Podsjećamo kako su sukladno čl. 4. st. 2. SZ-a, stečajni razlozi:

- nelikvidnost,
- nesposobnost za plaćanje i
- prezaduženost.

Stečaj zbog nelikvidnosti

Smatra se da je dužnik nelikvidan ako ne može u određenom vremenskom razdoblju ispuniti novčane obveze koje dospijevaju u tom razdoblju. Smatrat će se da je dužnik nelikvidan ako više od 60 dana kasni u ispunjenju jedne, ili više novčanih obveza čiji iznos prelazi 20% od iznosa njegovih obveza objavljenih u godišnjem izvješću za proteklu financijsku godinu, ili ako više od 30 dana kasni s isplatom plaće u visini ugovorene plaće te plaćanjem pripadajućih poreza i doprinosa koje je dužan obračunati i uplatiti zajedno s plaćom. Ova predmnjeva (pretpostavka) neće se primijeniti ako dužnik tijekom prethodnoga postupka ispuni novčane obveze čiji iznos prelazi 20% od iznosa njegovih obveza objavljenih u godišnjem izvješću za proteklu financijsku godinu, odnosno ako

isplati plaće u visini ugovorene plaće te pripadajuće poreze i doprinose koje je bio dužan obračunati i uplatiti zajedno s plaćom, a s kojim je isplata kasnio više od 30 dana.

Stečaj zbog nesposobnosti za plaćanje

Razlog za stečaj dužnika, uključujući i udrugu, može biti i nesposobnost za plaćanje. Sukladno čl. 4. st. 6. SZ-a, dužnik je nesposoban za plaćanje ako ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze. Okolnost da je dužnik podmirio, ili da može podmiriti u cijelosti, ili djelomično tražbine nekih vjerovnika sama po sebi ne znači da je on sposoban za plaćanje. Smatrat će se da je dužnik nesposoban za plaćanje ako u Očevidniku redosljedno osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija (u nastavku teksta: FINA) ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u razdoblju duljem od 60 dana, a koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa. Ova predmnjeva neće se primijeniti ako dužnik tijekom prethodnoga postupka podmiri sve tražbine koje je trebalo na temelju valjanih osnova za plaćanje naplatiti sa svih njegovih računa, ili ako dođe do pristupanja dugu (čl. 50. SZ-a). Podmirenje tražbina dužnik može dokazivati samo javnom, ili javno ovjerenom ispravom, ili potvrdom FINA-e.

Postojanje navedenih okolnosti o tome da je dužnik nesposoban za plaćanje dokazuje se potvrdom FINA-e, koja je takvu potvrdu izdati vjerovniku bez odgode vjerovniku, na njegov zahtjev. U suprotnom, odgovara za štetu koju bi vjerovnik zbog toga mogao pretrpjeti.

Stečaj zbog prezaduženosti

Dužnik može predložiti otva-

Primjer – Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka

Udruga za prosperitet mladih ABEBE

OIB: 73563211234
Zagrebačka ulica 44e
Split

TRGOVAČKI SUD U SPLITU

Split
Sukoišanska 6

PRIJEDLOG ZA OTVARANJE STEČAJNOGA POSTUPKA nad dužnikom Udrugom za prosperitet mladih ABEBE, Zagrebačka ulica 44e, Split

Predlagatelj-dužnik u spis dostavlja dokaz o uplati sudske pristojbe u svoti od 100,00 kn na predmetni prijedlog.

I. Predlagatelj-dužnik udruga za prosperitet mladih ABEBE, Zagrebačka ulica 44e, OIB 73563211234, upisana je u registar udruga pod registarskim brojem 12002112.

Dokaz: preslik rješenja Gradskog ureda za državnu upravu Split, Klasa: UP/I-230-02/11-2/220, Urbroj: 251-07-03/1-11-7, od 10. svibnja 2012.

II. Dužnik, udruga za prosperitet mladih ABEBE, nesposobna je za plaćanje, jer u Očevidniku redosljedno osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u ukupnom iznosu od 1.100.000,00 (slovima: milijunstotisuća) kuna u razdoblju duljem od 60 dana, a koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa.

Dokaz: potvrda Financijske agencije o evidentiranim neizvršenim osnovama za plaćanje br. O-1038/13 od 30. rujna 2013. godine.

III. Dužnik, udruga za prosperitet mladih ABEBE, nema znatnije imovine i nema zaposlenih radnika. Kako su, sukladno navedenom, ispunjeni stečajni razlozi iz čl. 4. st. 2., 6. i 7. Stečajnog zakona, u vezi s čl. 28. st. 1. t. 4. Zakona o udrugama, predsjednik udruge za prosperitet mladih ABEBE, kao osoba ovlaštena za zastupanje dužnika, sukladno čl. 4. st. 1., 2. i 7. Stečajnog zakona podnosi predmetni prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad dužnikom, udrugom za prosperitet mladih ABEBE Split.

Split, 29. listopad 2013. godine

m.p.

Predsjednik
Pavao Pavić

ranje stečajnoga postupka i ako učini vjerojatnim da svoje već postojeće obveze neće moći ispuniti po dospijeću (prijeteca nesposobnost za plaćanje). Sukladno čl. 4. st. 11. Zakona, nad pravnom osobom stečaj će se otvoriti i u slučaju njezine prezaduženosti.

Smatrat će se da je dužnik prezadužen ako njegova imovina ne pokriva postojeće obveze. Neće se smatrati da je dužnik prezadužen ako se prema okolnostima slučaja (razvojnog programu, raspoloživim izvorima sredstava, vrsti imovine, pribavljenim osiguranjima

i sl.) može osnovano pretpostaviti da će nastavkom poslovanja uredno ispunjavati svoje obveze po dospijeću. U nastavku dajemo primjer prijedloga za otvaranje stečajnog postupka podnesenog od strane udruge kao dužnika.

ZA KOJE SE POSLOVE VODI NADZORNA KNJIGA

Ulaskom Republike Hrvatske u EU, prestala je obveza vođenja nadzorne knjige za poslove koje udruga obavlja s inozemstvom. Međutim, još uvijek postoji obveza vođenja nadzorne knjige o kapitalnim poslovima s inozemstvom.

Način vođenja nadzorne knjige detaljno je propisan *Naredbom o vođenju nadzorne knjige o kapitalnim poslovima s inozemstvom* koja je objavljena u Narodnim novinama br. 127/2013. Ova naredba stupit će na snagu 1. siječnja 2014.

Za koje se kapitalne poslove vodi nadzorna knjiga

Nadzorne knjige su poslovne knjige u kojima se, u svakoj zasebno, razvrstavaju i evidentiraju sklopljeni kapitalni poslovi s inozemnim osobama (nerezidentima) nastali s osnove:

1. kreditnih poslova, osim komercijalnih kredita, uključujući zalag nekretnina i drugih oblika jamstava, financijski leasing te ostalih kreditnih poslova koji su po svojoj ekonomskoj suštini i učincima jednaki poslovima temeljem financijskih kredita,

2. izravnih ulaganja,

3. ulaganja u nekretnine (stjecanje/otuđenje objekata i zemljišta i izgradnja objekata radi ostvarenja dobiti), uključujući pravo na uživanje, pravo na korištenje i pravo na izgradnju,

4. poslova s vrijednosnim papirima na tržištu kapitala i tržištu novca te poslova s udjelima u investicijskim fondovima, osim poslova ugovorenih između rezidentnog investicijskog društava/ drugog ovlaštenog pružatelja investicijskih usluga i nerezidenta,

5. poslova osiguranja (imovine, osoba, kredita), osim poslova ugovorenih između rezidentnog društva za osiguranje/reosigura-

nje i nerezidenta,

6. depozitnih poslova rezidentna kod stranih financijskih institucija,

7. ostalog kretanja kapitala: autorske naknade (patenti, dizajni, trgovačke marke, izumi), povrti u slučaju otkaza ugovora i povrti za nepotrebne uplate, obeštećenja i slično.

Vođenje i čuvanje nadzorne knjige

Nadzorna knjiga može se voditi u obliku uvezane knjige, kartica ili elektronskog zapisa, odnosno u onom obliku koji omogućuje uvid i nadzor deviznog poslovanja rezidenta. Odgovorna osoba mora ovjeriti nadzornu knjigu koja se vodi u obliku uvezane knjige ili kartica, odnosno ovjeriti ispis nadzorne knjige kada se ona vodi u obliku elektronskog zapisa.

Nadzorna knjiga mora biti dostupna nadzornom tijelu odmah, a najkasnije sljedeći radni dan. Sve isprave iz kojih se podaci unose u nadzornu knjigu i isprave čije se oznake upisuju u nadzornu knjigu kao povezne reference moraju biti dostupne nadzornom tijelu najkasnije sljedeći radni dan.

Nadzorna knjiga čuva se najmanje sedam godina.

Unos podataka u nadzornu knjigu

Podaci koji se unose u nadzornu knjigu zasnivaju se na ispravama o kapitalnim poslovima i transakcijama s nerezidentima.

Podaci se u nadzornu knjigu unose svaki zasebno redosljedom kako nastaju i to u roku pet radnih dana od dana primitka/ izdavanja isprave.

Odgovorna osoba dužna je ovjeriti naknadne ispravke unesenih podataka u nadzornu knjigu.

Obvezni sadržaj nadzorne knjige

Svaka vrsta nadzorne knjige mora sadržavati sljedeće podatke:

– redni broj i datum unosa podataka,

– oznaku i datum isprave koja je osnovom za izvršenje plaćanja ili naplate, odnosno prijenosa (predugovor, ugovor, faktura, pismo namjere, obračun i sl.),

– naziv/ime i zemlja sjedišta nerezidenta s kojim je sklopljen kapitalni posao,

– datum, iznos, oznaka valute i način izvršenja plaćanja ili naplate, odnosno prijenosa po sklopljenom kapitalnom poslu,

– postotak ugovorene zastupničke ili posredničke provizije.

Međutim, nadzorna knjiga uz obvezni sadržaj mora sadržavati i specifične podatke propisane za pojedine oblike kapitalnih poslova.

Nadzorna knjiga kreditnih poslova

Tako primjerice, nadzorna knjiga kreditnih poslova, osim obveznih podataka, treba sadr-

žavati i sljedeće podatke:

– ugovoreni iznos kredita te oznaka valute,

– vrsta kredita (financijski kredit, otkup potraživanja iz poslovnih odnosa među nerezidentima, prodaja potraživanja iz poslovnih odnosa među rezidentima, fina-

ncijski leasing, zalag

nekretnina i drugih oblika jam-

stava, ostalo),

– vrsta transakcije

(korištenje kredita, otplata

glavnice, plaćanje kamate, plaćanje naknade, ostalo)

– ugovoreni rok korištenja, – ugovoreni rok otplate kredita,

– ugovorena kamatna stopa,

– ukupno planirana svota kamata po kreditu,

– troškovi (naknade) po kreditu,

– osiguranje naplate po kreditu (bez osiguranja, garancija, mjernica, hipoteka, ostalo),

– datum i iznos obračuna kamate po kreditu,

– datum dostavljanja propisanih izvješća o kreditnim poslovima s inozemstvom Hrvatskoj narodnoj banci.

Koje dodatne podatke treba-ju sadržavati nadzorne knjige za druge kapitalne poslove propisano je u *Naredbi o vođenju nadzorne knjige o kapitalnim poslovima s inozemstvom*, u točkama VIII. do XIII.

Udruga više ne mora voditi nadzorne knjige za sve poslove koje obavlja s inozemstvom, već samo za kapitalne poslove (kredit, ulaganje u nekretnine i dr.).

UPRAVLJANJE ODNOSIMA S JAVNOŠĆU U UDRUZI

U svakom broju časopisa Udruga.hr stručni suradnici odgovarat će na pitanja čitatelja. U ovom broju odgovaramo na pitanje čitatelja B.H. iz Zagreba predsjednika jedne udruge: „Kao predsjednik udruge, uvijek postavljam pitanje mojim kolegama, kako s tako oskudnim sredstvima, postići što veću prepoznatljivost u medijima?“

Nedovoljna zastupljenost u medijima, kao i nedovoljna prepoznatljivost rada udruge, učestali je problem većine udruga, ponajviše zbog ograničenih financijskih sredstava te nemogućnošću za angažmanom stručnjaka. Upravo zbog toga, većina udruga svoju komunikaciju s medijima najčešće svodi na održavanje press konferencija, koje novinari i ovako imaju napretek. Kako bi vaša poruka bila koherentna sa internom i eksternom javnosti, prije svega morate definirati misiju i viziju postojanja udruge. Definiranje strateškog plana djelovanja udruge, ciljeva (kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih) kao i kvalitetnog unutarnjeg ustroja udruge, uvelike utječe na cjelokupni dojam udruge u javnosti.

Odredite strategijski plan promocije

Definirajte osobu koja će biti zadužena za koordiniranje promocije udruge, ali također je od

Osim TV oglašavanja i oglašavanja u tisku, uz internet oglašavanje trebete usmjeriti i pozornost na osmišljavanje posebnih tržišnih aktivnosti, kako bi ste privukli medije i informirali javnost. To se najčešće odnosi na održavanje posebnih poslovnih radionica.

neizostavne važnosti da svi članovi udruge slijede „Strategijski plan promocije“ kako biste sinergijskim djelovanjem postigli što veću učinkovitost. U strateškom planu promocije trebate jasno definirati odgovore na slijedeća pitanja:

Koji cilj Udruga želi postići putem promocije?

Koja je Vaša publika kojoj se obraćate?

Koju poruku želite poslati javnosti?

Kolikim financijskim sredstvima raspolazete?

Iako je izrada ovakvog plana uistinu sveobuhvatna i detaljna, ona vam omogućuje kvalitetan alat za ciljano pojavljivanje udruge u medijima. Kako je područje tržišne komunikacije u RH uređeno sa 50 različitih zakona, nekolicine pravilnika i konvencija, dobro bi bilo potražiti savjet stručnjaka prije plasiranja bilo kakve oglasne poruke javnosti. Kako ste i sami rekli da vaš problem predstavlja vrlo oskudna financijska sredstva, od signifikantne je važnosti napraviti kvalitetnu pripremu za pojavljivanje u medijima.

Osim TV oglašavanja i oglašavanja u tisku, uz internet oglašavanje trebete usmjeriti i pozornost na osmišljavanje posebnih tržišnih aktivnosti, kako bi ste privukli medije i informirali javnost. To se najčešće odnosi na održa-

vanje posebnih poslovnih radionica a koje su važne za djelovanje udruge.

Ažurirajte internet

Također, važno je prilikom odabira različitih komunikacijskih taktika, redovito ažurirati internet stranicu udruge i orijentirati se i na e-mail marketing, odnosno, produciranje *e-newslettera* interesnim skupinama. *E-newsletter* je jedan od vrlo učinkovitih i najbržih protoka informacija koji istovremeno iziskuju jako male troškove. Kako bi ste uskladili vaš „imidž“ s vašom misijom i vizijom, te kako bi ste što jednostavnije i preciznije prenijeli poruku ciljnoj javnosti, udruga treba ulagati u tiskane materijale (brošure, letci, *promo kit*, poster). Iako sve nabrojano nije nimalo jednostavno a posebice s oskudnim resursima, u svakoj udruzi postoje članovi koji su vrlo vješti u prikupljanju financijskih sredstava kod lokalnih poduzetnika ili u lokalnoj samoupravi.

Od izuzetne je važnosti da svi članovi udruge govore unificiranim jezikom, kako se ne bi stvorila pogrešna slika u javnosti, da udruga nema jasno definirane stavove oko ključnih pitanja. To će te najlakše postići izradom promotivnih materijala koji će sadržavati osnovne informacije koju su lako pamtljive i razumljive kako inter-

ODGOVARA:
Hedda Martina
Šola

noj tako i eksternoj javnosti. Kvalitetna promocija i prepoznatljivost je dugotrajan put koji sadrži jako puno stepenica koje je potrebno prijeći a nikako preskočiti, dok su njezini učinci vidljivi tek kada je pojedina medijska kampanja završila. Tada se radi evaluacija ostvarenih zacrtanih ciljeva. No, iako će očekivani sadržavati eventualno neka odstupanja, nemojte se zabrinjavati, jer neželjeni ishod uvijek možete poboljšati u slijedećoj promocijskoj kampanji.

Svako putovanje, pa tako i medijsko, započinja prvim korakom!

Čitatelje je zanimalo kako u rad udruge što efikasnije uključiti volontere i volonterke. Odgovor na pitanje pronašli smo kod stručnjaka za ljudske potencijale. Volonterski rad bitan je dio funkcioniranja udruge, bilo da ima zaposlene ili nema. Bez volonterskog rada rijetko bi koja udruga preživjela ili uopće bila osnovana. Često su upravo zaposlenici ili zaposlenice udruge bili u nekoj fazi volonteri/volonterke. Zbog toga je briga o volonterima izuzetno važna, kao i briga o zaposlenima – i jedni i drugi predstavljaju ljudske resurse o kojima morate brinuti i njima upravljati.

ODGOVARA:
John Lodder

KAKO PRIVUĆI VIŠE ČLANOVA U LOŠOJ EKONOMSKOJ SITUACIJI

PITANJE: *Kako steći više članova u ovoj lošoj ekonomskoj situaciji?*
K.A., Zagreb

ODGOVOR: Općenito vidimo da broj članova u lošoj ekonomskoj situaciji pada u gotovo svakoj organizaciji u bilo kojoj zemlji i sektoru. Najvažnije je da dobrom politikom zadržavanja i lojalnosti sačuvate zadovoljstvo vaših aktualnih članova, jer je investiranje u stjecanje novih članova puno skuplje od održavanja članstva.

Stjecanje novih članova iziskuje jasnu viziju i misiju vaše organizacije koja mora zadržati privlačnost za članove. Hoće li neka osoba pomisliti „VAOU“ i poželjeti postati vaš član?

Što to nudite potencijalnom članu ili članici kako biste ih naveli na to da postanu vaši članovi? Ljudi će se zapitati: „Što u tome konkretno ima za mene?“, a vi biste trebali dati odgovor.

Općenito možete razmišljati o tome da:

- imate jasne i privlačne ciljeve;
- imate dobro definirano segmentiranje i ciljne skupine;

KAKO POTAKNUTI VEĆE SUDJELOVANJE VOLONTERA ZA ISPOMOĆ ZAPOSLENICIMA

Zbog svoje specifične pozicije uvjetovane gotovo isključivo unutrašnjom motivacijom – volonteri rade to što žele i samo zato što žele – njihova je lojalnost krhka i treba je pažljivo njegovati.

Udruge koje imaju zaposleno osoblje često rade grešku uzimajući volontere isključivo kao ispomoc u neatraktivnim poslovima, dodjeljujući im jednostavne i rutinske zadatke koje osoblje ne stigne ili ne želi obavljati (kopiranje, odlasci na poštu, uređenje prostora, administracija...). Na taj način se volonterska pomoc svodi na nekvalificiranu radnu snagu, što negativno utječe na njihovu motiviranost.

Iako jest zahtjevno ulagati vrijeme i trud u edukaciju privreme-

nog i povremenog kadra kako bi mogao obavljati nešto zahtjevnije zadatke, to je način na koji dugoročno možete osigurati njihovu veću uključenost i privrženost. Kao i pripravnicima, malo po malo dodjeljujte im sve složenije zadatke i sve veće odgovornosti, cijelo vrijeme prateći kvalitetu njihovog učinka.

Dobar volonter stvara se dugoročno

Planiranju potreba za volonterskim radom treba pristupiti kao i planiranju potreba za radnom snagom – imajući u vidu strateški plan razvoja udruge. Dobre volontere stvara se dugoročno, predviđajući potrebe unaprijed, te pravovremenom organi-

ODGOVORI NA PITANJA

- ponudite zanimljiv paket za članstvo koji pokriva funkcionalan i emocionalan odnos između vašeg člana i vaše organizacije;
- ponudite kompetitivan raspon proizvoda i usluga s dobrim odnosom cijena-kvaliteta;
- budete lako dostupni za potencijalne članove;
- dobro obučeno osoblje pruža najbolje usluge.

Moglo bi biti korisno kreativno razmišljati o mogućim poboljšanjima:

Da li je Vaša marketinška komunikacija prema članovima učinkovita? Da li koristite multimediju? Mjerite li efikasnost?

Da li vršite automatsko obnavljanje članstva preko bankovnog računa članova?

Da li šaljete dopis kao podsjetnik za obnovu članstva? Da li članovima osobno telefonirate?

Da li imate programe član-za-člana (*member-for-member*)?

Da li surađujete s poduzećima/organizacijama koji vaše članstvo prodaju svojim klijentima ili članovima (npr. *cross-selling*)?

Da li nagrađujete lojalne članove? Da li imate programe lojalnosti?

Da li je Vaša segmentacija ažurirana? Postoje li neke druge ciljne skupine kojima biste mogli pristupiti?

zacijom i pripremom volonterske radne snage. Time se izbjegava da volonteri budu preopterećeni poslom, pozivani u zadnji čas „gasiti požar“ ili da izgubljeno lutaju udrugom tražeći sebi posla.

Volonteri i volonterke ulažu svoje vrijeme, znanje i energiju jer ih privlači ono što organizacija radi i ciljevi koje nastoji ostvariti. Iako za svoj rad nisu plaćeni, ipak očekuju i imaju pravo dobiti nešto zauzvrat – nematerijalno, u pravilu. Za mlađe ljude to su najčešće stručne edukacije, znanje i iskustvo koje steknu, te eventualne preporuke i kontakti putem kojih mogu lakše doći do zaposlenja.

Ostalima to može biti prilika za druženje, zabavu, osjećaj osob-

ne vrijednosti, ispunjenje potrebe za davanjem... Svima od njih treba snažan osjećaj da udruga cijeni i prepoznaje njihov doprinos, što ćete postići posvećivanjem vremena razgovoru s njima, slušajući i uvažavanju njihovih prijedloga i primjedbi, te primjerenom uključivanju u planiranje, donošenje odluka, kao i zajedničke trenutke slavlja i uživanja. Simbolični pokloni također odražavaju pažnju koju im udruga poklanja i važnost koju za nju imaju.

Rad s volonterima zahtijeva mnogo ulaganja, no tek uz dovoljno veliku investiciju vašeg vremena i truda možete očekivati i značajan povrat ulaganja.

ZBOG SVOJE SPECIFIČNE POZICIJE UVJETOVANE GOTOVO ISKLJUČIVO UNUTRAŠNJOM MOTIVACIJOM – VOLONTERI RADE TO ŠTO ŽELE I SAMO ZATO ŠTO ŽELE – NJIHOVA JE LOJALNOST KRHKA I TREBA JE PAŽLJIVO NJEGOVATI.

ODGOVARA:
Nataša Rupčić

KAKO UPRAVLJATI UDRUGOM

PITANJE: *Vodim jednu manju udrugu i zanima me koji pristup upravljanju je najbolje primijeniti?*

K.O., Zadar

ODGOVOR: Kada dobiju neki zadatak koji uključuje veći broj osoba, ljudi mu obično pristupaju različito. Neki najprije sagledaju zadatak u cjelini i naprave plan izvođenja aktivnosti te kreću s delegiranjem poslova. Drugi pak najprije razmatraju preferencije ljudi, a onda alociraju zadatke prema njihovim preferencijama. Vaše preferencije pritom otkrivaju kakva je vaša osobnost i kakav vam stil vođenja najbolje odgovara.

Neki su vođe tako vrlo orijentirani zadatku i samo žele da se on obavi. Drugi su orijentirani na ljude i žele stvoriti ugodno radno okruženje i pridonijeti njihovom zadovoljstvu. No, postoje i oni koji kombiniraju ova dva pristupa. Tako se mogu razlikovati dva pristupa – orijentacija na zadatak i orijentacija na ljude, ali i njihove kombinacije. Usmjerenost na ljude može se definirati kao stu-

panj do kojega vođa uzima u obzir potrebe članova tima, njihove interese te područja osobnoga razvoja. Usmjerenost na proizvodnju može se definirati kao stupanj prema kojem vođa vrjednuje ciljeve, organizacijsku efikasnost i produktivnost. Na toj osnovi moguće je pronaći sljedeću kombinaciju: osiromašeni management. Ovdje se radi o slaboj usmjerenosti, kako na zadatak, tako i na ljude. Ovakav vođa nije učinkovit jer se ne bavi niti organizacijom rada, a niti stvaranjem dobrog radnog okruženja koje može motivirati članove. Ishod je dezorganizacija, nezadovoljstvo i skori raspad udruge.

Manager lokalnoga kluba je vođa koji je najviše usmjeren na potrebe i osjeća je članova tima. Pretpostavka kojom se rukovodi glasi: sve dok su članovi zadovoljni, posao će se obavljati. Okruženje će vrlo brzo postati ugodno, no sve više će nedostajati disci-

pline te će se zadaci loše ili nikako obavljati zbog manjka usmjerenja i kontrole. Manager usmjeren na zadatak autokratski će se postavljati i članove smatrati samo sredstvom za ostvarenje ciljeva. Bit će usmjeren na definiranje strogih pravila, politika i procedura te oblika kazna kako bi motivirao članove.

Timski manageri iskazuju visok interes za zadatak, ali i za članove. Iako precizno definiraju ciljeve, rokove izvršenja, ali i politike i procedure, usmjereni su i na potrebe svojih članova te razmatraju kako izabrati najbolju osobu za pojedini zadatak. Oni nastoje razumjeti prirodu zadatka, ali i prirodu svojih članova kako bi postigli optimalni učinak. Pritom se rukovode misijom organizacije. Rezultat je zadovoljan tim čije zadovoljstvo proizlazi iz vlastitoga zajedničkog rada, ali i ispunjenja zadataka.

Iako je jasno koji je stil najbolji, ova matrica služi i za korekciju stila vođenja kojega ćete primijeniti s obzirom na situaciju. U kriznoj situaciji i pri bliskim rokovima, koncentrirajte se više na zadatak. Ukoliko ste pretjerano orijentirani na zadatak, razmotrite poštujete li etička načela, pružite li dovoljnu podršku članovima ili im svojim pristupom i pojavom izazivate ogorčenje i nezadovoljstvo. Ako ste orijentirani na ljude, razmotrite koje im vještine nedostaju te kako ih unaprijediti s obzirom na trenutne, ali i buduće zadatke koje udruga planira izvršavati. Nemojte zaboraviti i pratiti realizaciju projekta i o rezultatima izvijestiti članove kako bi dobili uvid u cjelinu. Zapamtite da ste se zajedno s drugim članovima udruge okupili kako biste ispunili neke zajedničke ciljeve, da ste zapravo svi ravnopravni i po definiciji posvećeni zadatku te kako ste kao vođa pozvani da ponajprije služite članovima udruge da što bolje realiziraju svoje ciljeve i interese, a onda i udruzi samoj da što dulje i uspješnije djeluje.

ORGANIZACIJA IZLETA OD STRANE UDRUGE

PITANJE: *Mogu li udruge organizirati izlete?*

Z.A., Rijeka

ODGOVOR: Način i uvjeti za pružanje usluga u turizmu propisani su odredbama Zakona o pružanju usluga u turizmu (Nar. nov. br. 68/07. i 88/10. - dalje u tekstu: Zakon). Pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, određene turističke usluge mogu pružati udruge, škole i druge odgojno-obrazovne ustanove.

Odredbom čl. 6. st.1. Zakona, propisano je da sindikati, udruge umirovljenika, udruge planinara i slične udruge (dalje u tekstu: udruge), mogu, radi ostvarivanja svojih ciljeva i zadataka propisanih statutom udruge organizirati putovanje (izlete i paket aranžmane) isključivo za svoje članove, s tim da paket aranžman može trajati do dva dana, uključujući najviše jedno noćenje. Važno je naglasiti, da udruge mogu organiziranja ova putovanja samo

povremeno i bez svrhe stjecanja dobiti, a promidžbu i predstavljanje putovanja ne mogu obavljati sredstvima javnog priopćavanja (primjerice oglašavanjem u dnevnom tisku, putem radio i/ili televizijskog programa). Promidžba putovanja koje organiziraju, udruge mogu obavljati putem sredstava interne komunikacije (primjerice oglasnim materijalom ili lecima, biltenima i sl. sredstvima koji su namijenjeni članovima udruge).

Radi pojašnjenja, ističemo da se pod paket aranžmanom smatra unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od prijevoza, smještaja ili drugih ugostiteljskih ili turističkih usluga što čine cjelinu, a pružaju se u vremenu dužem od 24 sata, ili uključuju barem jedno noćenje, te se

prodaju po ukupnoj unaprijed utvrđenoj (paušalnoj) cijeni. Izletom se smatra unaprijed utvrđena kombinacija od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od prijevoza ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, a traju manje od 24 sata i ne uključuju noćenje.

Udruge su obvezne za organizaciju putovanja koristiti samo prijevozna sredstva u kojima su putnici i prtljaga osigurani. Udruge su dužne organizaciju putovanja prijaviti nadležnoj ispostavi područne jedinice Državnog inspektorata prema svome sjedištu, najkasnije tri dana prije početka putovanja. Popis mjesno nadležnih ispostava može se pronaći na internetskim stranicama Državnog inspektorata: <http://www.inspektorat.hr/dirh12/kontakti/podrucni-uredi/>. U slučaju obilaska i upoznavanja znamenitosti prostora i objekta koji se sukladno Pravilniku o popisu turističkih cjelina (lokaliteta) po županijama

(Nar. nov., br. 76/08) smatraju turističkim cjelinama, za obilazak istih je potrebno angažirati ovlaštene turističke vodiče. Turističkom cjelinom (lokalitetom) smatra se područje, prostor ili objekt, na kojem se nalaze ili koji sadržava prirodne, kulturne, povijesne, tradicijske i druge vrednote na kojem uslugu turističkog voženja može pružati samo ovlaštenu turistički vodič.

Prilikom pružanja usluga u turizmu udruge su, pored navedenih obveza, dužne: objaviti uvjete, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge i pridržavati se tih uvjeta, sadržaja i cijena; za svaku izvršenu uslugu, korisniku izdati račun, kartu ili potvrdu s rojem kojim se potvrđuje primitak uplate i čuvati kopije tih dokumenata najmanje tri godine od dana njihovog izdavanja; te postupati s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka).

ODGOVARA: Darko Marečić

Stajališta navedena u ovom članku su osobna stajališta autora i ne predstavljaju nužno mišljenje institucije u kojoj je zaposlen.

ODGOVARA:
Božo Prelević

PRIMJENA ZAKONA O JAVNOJ NABAVI NA POSLOVANJE UDRUGA

PITANJE: Članovi smo udruge umirovljenika gradske uprave koja se financira iz sredstava članarine. Nedavno smo iznajmili od grada poslovni prostor u kojem će biti smještene prostorije naše udruge. Naše prostorije moramo opremiti odgovarajućim namještajem. Zanima nas moramo li pri nabavi uredskog namještaja primjenjivati odredbe Zakona o javnoj nabavi? V.S., Zagreb

ODGOVOR: Iz podataka koje ste naveli u pitanju proizlazi kako vaša udruga ne mora pri nabavi roba i usluga primjenjivati odredbe Zakona o javnoj nabavi (Nar. nov., br. 90/11 i 83/13; u nastavku teksta -Zakon). Tako proizlazi iz odredbi samog Zakona. U čl. 1. st. 2. Zakona je određeno kako se njegove odredbe primjenjuju na javne i sektorske naručitelje iz čl. 5. i 6. Zakona.

Javni i sektorski naručitelji definirani su u navedenim zakonskim odredbama i odredbama Pravilnika o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi (Nar. nov., br. 19/12; u nastavku teksta: Pravilnik), koji sadrži popis javnih i sektorskih naruči-

telja određen od strane ministarstva nadležnog za gospodarstvo. Sukladno čl. 5. st. 1. Zakona, javni naručitelji su:

- državna tijela Republike Hrvatske;
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave;
- zajednica navedenih tijela i jedinica;
- pravne osobe koje su osnovane za određene svrhe radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nemaju industrijski, ili trgovački značaj i ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
 - da se financiraju iz državnog proračuna, ili iz proračuna jedinice lokalne odnosno iz proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave ili sredstava drugih takvih pravnih osoba u iznosu većem od 50%, ili
 - da nadzor nad poslovanjem tih pravnih osoba obavljaju državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ili druge takve pravne osobe, ili
 - da više od polovice članova nadzornog odbora, uprave, ili od-

govarajućeg tijela za upravljanje te vođenje poslova imenuju državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ili druge takve pravne osobe,

- zajednica navedenih pravnih osoba.

Državna i druga tijela kao i pravne osobe koje ispunjavaju navedene zakonske uvjete obvezni su primjenjivati odredbe Zakona čak i u slučaju kada nisu navedeni u Pravilniku.

S druge strane, sukladno čl. 6. Zakona, sektorski naručitelji su:

- javni naručitelji koji obavljaju jednu, ili više djelatnosti navedenih u čl. 107.-112. Zakona kada nabavljaju robu, radove, ili usluge za potrebe obavljanja tih djelatnosti;
- trgovačka društva u kojima javni naručitelj, ili više javnih naručitelja ima, ili može imati neposredan, ili posredan prevladavajući utjecaj na osnovi njihova vlasništva, financijskog udjela, ili na osnovi pravila koja vrijede za društva i koja obavljaju jednu,

ili više djelatnosti navedenih u čl. 107.-112. Zakona kada nabavljaju robu, radove, ili usluge za potrebe obavljanja tih djelatnosti;

- subjekti koji na temelju posebnog, ili isključivog prava koje im je dodijelilo nadležno tijelo obavljaju jednu od djelatnosti navedenih u čl. 107.-112. Zakona, ili kombinaciju tih djelatnosti kada nabavljaju robu, radove, ili usluge za potrebe obavljanja tih djelatnosti, a nisu javni naručitelji, ili trgovačka društva u smislu t. 1. i 2.

Osim na javne i sektorske naručitelje, odredbe Zakona primjenjuju se i na ugovore koje javni naručitelji subvencioniraju, ili sufinanciraju s više od 50%. Možemo rezimirati kako temeljem podataka iz vašeg pitanja i navedenih zakonskih odredbi te iz odredbi Pravilnika, proizlazi kako vaša udruga nije ni kao javni naručitelj, niti kao sektorski naručitelj, obveznik primjene Zakonom propisanog postupka javne nabave pri nabavi roba i usluga.

RASHODI ZA VOLONTIRANJE

ODGOVARA:
Ivana Uroić

PITANJE: *Neprofitna organizacija je organizator volontiranja sukladno Zakonu o volonterstvu. Na koje naknade troškova ima volonter pravo i kako evidentirati te rashode? Može li organizacija dati volonteru nagradu za obavljeno volontiranje?*

Ž.J., Osijek

ODGOVOR: Institut volontiranja uređen je i definiran Zakonom o volonterstvu (Nar. nov., br. 58/07 i 22/13).

Prema odredbi članka 3. stavak 1. Zakona o volonterstvu, volontiranje je dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina obavljanjem usluga ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za opću dobrobit, bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje. Obavljanje volontiranja mora biti organizirano na način uređen navedenim Zakonom. Zakonom o volontiranju uređeni su:

- pojmovi vezani uz volontiranje,
- temeljna načela volontiranja,
- uvjeti volontiranja,
- prava i dužnosti volontera i organizatora volontiranja,
- uvjeti sklapanja ugovora o volontiranju,
- donošenje Etičkog kodeksa volontera,
- izdavanje potvrde o volontiranju,
- državna nagrada za volontiranje

– nadzor nad izvršenjem Zakona i

– kaznene odredbe.

Tako se volontiranje obvezatno provodi bez novčane naknade ili druge imovinske koristi (načelo besplatnosti volontiranja), volonteru se mogu nadoknaditi troškovi nastali u vezi s obavljanjem volonterstva.

Koji se izdaci mogu volonteru nadoknaditi propisano je u članku 15. stavak 2. Zakona o volonterstvu. To su sljedeći izdaci:

– za radnu odjeću, opremu i predmeta za zaštitu potrebnih za volontiranje,

– za putovanje, smještaj i prehranu volontera,

– za prehranu, zbrinjavanje i obuku životinja u vlasništvu volontera, a koja sudjeluje u aktivnosti volontiranja,

– za medicinske usluge i cjepliva primljenih u svrhu obavljanja volontiranja,

– za edukaciju izvan školskog sustava potrebnu za volontiranje (uključujući i izdatke za literaturu),

– džeparac za putovanja, uz uvjet da iznos džeparce ne prelazi iznos dnevnica propisanih za državne službenike,

– za pribavljanje dokumenata ili za plaćanje pristojbi nužnih za obavljanje volontiranja,

– drugi izdaci koji nastanu u vezi s obavljanjem volonterskih usluga i aktivnosti, te

– naknade i troškovi isplaćeni u sklopu programa Europske unije i međunarodnih programa koji se odnose na financiranje programa volontiranja.

Navedeni izdaci moraju biti dokumentirani računom kao vjerodostojnom knjigovodstvenom ispravom.

Osim navedenih izdataka koji se mogu volonteru isplatiti kao naknada njegovih troškova, ne-

ODGOVORI NA PITANJA

profitna organizacija može teretiti svoje rashode za premije osiguranja volontera za slučaj smrti, tjelesne ozljede ili profesionalne bolesti tijekom volontiranja te za osiguravanje od odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili kod treće osobe.

Svi navedeni izdaci neprofitne organizacije nastali u vezi s volontiranjem su primici fizičkih osoba koji se ne smatraju njihovim dohotkom, jer fizičke osobe za te primitke ne pružaju tržišne protuusluge pa su prema tome neoporezivi (čl. 9. st. 2. Zakona o porezu na dohodak – Nar. nov., br. 177/04, 73/08, 80/10, 114/12, 22/12 i 144/12).

Izdaci neprofitne organizacije nastali organizacijom volontiranja iskazuju se u poslovnim knjigama na računima razreda 4 – Rashodi prema vrsti tih rashoda. Predlažemo da se raščlanjivanjem propisanih računa osigura njihovo analitičko praćenje.

U vezi s pitanjem može li neprofitna organizacija isplatiti vo-

lonteru nagradu za obavljeno volontiranje odgovor je ne može. To se temelji na definiciji volonterstva iz članka 3. stavak 1. Zakona o volonterstvu kao besplatnosti takvog rada. Svakom isplatom novčanog iznosa volonteru prekršilo bi se to osnovno načelo volonterstva.

Osim toga, isplata novčanog iznosa volonteru, pa kao i nagrada za volonterstvo, smatrala bi se oporezivim dohotkom te fizičke osobe iz članka 5. stavak 2. Zakona o porezu na dohodak, ali i gotovo svi izdaci neprofitne organizacije iz članka 15. stavak 2. Zakona o volonterstvu. Navedeni izdaci smatrali bi se oporezivim dohotkom fizičke osobe u smislu odredaba članka 9. stavak 4. Zakona o porezu na dohodak.

Volonteru se mogu isplatiti neoporezivo novčani iznosi samo kao dobitniku državne nagrade za volontiranje. Takva nagrada ne smatra se dohotkom na temelju odredbe članka 9. stavak 1. točka 6. Zakona o porezu na dohodak.

ODGOVORI NA PITANJA

ODGOVARA: Igor Milinović

PITANJE: *Može li udruga vanjskim suradnicima neoporezivo isplaćivati troškove službenog putovanja?*
A.K., Šibenik

ODGOVOR: Troškovi službenog putovanja (kao što su troškovi prijevoza, troškovi noćenja, dnevnice u zemlji i inozemstvu, naknade za korištenje privatnog osobnog automobila u službene svrhe) mogu se do utvrđenih neoporezivih iznosa i uz propisane uvjete, neoporezivo isplatiti vanjskim suradnicima ako te osobe ne primaju nikakvu naknadu za svoj rad u udruzi, a upućene su na službeni put za potrebe udruge.

Vanjskim suradnicima koji za svoj rad u udruzi primaju određenu naknadu, može se neoporezivo isplatiti samo troškovi prijevoza i noćenja na službenom putu i to samo ako uz službeni nalog prilože račune (za prijevoz i noćenje) koji glase na udругu.

Navedeno proizlazi iz članka 7. stavka 5. i 6. Pravilnika o porezu na dohodak.

Dakle, vanjskom suradniku udruge koji za svoj rad u udruzi prima naknadu, ne mogu se isplatiti neoporezivo svi troškovi službenog putovanja (kao što su dnevnice u zemlji i inozemstvu), već samo troškovi prijevoza

za i smještaja za što računi moraju glasiti na udругu. Ukoliko udruga tim osobama ipak isplati, primjerice dnevnice ili trošak smještaja koji ne glasi na udругu, isplaćena se naknada tretira kao drugi dohodak, koji podliježe obraču-

nu i plaćanju obveznih doprinosa (osim ako osoba nije umirovljenik ili se radi o autorskoj naknadi – tada nema doprinosa) te propisani porez na dohodak i preiz (ako ga ima).

PDV KOD PREFAKTURIRANJA REŽIJSKIH TROŠKOVA

PITANJE: *Nаша udruga je u zakupu prostora. Zakupodavac je trgovačko društvo koje je obveznik PDV-a. Prema ugovoru o zakupu poslovnog prostora, režijske troškove (voda, struja, plin i dr.) zakupodavac nam prefakturirava svaki mjesec. Međutim, zakupodavac obračunava PDV na sve troškove koje prefakturirava. Je li to u redu? Na koju se vrijednost obračunava PDV?*

G.C., Umag

ODGOVOR: S obzirom da je vaš zakupodavac obveznik PDV-a, on mora na sve režijske troškove koje prefakturirava udruzi obračunati PDV po stopi 25%, jer se smatra da je to usluga najma, bez obzira što se odnosi na režijske troškove. Navedeno se odnosi i na one račune

koje je zakupodavac dobio bez PDV-a ili mu je obračunat PDV po sniženoj stopi (npr. utrošena voda).

Nadalje se postavlja pitanje na koji iznos računa za režije zakupodavac treba obračunati PDV. To pitanje nije zakonski uređeno, već je to stvar dogovora između zakupodavca i zakupoprimca. Najčešće nije smisao prefakturiranja režijskih troškova zarada zakupodavca na tom dijelu zakupa, već samo refundacija tih troškova. Ako je to smisao dogovora između zakupodavca i zakupoprimca, onda bi zakupodavac trebao PDV od 25% obračunati na onaj dio računa za režijske troškove na kojima je iskazana osnovica za PDV + na dio računa koji ne podliježe PDV-u. Ili jednostavnije rečeno, zakupodavac bi trebao od iznosa dobivenih računa za režijske troškove oduzeti cjelokupni PDV koji je iskazan na tim računima te preostali iznos predstavlja osnovicu na koju se obračunava PDV od 25%.

KAZNE ZA UDRUGE

Popis članova udruge

Kazna do **10x**

Udruga mora voditi popis svojih članova.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udruhu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Obavljanje djelatnosti

Kazna do **10x**

Udruga ne smije obavljati djelatnosti koje nisu u skladu s ciljevima utvrđenim statutom.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udruhu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Upotreba naziva

Kazna do **10x**

Udruga mora upotrebljavati naziv i skraćeni naziv udruge u obliku i sadržaju u kojem su upisani u registar udruge.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udruhu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Promjene podataka u registru udruge

Kazna do **10x**

Osoba ovlaštena za zastupanje udruge podnosi uredu državne uprave zahtjev za upis promjena u registar udruge koje se odnose na:

- statut,
- naziv,
- adresu sjedišta (ulica i kućni broj),
- izbor osoba ovlaštenih za zastupanje,
- prestanak udruge.

Udruga ne smije u pravnom prometu postupati po promjenama niti rabiti navedene podatke o promjenama prije nego što su upisani u registar udruge.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udruhu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Ugovor o volontiranju

Kazna do **25x**

Ugovorom o volontiranju volonterka ili volonter te organizator volontiranja ugovaraju međusobna prava i obveze i specifičnosti potrebne za pojedinačnu volontersku aktivnost ili pružanje pojedine volonterske usluge.

Ugovor o volontiranju zaključuje se usmeno ili u pisanom obliku. O ugovoru zaključenom usmeno, organizator volontiranja dužan je na zahtjev volontera izdati pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru. Zaključivanje ugovora o volontiranju u pisanom obliku obvezno je u slučajevima:

- volontiranja povezanog s povećanim rizicima za život i zdravlje volontera,
- volontiranja stranih državljana u Republici Hrvatskoj,
- volontiranja državljana Republike Hrvatske u inozemstvu, a koje organiziraju ili suorganiziraju organizatori volontiranja sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
- dugotrajnog volontiranja,
- volontiranja s djecom, osobama s invaliditetom, starijima i nemoćnim osobama, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili djelomice lišene poslovne sposobnosti,
- kad volonterka ili volonter to zahtijeva,
- u drugim slučajevima određenima ovim Zakonom.

Ako udruha ne izvrši obveze iz ugovora o volontiranju ili ne sklopi ugovor o volontiranju u pisanom obliku kada je obvezna, propisana je novčana kazna:

- za udruhu od 5.000,00 do 25.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

Plaćanje doprinosa kod isplate honorara

Kazna do **50x**

Udruga koja isplaćuje honorar (drugi dohodak) osobi koja nije umirovljenik, dužna je isti dan prilikom isplate neto naknade uplatiti i pripadajuće obvezne doprinose (za zdravstveno i mirovinsko osiguranje).

Ako udruha ne uplati obvezne doprinose prilikom isplate neto honorara, propisana je novčana kazna:

- za udruhu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 3.000,00 do 20.000,00 kuna.

Isplata honorara

Kazna do **50x**

Udruga mora isplatu honorara (ugovor o djelu, autorska naknada i dr.) izvršiti vanjskom suradniku na njegov žiro račun. Nije dopuštena isplata honorara na tekući račun ili u gotovini.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udruhu od 2.000,00 do 50.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 2.000,00 do 20.000,00 kuna.

Buka

Kazna do **100**x

Zabranjeno je obavljati radove, djelatnosti i druge aktivnosti koje u boravišnim prostorima uzrokuju buku štetnu po zdravlje ljudi.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udrugu od 50.000,00 do 100.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.

Plaćanje u devizama između udruge i domaćih osoba

Kazna do **200**x

Nije dopušteno plaćanje i naplata između udruge i domaćih osoba (rezidenata) u devizama. Iznimno, sukladno deviznim propisima dopušteno je plaćanje i naplata između domaćih osoba (rezidenata) u devizama samo u sljedećim slučajevima:

- pri kupoprodaji na primarnom tržištu blagajničkih zapisa HNB i vrijednosnih papira izdanih od RH koji glase na stranu valutu;
 - pri kupoprodaji vrijednosnih papira koji kotiraju ili su izdani u inozemstvu, između investitora i ovlaštenog društva te između ovlaštenih društava, osim vrijednosnih papira koji su izdani u inozemstvu, a kotiraju u RH;
 - za isplatu plaća radnicima rezidenata koji su privremeno na radu u inozemstvu (radnici na radilištima u inozemstvu, u predstavništvima, pomorci, konzuli, diplomati i slično);
 - pri kupoprodaji robe i usluga između korisnika slobodne zone te pri kupoprodaji robe i usluge između korisnika slobodne zone i rezidenta izvan zone, ako je riječ o domaćoj robi ili usluzi koja je namijenjena izvozu ili ako je riječ o stranoj robi ili usluzi;
 - pri izvođenju investicijskih radova u inozemstvu, između nositelja posla i drugih sudionika u poslu za iznos naplaćenih radova;
 - pri posredničkim poslovima u međunarodnom prijevozu i turističko-agencijskim uslugama, između posrednika i drugog rezidenta, za uslugu koju je pružio ili primio nerezident;
 - kod tekućih poslova u trgovini s inozemstvom, između posrednika i drugog rezidenta za plaćanje uvoza robe i usluga, odnosno za naplaćeni izvoz robe i usluga;
 - u postupku unutarnje proizvodnje za uslugu dorade, obrade i prerade uključujući i utrošeni materijal, koju je rezident pružio nositelju unutarnje proizvodnje;
 - pri obračunu po platnim karticama za iznos plaćanja ili podizanja gotovine platnom karticom domaćeg izdanja kojom se rezident koristi u inozemstvu, odnosno za iznos naplate ili podizanja gotovine platnom karticom stranog izdanja kojom se nerezident koristio u RH;
 - između podružnice stranog osnivača i drugog rezidenta ako plaćanje i naplata predstavljaju ispunjenje obveze iz ugovora sklopljenog između tog drugog rezidenta i stranog osnivača te podružnice.
- Dakle, u svim ostalim slučajevima nije dopušteno plaćanje i naplata u devizama između udruge i domaćih osoba (rezidenata).
- Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:*
- za udrugu od 15.000,00 do 200.000,00 kuna;
 - za odgovornu osobu od 3.000,00 do 20.000,00 kuna.

Predočavanje dokumentacije Poreznoj upravi

Kazna do **500**x

Udruga čini prekršaj ako ne predoči poslovne knjige, evidencije, poslovnu dokumentaciju i druge isprave na zahtjev Porezne uprave.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udrugu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 5.000,00 do 40.000,00 kuna.

Ispostavljanje računa kod sponzorstva

Kazna do **500**x

Kada udruga dobije određena novčana sredstva ili dobra od sponzora, a za uzvrat sponzoru isporuči određenu uslugu reklame, udruga je za to obvezna ispostaviti račun. Navedeno se odnosi i na udruge koje su obveznici PDV-a i na udruge koje nisu obveznici PDV-a. Ako udruga nije obveznik PDV-a, mora ispostaviti račun koji ima sljedeće elemente:

- broj računa i datum izdavanja,
 - naziv udruge, adresu, OIB udruge,
 - naziv sponzora, adresu, OIB sponzora,
 - vrstu i količinu obavljenih usluga,
 - datum obavljenih usluga ako se taj datum može odrediti i ako se razlikuje od datuma izdavanja računa,
 - jediničnu cijenu bez PDV-a, odnosno iznos naknade za obavljene usluge,
 - popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,
 - zbrojni iznos naknade,
 - poziv na zakonsku odredbu prema kojoj nije obračunan PDV (npr.: „PDV nije obračunat sukladno čl. 90. st. 2. Zakona o PDV-u“).
- Ako udruga ne ispostavi račun za sponzorstvo, propisana je novčana kazna:*

- za udrugu od 2.000,00 do 500.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 1.000,00 do 50.000,00 kuna.

Ograničenja u poslovanju s gotovinom

Kazna do **700**x

Prema Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma, udruga ne smije u RH obavljati naplate u gotovini u iznosu koji prelazi 105.000,00 kuna odnosno u poslovima sa stranim osobama (nerezidentima) u vrijednosti koja prelazi 15.000,00 EUR prilikom:

- prodaje robe i pružanja usluga,
 - prodaje nekretnina,
 - primanja zajmova,
 - prodaje prenosivih vrijednosnih papira ili udjela.
- Ograničenje primanja gotovinskih plaćanja vrijedi i u slučaju ako se plaćanje kod navedenih transakcija obavlja u više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje ukupno prelaze iznos 105.000,00 kuna odnosno koje prelaze vrijednost od 15.000,00 EUR.

Ako se postupi protivno navedenom, propisana je novčana kazna:

- za udrugu od 50.000,00 do 700.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu od 6.000,00 do 30.000,00 kuna.

U IDUĆEM BROJU

Udruga

ČITAJTE: [.hr](http://Udruga.hr)

Uvođenje novih članova u udruhu

Upute za moderatore na konferencijama

Zakonsko uređenje prikupljanja humanitarne pomoći

Odgovorna za štetu u odnosu na osnivača udruge

Kada udruga može isplatiti autorsku naknadu

Koji je pristup upravljanja manjom udrugom najbolje primijetiti

Dokumentacija potrebna kod donacije

Porezi u sportu

Obveze udruge u zaštiti osobnih podataka

i čitav niz drugih korisnih članaka!

Novi propisi za udruge

Kazne za udruge

Idući broj časopisa **Udruga.hr** izlazi 30. siječnja 2014.

Koristite li već najpovoljniji račun za udruge?

PARTNER paket za udruge

Račun koji štedi novac Vaše Udruge

- **uštedite** na naknadama za vođenje računa i Internet bankarstvo **do 65% godišnje**
- **uštedite** na naknadama za kunska plaćanja putem Internet bankarstva **do 40% godišnje**
- **zaradite** na sredstvima na računu udruge **stimulativnu kamatu do 2% bez potrebe oročenja**
- **plaćajte** jednostavnim, sigurnim i **modernim Internet bankarstvom**
- **plaćajte** na POS uređajima **Maestro business karticom**
- **podizite** gotovinu s računa Udruge na preko **1000 bankomata iz MBU mreže**
- **pristupajte** računu Vaše Udruge u svim **poslovnicama banke i FINA-e**

Za **samo 249 kn godišnje** dobivate:

- vođenje računa i Internet bankarstvo **bez naknade**
- najpovoljnije naknade za kunska plaćanja putem interneta (**0,49 kn-0,99 kn po nalogu**)
- najpovoljnije kamate za sredstva na računu bez potrebe oročenja (**kamatna stopa do 2% godišnje**)

**HRVATSKA BANKA
KOJOJ VJERUJETE**

PARTNER BANKA